דברי הפמ"ח נכונים בשתי המקומות אף אם נאמר דחילוק זה
א דוקא דמה שכתב כאן דהיכא אין בו לחלוחית ר"ל בקרום
כמו ומה שכתב שם בשעי' כ"א ר"ל דאף אם נמלא דם ולחלוחית
בשר הריאה לא מהני והטעם הוא כיון דבקרום עלתו ניכא
לחלוחית חיישינן שתשבר ותנקב הקרום :

והלכך אף כשכתנו מקום הסרכא בפוטרין משום דרש"י ס"ל דסתימת הסרכא מהני אבל כאן איירי שבדקוה בפוטרין במקום הסרכא והלכך גם קודם הסרת הסרכא דבזה אף לשטת רש"י טרפה דהא חזינן דלא סתמה ובזה מובן כל דבריו שכתב בפנים בסעי' כ' ודברי הלק"י שבס"ק א' וס"ק ג' וס"ק ד' ועיין בשמ"ח סי' ל"ט סעי' ח' ט':

בז"ת אות ע' בסו"ה כתב וז"ל נשמט מסי' כ' אות ז' מה שכתב אם יש סרכא על המראה ונתלבנה המראה
אחר הנפיחה שמהני מיעוך דוקא מראה כשרה אבל מראה אדומה וכ"ש מראה פסולה לא מהני מיעוך עכ"ל לפענ"ד אין לסתם שו"ב לסמוך לא על דבריו שבכאן ולא על דבריו שבסי' כ' אות ז'. רק הוא ט"ס. משום דמה שכתב שם באות ז' הוא מדברי הב"א בדתר"ל סעי' ל"ו שמכשיר להדיא אף אם הי' קודם הנפיחה מראה פסולה ומה שכתב כאן דאם הי' קודם הנפיחה מראה פסולה הוא טרפה זהו דעת הלב"ש בסי' ל"ח ס"ק ל"ב ל"ג. וכמו שכתבתי לעיל ביריעות האהל בסי' כ' אות ח' ואות י' עיי"ש. ומה שכת' כאן דאף אם הי' קודם הנפיחה מראה אדומה וע"י הנפיחה הלכה המראה יש להטריף זהו דעת הב"א בדתר"ל ס"ק ס"ה עיי"ש ועיין לב"ש סי' ל"ח ס"ק מ' ועיין לעיל בזבחי שלמים אות ס"ח:

שייך ליריעות האהל סוף סי' ד'.
ע"כ כ"ל לדינא דאם נתפללה האונא או האומא בעובי' ויש שם כעין חסרון אחר הנפיחה כ"ע מודים דטרפה משום דבענין זה א"א לתלות ביתרת. ואם נתפללה האונא או האומא ברחבה אז יש להבחין אם יש לדיינו לחסרון טרפה וא"ל כשרה משום דדיינין לה ליתרת בדרי:

יריעות האהל סימן ח' אות א' כתבתי דמה שכת' השמ"ח לחלק בין קשה כען ליבש. דיבש אין בו לחלוחית ובקשה כען לחה היא ואי מנקבי מוציאה דם ולחלוחית. חילוק זה הוא לא"ד משום דהשמ"ח כתב שם להלן בסעי' כ"א דגם ביבש לא מהני אי מנקבי ומוציאה דם אבל אחר העיון ראיתי כי

לא כנסון הלק"י דזהו לשון הש"ך בסי' ל"ה ס"ק ל"ח (על מה שכתב הרמ"א · בהגה בשם תהר"י מולין בשם ר' מאיר שחטין דיתרת כנגד חריץ הוורדא דינו כמו פילל בגומא ואין לסמוך אזה רק בשעת הדחק והפ"מ, עכ"ל) ואין לסמוך כו' עד וז"ל ד"מ ול"נ דלא דמי דשאני פילל שתחתיו גומא דטעמא דגומא לאו משום הגנה לחוד אלא שאם הי' נופל תוך הגומא לא הי' יתרת כלל אלא נתפלל מהריאה ולכן נשאר הגומא תחתיו כו' ולכן כשר אבל בשאר יתרת מאי אהני הגנת החריץ אי אמרינן כל יתר כנטול דמי ולכן נ"ל דאין לסמוך אזה הטעם ומ"מ המקיל לא הפסיד שהרי כמה גאונים מכשירין יתרת מקמא עכ"ל· אמנם מלבד שנתערבב דברי הש"ך כאן בהעתקתם אלא לא נכתבו גם במקום הראוי· להכתב דהי' לי' להלק"י להביא דברי הש"ך על מה שכתב בפנים דאפילו להאוסרים יתרת מקמא הכא כשרה בהפ"מ ושע"ה, דעל זה קאי באמת דברי הש"ך שם ועיין ש"ך שם ס"ק ל"ח, והנה אם יש פילל על גב הוורדא המחבר זכר"ל בסי' ג' ס"ק ל"ז באי"ה כתב דטרפה מטעם דגם הוורדא עצמה מקמא עומדת עיי"ש אבל המחבר טבח והכן בדיני וורדא תשובה ט' אות ג' כתב בדין זה דאם יש חכם בעיר יעשה השו"ב פ"א בזה ובמקום שאין חכם יש להכשיר ומביא ראי' לזה ממה שפסק הב"א בסי' ל"ה סעי' ל"ט בפילל מקמא ונופל לתוך חריץ הוורדא שהוא כשר וכ"פ בכה"ג דהפילל עומד בגב הוורדא עיי"ש:

בסי' ו סעי' ב' באי"ה או אומא דימין גדולה מאימא דשמאל כו' עד יטרפה עיין בזבחי תמים אות מ"ד או"ק י"א תמלא להיפך ממ"ש כאן, ולדינא נקטינן כמ"ש כאן כי"ש הב"א בסי' ל"ה סס"ק ק' עיי"ש:

בסי' ט' בלק"י ס"ק ג', טרפה כו' עד אלא אפילו לטעם רש"י דמועיל סתימא בכסדרן הא חזינן דלא סתמה הואיל דנמלא נקוב (תב"ש): אחד הקבה לי הא הלק"י סותר דבריו שכתב לעיל בסמוך בלק"י ס"ק א' בשו"ה דלדעת רש"י יש להכשיר אפילו אם נמלא נקב במקום הסרכא אמנם לפי דעתי לא קשה מידי דמה שכתב לעיל דלדעת רש"י יש להכשיר אפילו אם נמלא נקוב היינו בנמלא נקוב לאחר הסרת הסרכא אבל קודם הסרת הסרכא לא הי'

תכלכן

ואין כאן שום ריעותא דסרכא תלוי' מעולם משא"כ בבשר בלוי דצריך בדיקה מדינא ולכן אפילו קלף הבשר בלוי מ"מ לא אזלא הריעותא מכל וכל: כנ"ל:

ת ו ש ל ב ע.

השמטות.

בשחיטות סי' כ"ב בלק"י ס"ק י', כתב וז"ל אם אחר הכיסוי, או אפילו אם הובא בין ברכות הכיסוי לכסוי יכסה דם הראשון עכ"ל וקשה לי דהא גם בפנים בסעי' ג' בדבריו שציין כאן הס"ק י' עליהם כתב להדיא וז"ל אם אחר ברכות הכיסוי הביאו לו עוף אחר כו' עיי"ש וא"כ ע"כ צ"ל דאיזה טעות נפל כאן:

בבדיקות סי' ד' סעי' ד', ואם נמצא יתרת נגד חריץ הוורדא כו': כלומר תחת הוורדא נגד החריץ וכן הוא בד"מ (ש"ך ס"ק ל"ח) **שם** כשרה בהפ"מ ושע"ה. כצ"ל. כ"ה ברמ"א בהגה סי' ל"ה ס"ב:

שם בלק"י ס"ק י': פשיטא דזה כשר, דהגומא לאו משום הגנה לחוד אדרבה גרוע קא מגרע דאז נראה דלא הוי יתרת אלא פיצל ופיצל מקמא טרפה אבל יתרת נגד חריץ הוורדא אין זה פיצל אלא יתרת מקמא והחריץ אין זה גומא כלל דבך רבותיי'. ואין לנו לאסור לכל הדעות (ש"ך ותב"ש) עכ"ל. הנה כתב"ש לא הוזכר כלל מדברי הלק"י אלו רק בשמ"ח סעי' כ"ח כתב בלשון שכתב כאן בפנים סעי' ד' ותו לא אמנם בש"ך הוזכר וזה אבל לא:

ביתה מסתרכת למקום אחר שהיא מטרפת בה אלא ודאי שאינה אלא מחמת הנקב שבעליון והוי חדא ריעותא וכשרה ע"י בדיקת מים פושרין וכמבואר אבל אם אינה עוברת ע"י מיעוך יש להטריף עכ"ל: הנה דברים אלו הוא מדברי הב"א בסי' ל"ו סעי' י"ב והרואה דברי הב"א במתכונותם יראה שנשתבשו כאן בהעתקתם כל עיקר דזה"ל הב"א שם אם ממקום שנגלד הקרום העליון יוצא משם סרכא תלוי' יראה לי פאם הסרכא עוברת ע"י משמוש ומיעוך בנחת ונבדק ולא נבנן יש להכשיר ואם אינה עוברת עיי מיעוך ונראה לעין שהסרכא התלוי' יוצאת מקרום התחתון יש להטריף ואם אחיזתה בקרום העליון אלא מקום הנגלד יש להכשיר בהפ"מ עכ"ל ומ"ש כאן הזב"ת והטעם כו'. זהו מדברי הב"א שם ברא"פ ס"ק כ"ב:

(באו' נד נא"ה) (עח) ואם יש איזה ריעותא על מקום שהריאה משמעת קול כו' טרפה: ואם יש עלי' בועה של מים זכים (במקום שמכשירין שני בועה דסמיכי) במקום שנוהגין להכשיר סרכא תלויי על בועה של מ"ז. או אם יש שם טינרא או מורסא יש להכשיר. זולת אם מהבועה או מהטינרא או מהמורסא עצמה יוצא הקול דטרפה נ"ע. כיה מבואר בב"א סעי' כ"ב כ"ג:

(באו' נה נא"ה) (עט) כתב השמ"ח אפי' אם נמצאת הנקב בבועה או בשאר ריעותא שאין צריך בדיקה מחמתה כגון ביתרת כו' תלינן בדאיכא למתלי: הנה ד"ז הוא נלקח מדברי השמ"ח סי' ל"ו סעי' י"א ושם לא נזכר מיתרת כלל. אלא המחבר זב"ת הוסיף זה מדילי' ועכ"פ צ"ל דר"ל ביתרת תקמא או ביתרת בדרי ואינה נוטה לגבה כלום דאלו ביתרת מגבה פחותה מט"ד הצריכה נפיחה או ביתרת בדרי ונוטה קצת לגבה שצריכה ג"כ נפיחה לברר עמדתה ויש שם נקב המעכב בדיקת הנפיחה ס"ל נהשמ"ח בסי' ל"ה סעי' י"ד שהיא טרפה. ועיין ביריעות האהל בסי' א' אות ו':

(שם) (פ) אבל אם נמצא במקום דצריך בדיקה כגון במקום סרכא אפי' עוברת ע"י מיעוך כו': עיין בפנים בסי'

כי דברי השמ"ח נכונים בשתי המקומות אף אם נאמר דקילק זה הוא דוקא דמה שכתב כאן דבינה אין בו לחלוחית ר"ל בקרום עצמו ומה שכתב שם בסעי' כ"א ר"ל דאף אם כמלא דם ולחלוחית בבשר הריאה לא מהני והטעם הוא כיון דבקרום עצמו ליכא לחלוחית חיישינן שתשבר ותנקב הקרום :

מבלבן אף כשכתנו מקום הסרכא בפוסרין משום דרש"י ס"ל דסתימת
הסרכא מהני אבל כאן מיירי שבדקוה בפוסרין במקום הסרכא ובלבן
גם קודם הסרת הסרכא דבזה אף לשטת רש"י טרפה דהא חזינן דלא
קתימה ובזה מובן כל דבריו שכתב בפנים בסעי' ב' ודברי הלק"ט
שבס"ק א' וס"ק ג' וס"ק ד' ועיין בשמ"ח סי' ל"ט סעי' ח' ט':

בז"ת אות ע' בסו"ה כתב וז"ל נשמט מסי' כ' אות ז' מה שכתב
אם יש סרכא על המראה ונתלבנה המראה
אחר הנפיחה שמהני מיעוך דוקא מראה כשרה אבל מראה אדומה
וכ"ש מראה פסולה לא מהני מיעוך עכ"ל לפענ"ד אין לסתם שו"ב
לסמוך לא על דבריו שבכאן ולא על דבריו שבסי' כ' אות ז'. רק
הוא ט"ס. משום דמה שכתב שם באות ז' הוא מדברי הב"א בדתר"ל
סעי' ל"ז שמכשיר להדיא אף אם הי' קודם הנפיחה מראה פסולה
ומה שכתב כאן דאם הי' קודם הנפיחה מראה פסולה הוא טרפה
זהו דעת הלב"ש בסי' ל"ח ס"ק ל"ב ל"ג. וכמו שכתבתי לעיל ביריעות
האהל בסי' כ' אות ח' ואות י' עיי"ש. ומה שכת' כאן דאף אם הי'
קודם הנפיחה מראה אדומה וע"י הנפיחה הלבה המראה יש להטריף
זהו דעת הב"א בדתר"ל ס"ק ס"ה עיי"ש ועיין לב"ש סי' ל"ח ס"ק מ'
ועיין לעיל בזבחי שלמים אות ס"ח:

שייך ליריעות האהל סוף סי' ד'.
ע"כ נ"ל לדינא דאם נתגלגלה האוכא או האומא בעובי' ויש שם
כעין חסרון אחר הנפיחה כ"ע מודים דטרפה משום דבענין זה א"א
לתלות ביתרת. ואם נתגלגלה האוכא או האומא ברחבה אז יש
להבחין אם יש לדיינו לחסרון טרפה וא"ל כשרה משום דדיינין לה
ליתרת בדרי:

ביריעות האהל סימן ח' אות א' כתבתי דמה שכת' השמ"ח
לחלק בין קשה כעין ליבש. דיבש אין בו
לחלוחית ובקשה כעין לחה היא ואי מנקבי מוציאה דם ולחלוחית.
חילוק זה הוא לא"ד משום דהשמ"ח כתב שם להלן בסעי' כ"א
דגם ביבש לא מהני אי מנקבי ומוציאה דם אבל אחר העיון ראיתי
כי

לא כלשון הלק״י דזהו לשון הש״ך בסי׳ ל״ה ס״ק נ״ח (על מה שכתב הרמ״א בהגה בשם מהר״י מולין בשם ר׳ מאיר שחטן דיתרת כנגד חריץ הוורדא דינו כמו פילל בגומא ואין לסמוך אזה רק בשעת הדחק והפ״מ, עכ״ל) ואין לסמוך כו׳ עד וז״ל ד״מ ול״נ דלא דמי דשאני פילל שתחתיו גומא דטעמא דגומא לאו משום הגבה לחוד אלא שאם הי׳ נופל תוך הגומא לא הי׳ יתרת כלל אלא נתפלל מהריאה ולכן נשאר הגומא תחתיו כו׳ ולכן כשר אבל בשאר יתרת מאי אהני הגבת החריץ אי אמרינן כל יתר כנטול דמי ולכן נ״ל דאין לסמוך אזה הטעם ומ״מ המקיל לא הפסיד שהרי כמה גאונים מכשירין יתרת מקמא עכ״ל. אמנם מלבד שנתערבב דברי הש״ך כאן בהעתקתם אלא לא נכתבו גם במקום הראוים להכתב דהי׳ לי׳ להלק״י להביא דברי הש״ך על מה שכתב בפנים דאפילו להאוסרים יתרת מקמא הכא כשרה בהפ״מ ושע״ה, דעל זה קאי באמת דברי הש״ך שם ועיין ש״ך שם ס״ק ל״ח, והנה אם יש פילל על גב הוורדא המחבר זכר״ל בסי׳ ג׳ ס״ק ל״ז בא״ה כתב דטרפה מטעם דגם הוורדא עצמה מקמא עומדת עיי״ש אבל המחבר טבח והכן בדיני וורדא תשובה ט׳ אות ג׳ כתב בדין זה דאם יש חכם בעיר יעשה השו״ב ש״ח בזה ובמקום שאין חכם יש להכשיר ומביא ראי׳ לזה ממה שפסק הב״א בסי׳ ל״ה סעי׳ נ״ט בפילל מקמא ונופל לתוך חריץ הוורדא שהוא כשר וכ״ש בכה״ג דהפילל עומד בגב הוורדא עיי״ש:

בסי׳ ו סעי׳ ב׳ בא״ה או אומא דימין גדולה מאומא דשמאל כו׳ עד יטרפה עיין בזבחי תמיד אות מ״ד או״ק י״א
תמצא להיפך ממ״ש כאן ולדינא נקטינן כמ״ש כאן כמ״ש הב״א בסי׳ ל״ה סס״ק ק׳ עיי״ש:

בסי׳ ט׳ בלק״י ס״ק ג׳, טרפה כו׳ עד אלא אפילו לטעם רש״י דמועיל סתימא בכסדרן הא חזינן דלא סתמה הואיל
דנמצא נקוב (תב״ש): אחד הקשה לי הא הלק״י סותר דבריו שכתב לעיל בסמוך בלק״י ס״ק א׳ בשו״ב דלדעת רש״י יש להכשיר אפילו אם נמצא נקב במקום הסרכא אמנם לפי דעתי לא קשה מידי דמה שכתב לעיל דלדעת רש״י יש להכשיר אפילו אם נמצא נקוב היינו בנמצא נקוב לאחר הסרת הסרכא אבל קודם הסרת הסרכא לא הי׳

מכלכן

ואין כאן שום ריעותא דסרכא תלוי' מעולם אפא"כ כבשר בלוי דצריך בדיקה מדינא ולכן אפילו. קלף הבשר בלוי מ"מ לא אזלא הריעותא מכל וכל. כנ"ל:

ת ו ש ל ב ע.

השמטות.

בשחיטות סי' כ"ג בלק"י ס"ק י', כתב וז"ל אם אחר הכיסוי או אפילו אם הובא בין ברכות הכיסוי לכסוי יכסה דם הראשון עכ"ל וקשה לי דהא גם בפנים בסעי' ג' בדבריו שציין כאן הס"ק י' עליהם כתב להדיא וז"ל אם אחר ברכות הכיסוי הביאו לו עוף אחר כו' עיי"ש וא"כ ע"כ נ"ל דאיזה טעות נפל כאן:

בבדיקות סי' ד' סעי' ד', ואם נמצא יתרת נגד חריץ הווררא כו': כלומר תחת הוורדא נגד החריץ וכן הוא בד"מ (ש"ך ס"ק נ"ח) שם כשרה בהפ"מ וסעי"ה. כל"ל. כ"ה ברמ"א בהגה סי' ל"ה ס"ה:

שם בלק"י ס"ק י': פשיטא דזה כשר, דהגומא לאו משום הגבה לחוד אדרבה גרוע קא מגרע דאז נראה דלא הוי יתרת אלא פיצל ופיצל מקמא טרפה אבל יתרת נגד חריץ הוורדא אין זה פיצל אלא יתרת מקמא והחריץ אין זה גומא כלל דבך רבותיי'. ואין לנו לאסור לכל הדעות (ש"ך ותב"ש) עכ"ל. הנה כתב"ש לא הוזכר כלל מדברי הלק"י אלו רק בשמ"א סעי' כ"א כתב בלשון שכתב כאן בפנים סעי' ד' ותו לא אתכה בש"ך הוזכר וזה אבל לא

תיבה ריעותא הוי להצטרף לתר"ל. וכ"ש אם יש להסתפק שמא בא החסרון ע"י חולי דודאי הוא ריעותא אף אם הוא פחות מכשיעור אצבע אגודל. דכ"כ הב"א בסי' ל"ו סעי' ק"ב להדיא וז"ל אם יש חסרון בריאה ככ"ף פשוטה או כפופה שאינו מחזיק אגודל כו' ויוצא ממנה סרכא תלוי' כו' אז גם כאן מצטרף לריעותא זו דחסרון מכחת וטרפה אך ירא׳ לי שאם יש כאן בקיאין המכירים שחסרון זה הוא מתולדה יש להקל ולומר שאינו מצטרף לריעותא אחרת ואם יוצא משם סרכא דבוקה שלא כסדרן אלא שעוברת ע"י מיעוך יש להטריף בכל ענין. עכ"ל והנה מסתימת דברי הב"א נראה דאין חילוק אם הפגם הוא באמצע הריאה או בשיפולי. ואף שהב"א שם בסעי' פ"ח העתיק כדעת השמ"ח דבשיפולי טרפה מטעם הסימפונות וצע"ג: ועיין עוד בב"א בדיני תר"ל סעי' ת"ז:

(באו' סו בסו"ה) **(פו)** אם הבשר בלוי היא עומדת על שאר ריעותא כ"ד כגון ביתרת בדרי דאונא

דינה כבשאר מקום הריאה כיון דסרכא תלוי' שבמקום הזה אם אזלא ע"י מיעוך כשרה ה"ה נמי בשר בלוי כו': לפענ"ד יש לדקדק בדבריו דכיון דקרי ליתרת בדרי לריעותא כ"ד א"כ ע"כ צ"ל דקיימא לפי דעת הלב"ש שהביא לעיל בזב"ת מ"ד א"ק ז' דס"ל שהיא ריעותא כ"ד ולפ"ז קשה מה שכתב דסרכא תלוי' שבמקום הזה יש להכשיר אם אזלא ע"י מיעוך דהא לדעת הלב"ש אין צריך למעך הסרכא תלוי' כשעומדת על יתרת בדרי כמ"ש הו"ע שם בזב"ת. הנ"ל עיי"ש:

(שם) **(פז)** אבל אם הבשר בלוי הוא על יתרת מקמא לי"ע אם להכשיר כו' ודוקא אם הבשר בלוי נקלף בנחת כו':

לכאורה לפי מ"ש בפנים בסי' ל"ה בלקוי' ס"ק ה' דבמקום דסרכא תלוי' כשר בשר בלוי נמי כשר א"כ יש להכשיר ג"כ בכה"ג ע"פ מ"ש לעיל בזב"ת מ"ד או"ק ח' דסרכא תלוי' על יתרת יקמא ואזלא ע"י מיעוך דלא מקרי ריעותא אמנם יש לחלק בזה משום דסרכא תלוי' לדעת ר"ב פוסקים אפילו בדיקה לא צריך ולכן אם אזלא ע"י מיעוך דמכן לה כאלו לא היתה כלל

ואין

ט"ו ספ"ה: וכן במקום יבש כו': היינו חשש יבש אבל יבש ממש לא מהני תו בדיקה. עיין נפנים סי' כג ס"ב: או קמט: עיין בירעות האהל בסי' כ"ג אות ד':

(באו' נט סו"ה) (פא) כתב בב"א אם ימצא ג' תולעים מהריאה אחר בדיקת החוט טרפה כו': הב"א שם ברא"פ ס"ק ע"ב האריך בד"ז וכתב שם כמה חלוקי דינים ע"כ כ"ל שהוא ש"ח:

(באו' ס נא"ה) (פב) אם נגלד אפילו מקצת מקרום העליון של הריאה ושם בקרום התחתון במקום שנגלד יש נקבים מהתולעים ואף אם נמצאו התולעים מקצתן חוץ לנקב יש להטריף ב"א: עיין לעיל בזב"ת מ"ד או"ק י"ט ועיין בלב"ש ס"ק מ"ד. ולפענ"ד נראה שסתם טו"ב יעשה ש"ח:

(שם) (פג) ואם יש בועה בריאה ובה נקב ותולע יוצאת ממנה כו' טרפה כו'. ב"א: עיין בירעות האהל בסי' כ"א אות י"ד:

(באו' סא סו"ה) (פד) אבל אם הוא מסופק שמא חסרה יותר מחציי' וטרם שנתן לב לעיין בה ולשער נספך קצת ממנה טרפה ב"א כנ"ל עיין בב"א סס"ע:

(באו' סג (נא"ה) (פה) וכ"מ אם יש על פגם זה איזה ריעותא כגון סרכא או בועה ואין בפגם זה כמלא אגודל כו' ולטעם הטו"ח דס"ל דטרפה משום חששא דסימפיכות ואם לא כפגם כל כך אין שום חששא דסימפוכות ואין שום ריעותא כלל ואם יש סרכא או שאר ריעותא עלי' דינו כעומד על שאר מקום הריאה ולא הוי ב' כריעותא כו': לא ידעתי מנין יצא לו לומר כן דהא לעיל בזב"ת מ"ד או"ק ט"ו הביא דעת הטמ"ח דס"ל דאף בקמט שניכר שהוא מתחילת ברייתו שהוא ריעותא גדולה. וא"כ מנין לנו לחלק ולומר דהיינו דוקא כשהקמט הוא על הריאה ולא בשיפולי דסוף סוף הוא חסרון ואף שהוא פחות משיעור מלא אגודל שאין בו כדי להטריף מחמת חשש הסימפוכות אבל עכ"פ מיהא

ביתה מסתרכת למקום אחר שהיא מטרפת בה אלא ודאי שאינה אלא מחמת הנקב שבעליון והוי חדא ריעותא וכשרה ע"י בדיקת תיכ פוסרין וכמבואר אבל אם אינה עוברת ע"י מיעוך יש להטריף עכ"ל: הנה דברים אלו הוא מדברי הב"א בסי' ל"ו סעי' י"ב והרואה דברי הב"א במתכונותם יראה שנשתבשו כאן בהעתקתם כל עיקר דוה"ל הב"א שם אם ממקום שנגלד הקרום העליון יוצא משם סרכא תלוי' יראה לי שאם הסרכא עוברת ע"י משמוש ומיעוך בנחת ובדק ולא בלבן יש להכשיר ואם אינה עוברת ע"י מיעוך ונראה לעין שהסרכא התלוי' יוצאת מקרום התחתון יש להטריף ואם אחיזתה בקרום העליון אבל מקום הנגלד יש להכשיר בהפ"מ עכ"ל ומ"ש כאן הזב"ת והטעם כו'. זהו מדברי הב"א שם ברא"פ ס"ק כ"ב:

(באו' נד נא"ה) (עח) ואם יש איזה ריעותא על מקום שהריאה משמעת קול כו' טרפה: ואם יש עלי' בועה של מים זכים (במקום שמכשירין שני בועה דסמיכי) במקום שנוהגין להכשיר סרכא תלויי על בועה של מ"ז. או אם יש שם טינרא או מורסא יש להכשיר. זולת אם מהבועה או מהטינרא או מהמורסא עצמה יוצא הקול דטרפה ב"ע. כיה מבואר בב"א סעי' כ"ב כ"ג:

(באו' נה נא"ה) (עט) כתב הסמ"ח אפי' אם נמצאת הנקב בבועה או בשאר ריעותא שאין צריך בדיקה מחמתה כגון ביתרת כו' תלינן בדאיכא למתלי: הנה ד"ז הוא נלקח מדברי הסמ"ח סי' ל"ו סעי' י"א ושם לא נזכר יתרת כלל. אלא המחבר זב"ת הוסיף זה מדילי' ועכ"פ צ"ל דר"ל ביתרת תקמא או ביתרת בדרי ואינה נוטה לגבה כלום דאלו ביתרת מגבה פחותה מט"ד הצריכה נפיחה או ביתרת בדרי ונוטה קצת לגבה שצריכה ג"כ נפיחה לברר עמדתה ויש שם נקב המעכב בדיקת הנפיחה ס"ל נהסמ"ח בסי' ל"ה סעי' י"ד שהיא טרפה. ועיין בריעות האהל בסי' א' אות ו':

(שם) (פ) אבל אם נמצא במקום דצריך בדיקה כגון במקום סרכא אפי' עוברת ע"י מיעוך כו': עיין בפמ"ג בסי'

ט"ז

לחוש שמא לא נדקנו יפה. ווה שמבלבן הוא משום דחתך יותר במקום הלטוס עלמו כיה מבואר שם ברא"כ ס"ק ק"ע:

(באו' מז בסו"ה) (ער) אבל באמת אם יש כעין גומא ובשר שבתוכו הוא מקמט כעין חרילין הוי

קמט אף שאין בו יתמוכות הללו וכ"מ דצריך מים פושרין לראות אם אינו מבלבן: מדבריו נראה דאם אין בגומא כעין חרילין שכן מורין על קמט א"ל בדיקת פושרין וזהו נגד דעת הב"א סי' ל"ו בעי' כ"ח שכתב וז"ל כל מה שכתבנו להכשיר כשאין החסרון ככ"ף כפופה כו' בכל אלו צריך לבדוק בכפיפה כו' גם צריך לעיין היטיב אחר הכפיפה אם הקרום קייס כו' ואח"כ יתן שם רוק או פושרין לראות אם הוא מבלבן כו' עכ"ד ומדכתב סתם חסרון משמע דאף בגומא צריך בדיקת מים פושרין דהא שם בסעיפים הקודמים כתב כמה פעמים גם החסרון כעין גומא:

(באו' מט בא"ה) (עה) והנה אם יש מראות אחרות כו' כגון מראה ברוי"ן או גר"א כו' עד וכ"ל

כיון דהאי תרי אשלי רברבי מחולקים בדין זה אין להכשיר בכה"ג כ"א ע"י ש"ח ובפרט דבבית אפיים הטיג על הכ"ב ומסיק דבאין הפ"מ יש להחמיר כדעת התב"ש: עיין לעיל בז"ש אות ס"ב:

(באו' נא בא"ה) (עו) כתב בב"א אם הי' שם מראה פסולה על הבועה כי' אבל אם אחר הולאת

המוגלא נשאר קבועה בקרום מראה אדומה ומוגלא תחתי' ואין המראה הולכות מהקרומים כלל יש להטריף לפי שהבועה שתחת המראה הרי היא כמכה בדופן נגד מראה אדומה שבקרומי הריאה שביארנו בסי' כ"ו סעי' ה' שטרפה: המחבר מור"ל בסי' י"ג סס"ו הביא ד"ז בש"ח ע"פ דעת הלב"ש ס"ק ו"ח. [נ"ל ס"ו] והמ"ע שמקילין בזה עיי"ש:

(באו' נב) (עז) כתב בב"א אם ממקום שנגלד קרום עליון פורתא יולא משם סרכא תלוי' ירא' לי שאם הסרכא

עוברת עי' משמוש ומיעוך בנחת ובדק ולא בלבן יש להכשיר. הטעם דהא קי"ל סרכא תלוי' לדעת רוב הפוסקים אפילו בדיקה לא בעי תלינן לה בנקיבת העליון דאולי היתה סרכא זו מנקיבת ב' הקרומים היתה

הנגלד פורתא איזה ריעותא משאר ריעותות יש להטריף בכל ענין. כדעת השמ"ח שם דבזה לא מצינו שחולק הלב"ש על השמ"ח. ועיי"ש:

(שם או"ק יט) (סב) ניקב במקום דמשמש ידא דטבחא כו' ונקבי המורנא אם יש תולעים כמספר הנקבים כו' ואם אין תולעים כמספר הנקבים מקרי ריעותא כו' לב"ש: עיין לקמן בזב"ת אות ס':

(שם א"ק כז) (סג) נשבר הקרום ע"י שנפחוה יותר ודאי הוי ריעותא כו' ודוקא כשעדיין הריעותא עומדת בעת שנקרע הקרום כו': המחבר מור"ל בסי' ה' ס"ק י"ב כתב גם כן בשם המ"ע גם בשם השפ"ד כתב דס"ל דאף אם נסתלקה הריעותא בעת שנקרע הקרום הוי ב' לריעותא. עיי"ש אמנם המחבר זבר"ל בסי' ה' בתמידין ס"ק כ"ח כתב דמדברי הב"א נראה דלא ס"ל כן. אלא אף אם הריעותא שאינה מטרפת עדיין עומדת בעת שנקרע הקרומים מ"מ אינה טרפה מטעם תר"ל. עיי"ש לכן כ"ל שהוא ש"ח:

(שם או"ק כג נא"ה) (סד) מראה חריות של דקל (פי' שנמצאת הריאה נפוחה ונראה שהיא לבנה אלא שיש מקום להתיר כגון שמגדלת יותר אחר הנפיחה וכמבואר בפנים) מקרי ריעותא גדולה: הנה משטחית לשונו שכתב פי' שנמצאת הריאה נפוחה וכו' משמע שפירש איך הוא המראה של חריות של דקל. והו תמוה מאוד. דהא מראה חריות הוא שהריאה נראה במראיתה כגוון של חריות דהיינו שקצת נוטה למראה בשר וקצת למראה געלב. וכמו שהבאתי בריעות האהל בסי' כ"ה אות א' בשם השמ"ח אבל אם הריאה נפוחה ונראה לבנה אין כאן מקום להטריף מטעם מראה חריות של דקל אלא מטעם נפוחה כמו עיקר חריות של דקל ומטעם אופתא וכמו שהוא עצמו כתב זאת לעיל בסי' ח' בדין אופתא סעי' א' עיי"ש. ועוד אם היא לבנה איך יש מקום להתיר ע"י מה שמגדלת יותר אחר הנפיחה דסוף סוף הוא טרפה מטעם המראה לבנה גם מה שכתב וכמבואר בפנים אינו מובן לכאורה. דהא לא איירי כלל בפנים ממראה חריות של דקל. אמנם נראה לי דהאי תיבת פי' הוא טעות אלא צריך לכתוב במקומו תיבת וכ"ן אם. ויהי' דבר בפ"ע. ור"ל וכן אם נמצאת הריאה נפוחה כמו עיקר חריות של דקל דטרפה מספק

מטעם

כ"ג בריעות האהל אות ד' עיי"ש אלא הי' יכול לומר בפשיטות הטעם מפני שמעכב בדיקת הנפיחה עלאה:

(שם) (נז) אבל אם ניכר שהיא מתולדה לדעת הלב"ש כשרה. זולת אם נמלא שם בועה שהיא טרפה מטעם סמיכי: ואם הבועה הוא של מים זכים אז במקום שמכשירין שני בועה דסמיכי במים זכים יש להכשיר כ"כ אם הלב"ש בס"ק ע': והנה מה שכתב לדעת הלבי"ש כשרה אינו נכון דהא בקמט כזה אף לדעת הב"א כשרה וכמו שהוא עלמו כתב בת"ה באות זה:

(שם או"ק טז) (נח) גומא בריאה לדעת הלבי"ש אם ניכר שהוא ע"י חולי מקרי ריעותא וצריך נפיחה כו':
לאו דוקא לדעת הלבי"ש דבזה כ"ע מודים דהוי ריעיתא:

(שם או"ק יז) (נט) אטום בריאה כו' אבל אם ע"י הבדיקה שנתבאר שם בריא כו' אין ריעותא כלל.
עיין זב"ת מ"ה בא"ה:

(שם או"ק יח) (ס) בא"ה. נגלד פורתא לדעת הב"א הוי ריעותא כ"ד. ועיין זב"ת אות כ"ב: הנה המעיין שם בזב"ת כ"ב יראה שהוא סותר הדברים שבכאן. דשם כתב בשם הב"א דאם סרכא תלוי' יולאת מתוך נגלד פורתא דלריך מיעוך. אלמא דס"ל להב"א דנגלד פורתא הוי ריעותא סתיתא דאלת"ה אמאי מצריך למעך הסרכא תלוי' הא סרכא תלויי אינה מלטרפת לריעותא כל דהוא וכמו שכתב הוא עלמו לעיל בזב"ת או"ק ז' בא"ה עיי"ש:

(שם) (סא) ולדעת הלבי"ש באין הפ"מ מקרי ריעותא כו': הנה לפי הנראה לקח זה מדברי הלב"ש בסי' ל"ו בהגה להשמ"ח סעי' ד'. שכתב שם הלבי"ש באם יש בועה של מים זכים על מקום נגלד מעט. שהוא טרפה באין הפ"מ אבל בהפ"מ יש להכשיר דמנה דייק המחבר זב"ת דס"ל להלב"ש דנגלד מעט באין הפ"מ אינו ריעותא אמנם במח"כ לא נחית לדייק שם בלבי"ש בפירושו ס"ק ט"ז בסו"ה דמיירי במקום שמתירים בני בועה דסמיכי במים זכים דבכה"ג לא הוי הבועה ריעותא כ"א באין הפ"מ כמו שכתב הלב"ש בסי' ל"ו ס"ק קמ"ג עיי"ש ועוד בשאר מקומות אבל אם עומד על הנגלד

מתולדה אינו מצטרף לריעותא וא"כ ע"כ צ"ל דאיירי כאן בגוונא שאינו ניכר שהסרין הוא מתולדה (וכן כתב המחבר זצ"ל בדתר"ל לסי' ג' אות י"ד עיי"ש) ומעתה אין אנו צריכין לומר דלדעת הלב"ש הוא כשרה דהא בקמט כזה גם הלב"ש ס"ל דהוי ריעותא כמו שכתב בסי' ל"ו ס"ק קמ"ב עיי"ש:

(**שם** או"ק טו) (נה) קמט על הריאה אם הוא במקום שאין דרכו להיות קמט לדעת התב"ש מקרי ריעותא גדולה וצריכה נפיחה ומים פושרין כו': הנה ד"ז הוא מבואר בתב"ש סי' ל"ו ס"ק נ"ד ולא הוזכר שם רק בדיקת נפיחה לבד רק הב"א בסי' ל"ו סעי' נ"ח הוסיף בזה גם בדיקת מים פושרין ועיין ביריעות האהל בסי' כ"ג אות ה':

(**שם**) (נו) אבל לדעת הב"א ולב"ש אם ניכר שהוא מחמת חולי הוי ריעותא ואם יש עליו שתם ריעותא הוי ב' לריעותא כו' נמצא טינרא או מורסא על הקמט כו' אם ניכר שהקמט הוא ע"י חולי טרפה לכל הדעות ואף דמצד הדין יש להכשיר מטעם דהקמט הוי ריעותא סתם וטינרא או מורסא הוי ריעותא כל דהוא מ"מ כיון דהקמט צריך מים פושרין וטינרא ודומה מעכבים הבדיקה כו' טרפה: הנה מה שכתב דקמט ע"י חולי הוא ריעותא סתמא לענ"ד דאלו לדעת התב"ש א"א לומר כן. דהא הוא עצמו כתב כאן בת"ה דס"ל דאף בקמט מתחילת ברייתו הוי ריעותא גדולה ומכ"ש בקמט ע"י חולי גם לדעת הב"א א"א לומר כן דהמחבר מור"ל בסי' י"ח פרק ז' ס"ק א' הביא בשם הב"א בקונטרס הכולל שלו אות י"ג שכתב דקמט ע"י חולי הוי ריעותא גדולה גם מדברי הלב"ש בסי' ל"ו ס"ק ס' בסו"ה נראה דס"ל דקמט כזה הוי ריעותא גדולה שכתב שם וז"ל ולכן נ"ל לדינא דאם יש איזה קמט כו' שניכר קצת שנעשה כך מחמת איזה לקותא וחולי אזי כל ריעותא העומדת שם טרפה משום תרי"ל כו' עכ"ל ומדכתב סתם שמצטרפת לכל ריעות' ומשמע אף לריעותא כל דהוא. וא"כ ע"כ צ"ל דס"ל להלב"ש דקמט כזה הוא ריעותא גדולה גם מה שכתב דאם יש שם טינרא על הקמט טרפה מטעם שמעכב בדיקות פושרין אין זה מוכרח כ"כ משום דבדיעבד אין בדיקת פושרין מעכב וכמו שהבאתי לעיל בסי'

כ"ג

יס"ק ד' וס"ק קכ"ט וסס מבואר להדיא דס"ל להלב"ש דחליף אינו מצטרף לריעות' דז"ל הלב"ש (בס"ק קכ"א) חליף. במקומות שהכשרנו לעיל כ"ל דלא מקרי ריעות' וכתב שס בפירושו וז"ל חליף כו'. ככר ביארנו זאת בסקי"א אות כ"ו מסוס החליף לא נפיק מכלל חסר ויתיר ואין בו מסוס ליתא דנקובי מש"ה לא מצטרפי לריעותא וכו' עכ"ל ואף שכתב הלב"ש במפתיח הפרטיס בס"ק הנ"ל דחליף הוי ריעותא כ"ד נ"ל דהיינו שמצטרפת לענין סרכא שלא כסדרן שלא יהני בה מיעוך כמו ביתרת בדרי אבל לא לענין אחר ריעיתות ועיין לעיל בז"ש אות מ"ה:

(שם או"ק יג) (נא) למקה במקלת כו' ולדעת הלב"ש לא מקרי כ"א ריעותא קלת זולת. אס יש שס סרכא הצריכה מיעוך כו' וכן בועה מחוגלא כו'. כן דעת הלב"ש: הנה מ"ש דס"ל להלב"ש דלמקה במקלת מצטרפת לסרכא של"כ זהו נכון דכ"כ הלב"ש בסי' ל"ו ס"ק קמ"ד אבל מ"ש דגס לענין בועה מחוגלא ס"ל להלב"ש דמצטרפת זהו נגד דעת הלב"ש בסי' ל"ה אות א' או"ק כ"ז שכתב שס וז"ל וכדבר עתה מדין למקה כו' עד והרב פר"ח בסי' ל"ז בדתר"ל אות י"ד כתב וז"ל וסרכא תלוי' או בועה מתוך למקה במקלת הריאה יש לעיין כו' ומשמע מדבריו שמסתפק בזה ולדידי פשיטא להתיר עכ"ל הלב"ש עיי"ש. ואף שהלב"ש במפתיח הפרטיס שלו בדתר"ל אות כ"ז כתב דלמקה הוי ריעותא כל דהוא הא כתב שס לעיין בפניס ספרו במקומות הנ"ל וכוונתו דאינו מצטרפת רק לריעותא דסרכא שלא כסדרן ומטעס המבואר בדבריו בסי' ל"ה ס"ק נ"ב לענין יתרת בדרי אבל לא לענין אחר ריעותות. ועיין לעיל בז"ש אות מ"ה:

(שם או"ק יד) (נב) ב' וורדות בשורש א' אפילו אס אחת מהן הפוכה כו' לא מקרי ריעותא: עיין בזב"ת אות למ"ד:

(שם) (נג) ואס הריעותא הוא על חריץ של ההפוכה כו' דעת הב"א להטריף כו' ולדעת הלב"ש כשרה כיון שניכר שהיא מתולדה וכמבואר באות ט"ו בסמוך: דבריו בזוה"כ תמוהים לפענ"ד. דהא לקמן באות ט"ו כתב דגס הב"א ס"ל דחריץ שהוא

מתולדה

(שם) (מז) ומ"מ הכא כיון דיתרת אינו ריעותא מדינא רק דאנן מחמירין לענין שלא נסמוך אמיעוך כו': הנה מפשטות לשונו משמע שדבריו אלו קאי על יתרת מקמא שהתחיל בה בתחילת הדבור וא"כ הוא תמוה דהא ביתרת מקמא מחמרינן גם לענין שאר ריעותות העומדים עלי' ואנא כתב דלא מחמרינן בה כ"א לענין שלא לסמוך אמיעוך אמנם המעיין שם בלבו"ש סי' ל"ה ס"ק קי"ג בפירו' יראה להדיא שלא כתב זה רק לענין יתרת בדרי (ועיין לעיל בסמוך באות ז') אבל לענין יתרת מקמא כתב שם הלבו"ש (ס"ק קי"א) טעם אחר אמה דלא מחמרינן בה לענין תר"ל רק כשיש בה כשיעור פרק אמצעי של אגודל:

(שם או"ק י) (מח) פיצל מגבה כו' אבל אם הפיצל קצר מהגומא שאנו מכשירין בהפ"מ כו' מקרי ריעותא כו' לב"ש: כאן ודאי נפל איזה טעות. דאדרבה הלבו"ש שם ס"ק קכ"ה כתב וז"ל פיצל מגבה לא מקרי ריעותא ואפילו אם הפיצל קצר מהגומא שאין אנו מכשירין נ"על כ"א בהפ"מ אינו מצטרף לתר"ל עכ"ל: אמנם המחבר פתחי תשובה בש"ע יו"ד בסי' ל"ה ס"ק י' כתב בשם השו"ת של הגאון ב"א חלק יו"ד סי' ד' סעי' ב' דס"ל דפיצל כזה הוי ריעותא. לכן נ"ל שהוא ט"ס:

(שם) (מט) פיצל שהוא עומד בדרי דאונא יש נהטריף כו' (ב"א): ואם בחוד של הארוכה ועבה שהוא כרוחב שני אצבעות בכבש ביניני יש. שם פיצל וגומא תחתיו כשר ובלבד שתהי' השורש של הפיצל לצד החוד שכנפי מטה לארץ והגומא היא לצד החוד שכלפי הסדרה. כ"כ הב"א בסי' ל"ב סעי' ב' וביאר שם דבריו בס"ק ע"ט:

(שם או"ק יא) (נ) אליף במקומות שהכשרנו (לעיל בסי' ו' סעי' ג') כו'. לדעת הלב"ש חליף הנ"ל מקרי ריעותא כל דהוא ואם יש עלי' ריעותא גדולה כגון סרכא דבוקה או בועה מחוגלא וכדומה הוי ב' לריעותא: הנה מ"ש בשם הלב"ש דחליף הנ"ל הוי ריעותא כל דהוא. זה הוא נלקח ומתפתח הפרטים של דיני תר"ל להלב"ש אות י"א אבל במח"כ לא נחית לעיין בכל המקומות שציין שם הלבו"ש לעיין בפנים. בסי' ל"ה ס"ק א' אות כ"ו וס"ק

דיתרת בדרי הוי ריעותא כל דהוא זהו מדברי הלב"ש במפתיח הפרטים שלו של דיני תר"ל אות ג'. אמנם המחבר זב"ת לא נחית במח"כ לעיין היטיב בהמקומות שציין שם הלב"ש לעיין בפנים ספרו סי' ל"ה מס"ק ל"ב עד ס"ק ק"ה ועוד בשאר מקומות שם. דשם מבואר בדבריו דמ"ש כאן דהוי ריעותא כל דהוא היינו שהיא מצטרפת לסרכא שג"כ שאינו מהני מיעוך עוד משום שמיעוך היא קולא גדולה ולכן בהצטרף עלי' שום ריעותא מבטלת קולא דמיעוך. אבל לשאר ריעותא אינו מצטרף היתרת בדרי כלל. דז"ל הלב"ש (בפניכ סי' ל"ה ס"ק ל"ב בהגה). יתרת בדרי דאונא אם עומדת עלי' שום ריעותא אשר מצטרפת לב' לריעותא כשר כי אין יתרת בדרי ריעותא כלל וכשר. מיהו סרכא שלא כסדרן כו' לא מהני מיעוך וטרפה עכ"ל בפנים וכתב שם בפירושו לס"ק הנ"ל וז"ל הנה התב"ש בסי' ל"ז סעי' ה' כתב דבועה על יתרת בדרי דאונא הו"ל ריעותא כו' ודעתי הקלושה אינו מסכים לזה עכ"ל אלמא דס"ל להלב"ש דיתרת בדרי אינו מצטרפות לשום ריעותא זולת לסרכא שלא כסדרן מטעם המבואר לעיל:

(שם או"ק ח) (מו) ויתרת מקמא ריעותא גדולה לכ"ע ובועה ממים זכים כו' על יתרת מקמא פשיטא דהוי ריעותא גדולה לכ"ע כו'. וכ"ז לא מיירי אלא כשהיתרת היא כפרק אמצעי של אגודל כו' ואע"ג דקיית"ל ביתרת ע"ג שיעורו כציפורן של אגודל (ועיין בפנים סי' ג' סעי' ד') כו': הנה מ"ש וכ"ז וכו' הוא מדברי הלב"ש בסי' ל"ה ס"ק ק"ב אבל מ"ש אח"כ ואע"ג וכו' הוסיף מדילי' ולפענ"ד יש לתמוה על מה שכתב אח"כ לעיין בפנים בסי' ג' סעי' ד' דהא שם איירי באופן שטרפה מחמת היתרת מגבה לבד אף אם אין עלי' עוד ריעותא ואז אף ביתרת בדרי אם היא בגוונא שיש להטריף מחמתה בלא ריעותא אחרת כגון אם על ידי היתרת נעשה חליף דהיינו שנתוס' האונות בשמאל יותר מבימין אז ג"כ טרפה אף אם היתרת גדולה רק כציפורן אגודל אלא הי' לי' להביא מה שכתב לקמן בזב"ת או"ק ט' דיתרת מגבה מצטרפת לתר"ל אף שהיא פחות מכשיעור ציפורן של אגודל ולחלק ולומר הטעם שסיים כאן ועיין באות שאח"ז.

יתרפא הבועה לא יהי׳ נפאר שום גבשושית כשרה ואם לאו טרפה ואם הוא ספק צריך לאכנופי כל הבקיאים ואם יסכימו כל הבקיאים דא״א לשום בקי להכיר ולהבין דבר זה יש להכשיר עיין לב״ש תס״ק קנ״ג עד קנ״ז: (שם) (מב) ופעמים טינרא יחידית מקרי ריעותא דהיינו טינרא מעבר לעבר: עיין בריעות האהל סי׳ י״ט אות א׳:

(שם או״ק ה נא״ה) (מג) ב׳ טינרות דסמיכי להדדי אינן נחשבים רק כמו טינרא יחידית וריעותא כל דהוא מקרי כו׳ לב״ש: עיין בפנים בסי׳ כ״א בלק״י ס״ק י׳ בא״ה שכתב שם שב׳ טינרות בכה״ג הוי ריעותא פתאא ולא הרגיש במח״כ בזה שדברי הזב״ת אלו הם סותרים דבריו שבלק״י שם אבל באמת מאן דאמר זה לא אמר זה. דדברי הלק״י הם דעת הפרי״ת בדת״ל או״ק י׳ ודעת הכ״א בדתר״ל סעי׳ ס״ו דס״ל דב׳ טינרות בכה״ג הוי ריעותא קתאא ודבריו שכתב כאן בזב״ת הם דעת הלב״ש והי׳ לי׳ לכתוב כמו שכתב המחבר מוריל בסי׳ י״ח פרק י״א סעי׳ ב׳ שד״ז הוא ט״ס:

(שם או״ק ו) (מד) חסר אונא והכשר ע״י סדק כו׳ אבל בלב״ש העלה דאין להחמיר במקום זה זולת היכא דיש חשש בועה על הקמט במקום שאין דרכה להיות קמט אז הוא טרפה וכמו שיתבאר לקמן אות קטן ט״ו עכ״ל ושתם בודק לא יכשיר בלא ש״ח: דברי הלב״ש נשתבשו בהעתקתן וזה״ל של הלב״ש (בסי׳ ל״ה ס״ק ק״כ) זולת היכא שיש בועה על הקמט שיתבאר לקמן סי׳ ל״ז סעי׳ ט״ו שאינו ענין לתר״ל עיי״ש. עכ״ל וכוונת הלב״ש בזה דהיינו דוקא כשהבועה היא רק סמוכה להסדק אבל אם היא עומדת על הסדק יש להטריף מטעם המבואר שם בסי׳ ל״ז סעי׳ ט״ו משום דנראה כשני בועה דסמיכי ועיין לקמן בזי״ש אות כ״ז:

(שם או״ק ז) (מה) יתרת בדרי דאונא כו׳ אבל בלב״ש השיג עליהם והביא כמה ראיות גדולות דיתרת בדרי כו׳ אין שום ריעותא מקרי כו׳ וכ״ת אם יש סרכא תלוי׳ או בועה מוייס זכים על יתרת בדרי כו׳ ולדעת הלב״ש כשרה דריעותא כ״ד עם סתם ריעותא לא הוי ב׳ לריעותא: הנה מ״ש דהלב״ש ס״ל דיתרת

מיעוט הוא ש"ח ע"פ מ"ש השמ"ח סעי' ל"ג ובתב"ש שם ס"ק כ"ב ובמ"ז בסי' ל"ז בדתר"ל אות א' ובספ"ד סי' ל"ט ס"ק כ"ח וע"פ דעת הלב"ש סי' ל"ט ס"ק קכ"ו:

(שם) (לז) זולת אם עומדת על הבועה אפילו ממים זכים אע"ג דאזלא ע"י מיעוט טרפה כו' כן מסקנת הב"א ולב"ש: על הלב"ש לא כיון בעדותו כלל דאדרבה הלב"ש בסי' ל"ט ס"ק קכ"ו מסכים לגמרי לדעת הט"ז ס"ק ב' דס"ל להכשיר ע"י מיעוט אפילו אם היא יוצאת מתוך הבועה ואפילו באין הפ"מ. אמנם אף דעת הב"א לא ביאר למדי דהב"א בתר"ל סעי' א' מכשיר בכה"ג בהפ"מ ולכן כ"ל דכ"ז הוא ש"ח:

(שם) (לח) אונא שנחלקה לשנים כו' ויש להם שורש אחד כו' אבל למעלה מחליין ל"ע כו': עיין לעיל בז"ש אות כ"ו:

(שם) (לט) בועה ממוגלא הוי ריעותא גמורה: במור"ל סי' י"ח פרק ט' סעי' א' כתב דין זה ביתר ביאור וז"ל בועה כו' עד אם יש בבועה ליחה סרוחה או מים סרוחים הוי ריעותא גדולה ואם יש בה ליחה הנמשכת כדבש או אפילו מים זכים או מלאים רוח עכ"פ ריעותא סתם הוי ועיין תו"ה עכ"ל ור"ל דשם ס"ק א' הביא ראי' על מה שכתב דבועה ומים סרוחים או עכורים הוי ריעותא גדולה משום דלדעת הב"י בש"ע סי' ל"ז סעי' יש להטריף בבועה כזו אף בלא טעם תר"ל ואף דאנן לא פסקינן כוותי' אבל עכ"פ ריעותא גדולה הוי כמו שכתב שם בדיני תר"ל כלל ד' ועוד הביא שם ראיות מהפוסקים על מה שכתב דבועה ממים זכים הוי ריעותא סתם: (שם) (מ) בועה ממים זכים הוי סתם ריעותא: ובמקום שמכשירים שני בועה דסמיכי במים זכים ס"ל להלב"ש בסי' ל"ז ס"ק ז' דבספ"מ אינו רק כ"א ריעותא כל דהוא:

(שם) (מא) בועה שמתלבנת למטה ע"י הנפיחה ולמעלה אינה מתלבנת כו' לא אמרינן דהו"ל בועה על הגבשושית וטרפה: ואם יש למטה מראה ריאה אף בלי נפיחה אז תלוי בראות עיני הבודק אם לפי הבנתם הכל הוא מהבועה וכאשר יתרפא

הם מחותן שאין שום א' מן הפוסקים יש דס"ל להטריף בהם ואינן נחשבות לריעותות להטריף על ידם רק מטעם תר"ל. בזה כתב שם הב"א בסעי' ל"ה אף אם הם תכופים זה על זה יש להכשיר בהפ"מ. וא"כ לא הי' לי' להמחבר זב"ת לסתום דבריו דמשמע דבכל הריעותו' הדין כן אלא הי' לי' לפרש ולכתוב כדברי הב"א הנ"ל. גם מה שכתב ואם אינן תכופים זה על זה כו' אפילו אין הפרש כקש ביניהם. אין זה כלשון הב"א (סעי' כ"ז שנראה שמשם נלקח דברים אלו) דזהו לשון הבי"א שם. אבל אם אינם זה על זה אע"פ שהם סמוכים זה לזה ואין כשני חוטי שיער ביניהם אין זה בכלל תר"ל. ועיין מה שכתבתי בריעות האהל בסי' כ' אות ד':

(באו' מא נא"ה) (לג) לכאורה משמע מטעם זה אם הבועה עומדת על יתרת מקמא כו' ונתלבנה

אחר הנפיחה ונשאר גבוה יש להטריף מטעם דהו"ל גבשושית על יתרת מקמא והו"ל תר"ל אבל לפי דעת הפרי"ת הנזכר בסי' כ"א ס"ק ע' כו' לא מקרי גבשושית כו' א"כ הי"ה אם עומדת על יתרת מקמא יש להכשיר מטעם זה (ושם בודק יעשה ס"ח): עיין בסי' כ' בלקי"ש ס"ק ז' ובזב"ת אות מ"ד או"ק ט':

(באו' מג) (לד) בסי' כ"א סעי' ב' נתבאר סרכא תלוי' מתוך הבועה הוי ב' לריעותא כו'. שמעתי מפי הגאון

מו"ה משה מיקן כו' אפילו תלוי' מבועה שנתכסה אחר הנפיחה צריך מיעוך כו': עיין מה שכתבתי בסי' זה בריעות האהל אות ד':

(באו' מד או"ק א נסו"ה) (לה) וכן קרום בין אונא לאונא כו' לא מקרי ריעותא: ואם

הקרום יוצא מבועה (למעלה מחצייו או למטה מחצייו באין הפ"מ) יש לעשות ש"ח ע"פ דעת הלבו"ש בסי' ל"ט ס"ק ס"ט. שדעתו להכשיר אף בכה"ג ועל פי דעת הב"א בדתר"ל סעי' ז' שדעתו להטריף בזה משום דאינו רגיל לצאת קרום מבועה:

(שם או"ק ג) (לו) סרכא תלוי' כו' וכן סרכא ממקום נמקום כו' סתם ריעותא מקרי. ואם אזלא ע"י מיעוך

לא מקרי שום ריעותא דסרכא תלוי': ובסרכא ממקום למקום ואזלא ע"י מיעוך לא השמעט לא היך הוא הדין אחנם המחבר מור"ל בסי' י"ה פרק ע"ז סעי' א' כתב דבסרכא ממקום למקום ואזלא ע"י

מיעוך

נקב או שסופו להתקלקל דהרמב"ם חלק הטרפות שבריאה נקב הריאה כו' בועה מליאה סרוחה כו' מראות כו' מכה תחת סוג נקובה נתחלפו האומות כו' למקה במקלת כו' מכה תחת סוג חסרה. ואע"ג דלדידן אין נ"מ דהא קימ"ל דכל טרפות הריאה מטעם נקב כיון שנתבאר לעיל סי' כ' כלל ג' א"כ עדותן מכוונות מ"מ איכא נ"מ לענין ב' לריעותא כגון אם הריעותא שהיא תחת סוג נקובה עומדת על ריעותא שהיא תחת סוג נקובה הוי ב' לריעותא וטרפה אבל אם הריעותא שהיא תחת סוג נקובה עומדת על הריעותא שהיא תחת סוג חסרה א"כ אין עדותן מכוונות א"כ צריך שיה' ב' הריעותות תכופים זה על. זה ממש אבל אם הם זה אצל ־זה אפילו אין הפרש כקש ביניהם יש להכשיר בהפ"מ כו' וסתם בודק לא יכשיר בלא ש"ח: הנה המחבר הזאת לא גילה לנו מכין יצא לו הדברים אלו. ואם הוא מדעת עצמו יש לי להשיב עליו חדא מה שכתב לחלק לענין תר"ל באותן הטרפות שחילק הרמב"ם בסוגים מחולקים זהו נגד דעת הפר"ח שהבאתי בריעות האהל בסי' כ' אות ד' עיי"ש ונגד דעת הב"א בדתר"ל סעי' ס"ו שכתב שם דאם סרכא תלוי' עומדת סמוך למקה במקלת הוי תר"ל ואף שלדעת הרמב"ם הם משני סוגים מחולקים גם הוא לכאורה נגד דעת הלב"ש סי' ל"ח ס"ק ס"ד דנראה מדבריו דאם יש מראה כשרה אצל בועה של מים זכים במקום שמטריפים שני בועה דסמיכי ממים זכים יש להטריף מטעם ב' לריעותא. ואף שלדעת הרמב"ם הם ג"כ משני סוגים מחולקים דמראות הם תחת סוג נקובה ובועה של מ"ז נראה מדברי הרמב"ם דס"ל שהוא תחת סוג חסרה כמו שה"א עצמו כתב כאן בסוף דבור זה. ועוד מה שכתב א"כ בסתם דאם אין הריעותות עדותן מכוונות צריך שיה' הריעותות תכופים זה על זה ממש אבל אם זה אצל זה אפילו אין הפרש כקש ביניהם יש להכשיר בהפ"מ דמשמע אבל אם הם זה על זה תכופים ממש יש להטריף אף בהפ"מ זה אינו נכון לפענ"ד. דהא אף לדעת הב"א בדתר"ל סעי' כ"ז דס"ל להטריף בכה"ג היינו דוקא בריעותא שיש א' מן הפוסקים דס"ל להטריף בריעותא זו רק אכן לא פסקינן כוותי' לכן אם ריעותא זו עומדת על שאר ריעותא אף שאין עדותן מכוונות מצטרפין להיות ב' לריעותא אף בהפ"מ אבל אם הריעותות

הם

הוכ"ת אלו הוא נלקח מהם' ב"א וא"כ קשה דהא לעיל בזב"ת אות י"ח הביא בשם הבי"א דכל דין זה אינו נוהג רק בגדיים וטלאים כו' זיון שהם נקראים כן בלשון בני אדם וא"כ פשיטא דלא תהני בהם מיעוך אף בלא טעם של תרתי לריעותא המגם המחבר זכר"ל בדתר"ל לסי' ב' אות ז' והמחבר מור"ל בסי' י"ה פרק ד' סעי' ג' כתבו דאיירי אף אם הסרכא היא למטה מאליין ואפשר דכוונתם הוא ליישב' בזה הקושיא זו משום דסרכא למטה מאליין אף בגדיים וטלאים אין צריך למעך ע"כ צריכין כאן להטעם של תר"ל. אבל לפענ"ד עדיין אינו מיושב בזה. דהא מבואר שם (בב"א סיק ע"ד בא"ה) להדיא דטרפה משום דהוי סרכא שלא כסדרן. שכתב וז"ל משום דבכה"ג שהחתיכה האחרת דבוקה לאונא או לאומא ממילא שהסרכא מהוורדא לאותה חתיכה הו"ל שלא כסדרן כמו אם נסרכה לאונא או לאומא כו' עכ"ל וא"כ הדרי קושיא לדוכתיי. דסרכא שלא כסדרן בגדיים וטלאים כ"ז שהן נקראים כן בלשון ב"א אסור למעך אף בלא טעם של תרתי לריעותא:

(באור לא בא"ה) (ל) הגאון בעל המחבר נב"ש כתב בעניני משמוש ומיעוך כו' ומשיג על הפר"ח שהכשיר בכה"ג: כ"כ הלב"ש בפנים ספרו ס"ק מ"ה אבל בשו"ת שלו הנדפס בסוף ספרו באות ט"ז חזר בו והודה לדעת הפר"ח:

(שם) (לא) ונראה הא דהותר לנו הגאון הנ"ל כו' אבל לדידן דנוהגין ברוב מקומות כדעת הפר"ח כו' וכ"ש מי שמקיל יותר כדעת הגאון המחבר ב"א כו' חלילה להקל פעם שנית כדעת הגאון לב"ש כו': הלב"ש שם בשו"ת שלו באות הנ"ל ובאות י"ז אחר שהביא המנהג של הפר"ח כתב דכיון שמנהג זה נתייסד ברצון חכמים באין עירעור והוקבע כך הלכה ממילא שנוהג גם ההתיר שהקרומים הנקלפים להגן משטח עובי הסרכא אין צריך קליפה ולא בדיקה ולכן תלינן בה נקב במשמוש ידא דטבחא. רק על מנהג של הגאון המחבר ב"א כתב להחמיר כמו שכתב כאן הזבחי תמים:

(באו' מ) (לב) בסי' כ' כלל ג' נתבאר דב' לריעותא לא הוי אלא היכא שמעידין עדות מכוונות או שיש כאן

נקב

בס"ק קל"ו דס"ל דיתרת מקמא אינו ריעותא עד שיה' גדולה כפרק אמצעי של אגודל ס"ל ג"כ דבכה"ג צריך שתהי' היתרת גדולה כפרק אמצעי של אגודל ע"כ נ"ל דבהפ"ת אי שעי"ה יעשה ש"ח ע"פ דעת הלבו"ש הנ"ל:

(**באו' כב** נא"ה) (כו) אבל אם נתפללה אחת תשאר אונות לשנים ויש שם סרכא שהיא כמו מחיתוך

לחיתוך למטה מתליין יש להכשיר כמו שנתבאר לענין יתרת בדרי דאונא [הגה ונראה לי שאם יש להם שורש אחד כעובי אצבע יש להכשיר אע"פ שיש שם תלון אם הסרכא היא למטה מתליין אבל אם היא למעלה מתליין ואפי' אם היא מחיתוך פילל זה לגב פילל זה או מגב לגב טרפה]. כ"ה הלשון ממש שם בב"א סעי' ק"ז עיי"ש:

(**שם**) (כז) דאונא שנתפללה ויש להם שורש אחד לא מחשב ריעותא כלל כיון שנראה שהיא מתולדה: זהו

מדברי הב"א שם בפירושו ס"ק קל"ב על מה שכתב בפנים להכשיר אפילו בתלון והיינו משום דבאין להם שורש אחד כעו"א אף אם נחשוב אותם ליתרת בדרי מ"מ דעת המ"ז בסי' ל"ז בדתר"ל דיש להטריף בכה"ג מטעם תר"ל אבל באם יש להם שורש אחד כעובי אצבע כשר לכ"ע:

(**באו' ל** נא"ה) (כח) כתב הב"א כו' אבל אם יש סרכא בוורדות אלו מחיתוך וורדא זו לגב וורדא

זו או מגב לגב יש להטריף ולא מהני מיעוך: אין זה כלשון הב"א ממש. דזהו לשון הב"א (סעי' ס"ג בא"ה) ואם הסרכא בוורדות מחיתוך וורדא זו לגב וורדא זו או מגב לגב אין להקל כ"א בהפ"ת ונראה לענין הבודקין הבקיאין שחלוקת הוורדא לשנים היא מתולדה והסרכא עברה ע"י מיעוך ובדק בפושרין ולא בלבן יש להכשיר עכ"ל:

(**שם**) (כט) וכן אם חסר מקצת מן הוורדא ונמצאת החתיכה החסרה כו' אם יש סרכא מן הוורדא לחתיכה

זו הדבוקה באומא או באונא טרפה ואין מועיל מיעוך ומשמע דהוי תר"ל: הרב המאה"ג מו"ה נבי קלויזנער בספרו כ"י מכ"ל כתב קושיא עיין בשם שו"ב אחד מו"ה וואלטער. דהא דברי

הזבי"ת

טרפה: ואם עלי' י"ב חדש ויל הפ"ת יעשה ש"ה ע"פ מ"ש הלב"ש ק"ק כ"ו:

(שם) (כ) זה שאמרנו אם יש להם שורש אחד כשר אין הדברים אמורים אלא אם שניהם בכים אחד אבל אם מונחים בשני כיסים יש להטריף כו' עכ"ל ב"א ולב"ש: הגה המעיין בלב"ש (בהגה להשמ"ח סעי' קטן ע"ב) יראה בדעת הלב"ש הוא לסיפך דעל מה שכתב שם השמ"ח (סעי' ל"ב) אם יש ב' וורדות ויש להם שורש אחד כעובי' אלבע דנחשבים לאחת כתב ע"ז הלב"ש בהגה וז"ל בין שמונחים שניהם בכיס אחד בין מונחים בשני כיסים. גם דברי הב"א לא העתיק בשלימות דגם הב"א הקיל בזה נהפ"מ ע"כ נ"ל שאין לסמוך על דברי הזב"ת אלו אלא הוא ש"ח:

(שם) (כא) ואם אחת היא המונחת בכים והקטנה היא מבחוץ כשר כו': ואם שניהם שוים ואחת היא מבחוץ דעת הב"א להטריף אבל הלב"ש כתב שם להכשיר אף בזה בהפ"מ ע"כ נ"ל שבהפ"מ הוא ש"ח:

(באו' יז נא"ה) (כב) כתב הב"א אפילו אם הוורדא כמלאת תוך כיסה ועי' הנפיחה כדרכה כו' כל"ל.
ועיין ביריעות האהל אות י"א:

(שם) (כג) אבל אם היא חוזרת ונכנסת ע"י הנחת היד בנחת עלי' יש להכשיר כו': המחבר מוריל בסי' ד' ס"ק ז' כתב וז"ל ודע שמש"כ הפרית סעי' קי' (היינו דברי הב"א אלו) לענין הנחת היד בנחת פליג עלי' הבע"ש ולעפ"ד יפה כתב הבע"ש שאין להקל בזה עכ"ל עיי"ש ע"כ נ"ל שהוא ש"ח:

(שם) (כד) ושינתה מקומה אפילו הקטנה טרפה: עיין ביריעות האהל אות ו':

(באו' יח בסי"ה) (כה. אבל אם אין להתתיכה שיעור כליפורן של אגודל אחר הנפיחה יש להכשיר אע"פ שיש נ' כים: הגה המעיין שם בב"א יראה דעיקר טעם הטרפות בזה הוא תשוב דכיון שהחתיכה היא כטע"ד ויש לה פים א"כ נחשבת ליתרת מקמא עם כיס וא"כ לפי"ז אפשר לומר דלדעת הלב"ש בס"ק

עומדת במקום דאיכא שם פלוגתא (עיין לעיל בסי' ה' בלקו"י ס"ק א') הוי ריעותא אף אם היא קטנה מט"ד ואם עומדת במקום הכשר לכ"ע אז אם היא קטנה מט"ד לא הוי ריעותא ואם היא כט"ד אפילו רק כציפורן אגודל יש להסתפק בו קצת עכ"ל הלבו"ש ע"כ כ"ל שכ"ז הוא ע"ח ועיין במור"ל בסי' י"א פרק א' סעי' ג':

(שם) (טו) עוד כתב אם חסר אונא אחת בימין כו' אף אם הפיצל הוא ברוחב האונא אין מצטרף להשלים החסרון:

הב"א שם בס"ק מ"ב בא"ה כתב דהיינו דוקא אם הפיצל הוא במקום שהיא שוכבת על הגרגרת שאין אונא אחרת מגעת לשם ואין המקום ראוי להיות שם אונא החסרה אבל אם הפיצל הוא במקום שראוי להיות האונא החסרה פשיטא דמועיל להשלים החסרון ועיי"ש: ועיין בזבר"ל סי' ב' במוספים אות ט' ובמור"ל בסי' א' סעי' י':

(באו' יב בסי"ה) (טז) ולכן מי שנוהג למדוד אונא עליונה של ימין עם של שמאל אינו טועה בעיקר הדין: במור"ל שם סעי' ע"ו הביא דברי הזב"ת אלו וכתב ע"ז שבסי' הע"ש השיג ע"ז בטוב טעם ודעת. עיי"ש:

(באו' יג בא"ה) (יז) ואי איכא ג' בימין וג' בשמאל ויתרת מקמא בשמאל או אפילו ב' בשמאל וב' יתרת מקמא בשמאל יש להחמיר ג"כ אפילו בהפ"מ: זהו דעת השמ"ח אבל הב"א סעי' ע"ח כתב דבמקום שנהגו להקל בכה"ג בהפ"מ אין לסתור מנהגם גם הלב"ש ס"ק מ"ג כתב שהשפ"ד מקיל בזה בהפ"מ ואיהו מקיל בזה אף באין הפ"מ עיי"ש עכ"ל שהוא ס"ת: וכ"ה דעת המור"ל סי' ג' ס"ק א' עיי"ש:

(שם) (יח) כתב הפר"מ אם הוי ג' אונות מימין כו' וא"ל כתב יתרת לאונא א"כ חסר מנין אונות וטרפה כ"ל דכ"ה בשפ"ד סי' ל"ה ס"ק י' ומה שכתוב כאן תיבת מימין בין תיבת אונות לתיבת וטרפה זה הוא טעות הדפוס. זה ראיתי בכי"ק של הרב המאה"ג מוה' נבי"ק נ"י אשר הטיב להסו"ב דמיעטיסקא:

(באו' טז בא"ה) (יט) ואם אין להם שורש אחד כעובי אצבע אע"פ שאחת גדולה ואחת קטנה כו' טרפה

באין הפ"מ כו' ובהפ"מ יש להכשיר בכה"ג יוכח מ"מ ספק שמא התילונה היא האונא הראוי להיות ואת"ל שמא יתרת היא שמא לא נתחכך כיון שאינה חדה (שמ"ח ותב"ש) : הנה מה שכתב להכשיר בהפ"מ מכח הס"ס בשם השמ"ח ותב"ש הוא תמוה דהמעיין שם בשמ"ח ובתב"ש יראה שלא הוזכר כלל להכשיר בהפ"מ רק כתוב שם בסתם דאם שניהם בולטים שיש להחמיר ועוד תינח אי אמרינן דיתרת מגבה טרפה מטעם חיכוך אבל אי אמרינן דיתרת מגבה טרפה מטעם כל יתר כנטול (וכמו שהו"ע כתב בסי' ג' בלק"י ס"ק ג') ליכא תו הס"ס. ואף דהב"א הקיל בענין זה אבל ית"ת לא הקיל בזה בסתם בכ"ע כמו שכתב המחבר זב"ת אלא כתב וז"ל ואם שניהם בולטים זו לקמא וזו לגבה יש להחמיר ויראה לי שבזה אם הם בולטים זה לכאן וזה לכאן פחות מעלה הדם יש להכשיר בהפ"מ ואם הפילל של לד קמא כשיעור עלה הדם והפילל של גבה הוא בולט לחוץ פחות משיעור זה יש להכשיר עכ"ל :

(באו' יא) (יד) בסי' ה' סעי' א' נתבאר אונא עליונה של ימין כו' דרכה להתפלל לכך אם נמצא שם יתרת

מגבה אפילו יותר מטרפא דאקא כשר· כתב בב"א דאפילו אין שום ריעותא מקרי וכ"מ אם יש עליו איזה ריעותא כגון סרכא או בועה וכדומה לא מקרי ב' לריעותא ומותר למעך : הנה מה שכתב בשם הב"א דהפילל כזה אינו ריעותא הוא נכון דכן משמע מלשון הב"א בסי' ל"ט ס"ק פ"ז אבל משם הב"א אף אם יש סרכא שלא כסדרן על הפילל כזה שמותר למעך זה לא נמצא בב"א שם וגם חפשתי בשאר מקומות בס' ב"א ולא מצאתי בו שום גילוי לזה גם בס' בית אברהם ראיתי שתמה ג"כ בזה על הזב"ת, והקשה עליו עוד דכאן סתם להכשיר אף אם יש שם על הפילל בועה ולקמן באהי"ל בסי' י"ח בלק"י ס"ק כ' כתב בשם השמ"ח דאף אם יש שם ביעה גרידא במקום שדרכה להתפלל שהוא טרפה משום דחיישינן לחיכוך עיי"ש ולכן כתב המחבר הנ"ל דחלילה להקל בזה ועוד דגם על זה לא מצאתי בב"א שום גילוי להכשיר אף אם נמצא בועה על הפילל· ואמנם אף לענין שאר ריעותא העומדת על הפילל יראה לי שסתם שו"ב יעשה ש"מ בזה משום דהלב"ש בס"ק קכ"ג וקכ"ד כתב בזה כמה חלוקי דינים והיינו אם היתרה זה

עומדת

להיות ארוכה ועבה כו': ואם הבשר הבולט בה מקמא כמו הר נתפללה ממנה קצת ואין לה תואר ארוכה ועבה כ"א ע"י צירוף אותה חתיכה או שנמצא כן באחת משאר אונות או אפילו אם נחלקה איזה אונא בעובי' והפילל התחתון קצר מהעליון ואף אם יש להם שורש א' כעו"א מ"מ אל יורה בזה הט"ב בעצמו רק יעשה ש"ח ע"פ מ"ש בזה הב"א סעי' ס"ה וע"פ מ"ש הלב"ש סעי' כ"ב בהגה להשמ"ח:

(**שם**) (י) אבל אם אחת בולטות יתרת היא ואין מצטרפין כו': היינו כשהפנימית בולטות אבל אם הפנימית שוה לשאר האונות והחיצונה היא בולטות אזי לבד שאינה מצטרפות להשלים שיעור ארוכה ועבה אלא שגם היא טרפה מטעם יתרת מגבה וכמו שהו"ע כתב כאן להלן בא"ד:

(**שם**) (יא) וצריך שיה' באחת מהן שיעור ארוכה ועבה להיות גדולה מהאמצעית וא"ל טרפה משום חליף ואין להכשיר אפילו בכה"ג כ"א בהפ"מ (שמ"ח): הנה משטחית לשונו משמע דאף אם יש באחת מהן שיעור ארוכה ועבה אין להכשיר כ"א בהפ"מ ובאמת אינו כן דעת השמ"ח דזהו לשון השמ"ח סעי' כ"ב בא"ה' ואם הארוכה ועבה נתפללה כך ואין לה שורש אחד כעובי אצבע מלבד דינים אלו צריך שתהי' באחת מהן עבה יותר מאונא אמצעית וא"ל דאינה עבה כ"א ע"י צירוף אין להכשיר דהו"ל חליף שיתבאר' לקמן כ"א בהפ"מ עכ"ל השמ"ח אלמא דוקא היכא שאינה גדולה מהאמצעית כ"א ע"י צירוף אז אין להכשיר כ"א בהפ"מ אבל אם יש בחלק א' כשיעור ארוכה ועבה יש להכשיר בכ"ע:

(**שם**) (יב) אבל אם אחת בולטות היא היתרת ואז אם החיצונה שורשה בולטות לחוץ כו' הו"ל יתרת מגבה וטרפה:
והיינו אף אם הבליטה היא פחותה מט"ד רק שכל הפילל גדולה כט"ד טרפה כ"כ שם השמ"ח והטעם כתב הפר"מ משום דדמי לפילל מגבה ואינה שוה לבשר הריאה לאחר הנפיחה ועיין בלב"ש ס"ק ל"ב, ובב"א סס"ק פ"ה. אמנם לדינא כתב שם הפר"מ והב"א דל"ע אם להטריף בכה"ג ע"כ נ"ל שהוא ש"ח:

(**שם**) (יג) ואם שניהם בולטים זו לקמא וזו לגבה יש להחמיר באין

כען כו': זה תחלת דברי הב"ח בסעי' י"ב אבל בסוף הסעי' סיים וז"ל ויראה לי שגם אם ערוגה אחת בלבד האונות כולם דבוקים יחד אל האויא אין מועיל היכר סימפון אע"פ שאלד השני של הערוגה האונות פרודות כדרכן יש להחמיר ולאסור עכ"ל. ויעיין במור"ל בסי' א' ס"ק ז':

(באו' ד) (ו) בסי' ג' סעי' נתבאר ביתרת בדרי דאונא וכשנופחין הריאה אז היתרת נוטה לצד גבה [כט"ד] טרפה

כתב השו"ח אם נמצא יתרת משורשת בדרי דאונא ומשפעת לקמא ולגבה עד שיש ספק להיכן היא נוטה אם לא נפחוה טרפה: עיין בירועות האהל בסי' א' אות ו': (שם) (ז) כתב הב"א אם יש בימין ד' אונות כו' ואחת מהן נוטה לגבה אז רואין אם אותה הנוטה לגבה היא כצירת שאר אונות ויש לה סימפון ואחת מהכותרים נשתנה בתואר קצת כו' יש להכשיר שהרי היתרת היא עומדת בשוה עם שאר אונות כו': עיין לקמן בזב"ת אות מ"ב:

(באו' ח) (ח) אונא שנתפצלה לשנים בעובי' אם שורש אחד להם כעובי אצבע נחשבים לאחת לכל מילי הן לענין

יתרת או שני וורדות והיה אם שורש של אחת גבוה מחברתה ובולטות למעלה כו': הנה כל מעיינין ספיר יש לדקדק בדבריו דהא מה שכתב בתחילה הן לענין יתרת ע"כ צ"ל דאיירי שאחת מהן גבוה ובולטות למעלה או למטה דאלת"ה מאי איריי באם יש להם שורש אחד כעובי אצבע הא אף אם אין להם שורש אחד כעובי אצבע נחשבים לאחת כמו שהוא עצמו כתב להלן בא"ד אלא ע"כ כמו דאמרן דר"ל שאחת מהן בולטת למעלה או למטה וא"כ מה בא להשמעינן עוד במה שכתב אח"כ וה"ה אם שורש אחד מהן בולטות למעלה דהא הן הן הדברים שכתב בתחילה. אמנם באמת הן שני דברים מחולקים דמה שכתב בתחילה אונא שנתפצלה לשנים בעובי' וכו' זהו מדברי השמ"ח סעי' כ"ב אבל מה שכתב אח"כ הן לענין יתרת וכו' זהו מדברי התב"ש שם ס"ק כ"ח והמעיין שם בתב"ש יראה דאיירי לענין אם נתפצלה האונא ברחבה רק המחב' זב"ת הרכיב הדברים ועשה מהן דין אחד. ועיי"ש בתב"ש:

(שם) (ט) וכ"ז אם ארוכה ועבה נתפצלה כך ואין להם שורש אחד כעובי אצבע ואוכן בולטים כלל דגלרף תרוויי להיות

(**באו' א** בא"ה) (א) כתב בס' ב"א אם חסרה אונא ויש במקום זה הר כמו גבשושית אין להתיר ע"י כו':
יותר הי' ליי' לכתוב דין זה על שם השמ"ח סעי' ט' ותב"ש ס"ק י"ב ששם הוא מקור של דין זה. ואדרבה הב"א אחר שהביא ד"ז בפנים שלו סעי' ל"ב כתב שם בפירושו ס"ק מ"ג שד"ז צ"ע ועיי"ש באריכות:
(**שם**) (ב) כתב הפר"ח אם נמצא אונא אחת פחותה מטרפה דאפשא אלא שיש בה בועה בשיפולי כו' והסכים עמו בב"א: הנה מקור ד"ז הוא מהכנה"ג בהגהות הטור אות ל"ו והב"א אחר שהביא ד"ז ברא"פ שלו ס"ק מ"ד כתב וז"ל ועיי"ש בהגהות ב"י אות ס"ט כתב דברים אלו שכתב בהגהות הטור וסיים בה שמצא כתוב שה"א טרפה וירא' מהמ"כ שאפילו בחוט בשר מקיף טרפה עכ"ל. עד כאן הוא לשון הב"א. והמחבר מור"ל בבדיקות סי' א' ס"ק א' תמה על השפ"ד ולב"ש שסתמו דבריהם כהגהות הכנה"ג להטור. ועיין זבר"ל סי' ב' במוסי' אות א':
(**שם**) (ג) כתב בלב"ש אם נמצא יתרת [מגבה] ובועה עלי' ובין הכל הוא כט"ד כו' המקיל בהפ"מ לא הפסיד: כ"כ הלב"ש בפנים שלו ס"ק כ' אמנם שם להלן בס"ק כ"א חזר בו וכתב דאף אם עכשיו קטן מפרק אמצעי של אגודל טרפה מטעם תר"ל. וכן כתב שם במפתיח הפרטים שלו של דיני תר"ל אות וז"ל יתרת יוגבה פחות מט"ד הוי ריעותא סי' ל"ה ס"ק קכ"א ועיי"ש ס"ק כ' שבחיבם השגתי על הרב מסב"ז משום דמגבה הוי יתרת ריעותא עכ"ל (מכ"ל):
(**באו' ג**) (ד) בסי' ב' סעי' ו' נתבאר ב' אונות הדבוקות להדדי כו' כתב הב"א כו' אבל אם יש בימין ב' אונות ובשמאל רק אונא אחת ויש באחת שבימין ב' סימפונות ובאחת שבשמאל ב' סימפונות אין להכשיר כ"א בהפ"מ או שע"ה, כל"ל. דכ"ה שם בב"א:
(**שם**) (ה) אבל אם אין לריאה שום חיתוך אונות כלל וחלקה כעין

אין צריך לשאול פי המוכר כנ"ל ואם הלוקח יודע שיש לבהמה זו אם או ולד העומד לשחיטה דהשתא ליכא כ"א ספק א' אימת נשחטה ראוי לשאול ולחקור אם לא נשחטה היום כ"כ שם השמ"ח (מכ"ל):

(שם) (י) ארבעה פרקים כו' וערב יו"כ: טעות הוא וצ"ל וערב ר"ה: כ"ה בש"ע:

(שם) (יא) ולכן די פרקים אלו אם מכר האם צריך להודיע להקונה אמה מכרתי היום לשחיטה כו' ואם לא הודיעו הוי מקח טעות: השמ"ח מסיק שם דהאידנא שדרך הקצבים לקנות כל שבוע בהמות רבות ושוחטן על שבת ביום ה' ובמקומות גדולות שרוב עם קונין בשר עיקר שחיטתן ביום ד' וכן על יום טוב עיקר שחיטתן יום שקודם עריו"ט או קודם דקודם וכן חתן וכלה האידנא אין המנהג שטוחטין שניהם ביום אחד· והדר הדין בין לענין אסורא בין לענין מקח טעות והכל לפי המקום והנהוג גם עכל"ה עיי"ש:

(שם) (יב) עכו"ם שמכר שתי בהמות ואמר שהם אותו ובנו אם קודם שמכרם אמר כן הוא נאמן אפילו יש לתלות דלהשביח מקחו אמר כן כו': והטעם הוא משום דכל זמן שהם בידו נאמן במיגו דאי בעי לא מזבין לי' כ"ה מבואר בתב"ש ס"ק מ"ג וס"ק מ"ד· משא"כ לעיל בסי' ע"ז סעי' ד' לענין עכו"ם המביאים עגלים ואומרים שהם בני ח' שאינן נאמנין דשם ליכא מיגו כי האי דאדרבה במה שאמר שהם בני ח' רוצה למזבין:

(שם) (יג) אבל אם אמר כן אחר שמכרם אינו נאמן דאין עדות לעכו"ם בזה שאינו שלו: ואם העכו"ם מהימן לי' אפילו אמר כן אחר המכירה אסור ואפילו אינו מל"ת (ש"ע שם· ועיין בש"ך שם ס"ק כ"ב): (שם) (יד) בהמה שנשחטה אמה כו' ונתערבה אח"כ באחרות כו': ואם מתחילה נתערבה ואח"כ שחט הולד כו' מותר לשחוט מן התערובות (שו"ת חו"י בשם הרמ"א סי' ק"ב סעי' ד' והש"ך שם):

שנים בבהמה. וי"א כאשר ר"ת רובין ש"ל אח"ד כמו"ה כו': כל האות הזה הוא מעורבבי. דמ"ש כלויתך לא כאמר אין זה לשון הש"ס חולין דף כו' ע"א אלא הוא עצמו המליא זאת ומה שכתב ופירשוהו חכמים רז"ל היינו חכמי התוס' דזהו לשון התוס' שם דב"ה ועל רוב אחד כו' כתבו וז"ל וי"מ דדריש בגמטריא דכאשר א' אחד בעוף ש' שנים בבהמה ר' רובו של אחד כמו"ה. רוב אחד בעוף רוב שנים בבהמה ר"ת של כאשר למפרע הוא רובו של אחד כמוה עכ"ל התוס' ועתה ראה בדברי הזב"ח שהיפך בלשון התוס' (מכ"ל):

(שם) (ה) וסמך לשחיטות העוף מן התורה מנין כו' ושחיטת חי' מן התורה מנין דאתקיש בפסולי המוקדשין לבהמה דכתיב אך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל הקיש צבי ואיל בפסולי המוקדשין וה"ה לכל מילי (פר"ח בפתיחה להלכות שחיטה):

(באות טז סו"ה) (ו) כתב הפרי"מ והכך ז' ימים בעינן מעת לעת דוקא כו': הפרי"מ בפתיחה להלכות יו"ט חלק ב' פתיחה א' באות י"ז חזר בו מזה וכתב שבספרו על היו"ד כפל טעות בדבריו והמחבר זבחר"ל בסי' ט"ז סעי' ב' הביא ג"כ בשם כמה אחרונים דס"ל דלא בעינן מעת לעת דוקא אף באין הפ"מ אמנם המחבר תור"ל סי' ה' סעי' ב' הניח ד"ז בצ"ע:

(באו' יז בא"ה) (ז) ונוהגין לבדוק בקרניים ובשניים ובטלפופית של מ"ר כו': עיין ביריעות האהל אות ד' ה':

(שם) (ח) היוצא לנו מזה אם אירע ששחט עגל ובדק והי' לה כל הסימנים ואח"כ נתודע שלא הי' לה כל ז' ימים שלמים אם הבשר עדיין בעין הוא טרפה מספק: ושתם בודק יעשה ש"ח ע"פ מ"ש בס' רפאי שאלה סי' י"ב ווייג. שאם בדק בקרניים ושניים שמותר הבשר לאכילה. ובסי' י"ד נשאל על הכלים ושם לא בדקו רק בשניים וכתב שיש צד להתיר אף הבשר:

(באו' יח) (ט) בסי' י"ז נתבאר דאסור לשחוט אותו ואת בנו ביום אחד כתב הסמ"ח הלוקח בהמה לשחיטה

אין

וזבחי תמים אות **ב** (א) בסי' א' סעי' ב' כתב הר' דכל האומר כשר לשחיטה אפילו מן הגרדים כו':

עיין בירועות האהל אות ד':

(שם) (ב) והתב"ש האריך ומסיק דבעינן תרתי החזיר ויודע וכן הסכים הפר"ח: הגה מ"ש וכן הסכים הפר"ח ור"ל דדעת הפר"ח הוא דבעינן תרתי והוי נכון אבל מה שכתב דדעת התב"ש הוא דבעינן תרתי לפעכ"ד הוא נגד דעת התב"ש דאדרבה התב"ש בפנים שלו בשמ"ח סעי' ז' כתב וז"ל אם שחט מן הגרדים כשרה והוא שהחזיר הסימנים והכחם על ידי האומר מתוחים על גב המפרקת כמו שהם מונחים בפנים שאז נמצא שוחט אותם קודם המפרקת עכ"ל ומדכתב לשון מסתמא אלמא דלא בעינן ידיעה ממש אלא החזרה עצמה היא הידיעה אמנם המחבר זב"ת במחכ"ל לא דק לעיין היטיב בתב"ש. דהתב"ש ס"ק י"ד לא כתב דבעינן ידיעה דוקא אלא אם התיק הסימנים ממקום פניה האומר סמוך להגרדים ושחט דבכה"ג כתב שיתפס הסימנים בידו בשעת שחיטה בסוף האומר משום דע"י זה יודע בודאי ששחט הסימנים קודם המפרקת אבל אם החזיר ממש הסימנים כתב שם התב"ש להדיא דהחזרה עצמה היא הידיעה עיי"ש:

(שם) (ג) אבל ביונים כו' יוכל לבוא לידי פסיעה כו': עיין בירועות האהל אות ז':

(בו"ת אות **ג)** (ד) בסי' ב' סעי' ג' כתב הר' אם שחט רוב אחד בעוף ורוב שנים בבהמה כשרה וסמך לזה מן התורה מנין שנאמר וזבחת מבקרך ומצאנך כאשר צויתך. כצויתך לא נאמר אלא כאשר צויתך מלמד שנצטוה משה רבינו ע"ה על הקנה ועל הוושט ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה. ופרשוהו חכמים אשר. ר"ת אחד בעוף שנים בבהמה רוב אחד בעוף רוב שנים

(**בלק"י ס"ק ה**) (ב) ויריעותא מקרי מ"מ נראה דלאו גריעה הוא מסרכא תלוי' כו' ובמקום דסרכא
תלוי' כשר ה"ה נמי בשר בלוי דכשרה: עיין מה שאכתוב בס"ד בזב"ש אות: •

(**סעי' ב**) (ג) ריאה דאסיק גילדא כו' צריך לקלוף אותה מעל הריאה כו': ואותה החתיכה שהגילדא דבוק בה
אסורה. משום מיאום (זבר"ל סי' י"ז במוס' אות גם בשם מהר"ץ):

(**סעי' ג**) (ד) לפעמים נמצא על הריאה מולי' סקורין, שלופרו"ק כו' צריך לבדוק אחר נקבים כו': בעו"י כתב
דהבשר בלוי בא מחמת מים שהי' בחלל הגוף ומהר"ץ ושאר פוסקים כתבו דבאה מחמת נקב שהי' בריאה והיא תחילת הסרכא ואעי"ג דאין אנו בקיאין בבדיקה בכל דבר הצריך בדיקה דוקא אבל בהא קים להו דכיון דעדיין הליחה על הריאה. שעוד לא נעשית סרכא ולא סתמא עדיין כלל ואם יש שם נקב יהי' ניכר (זבר"ל שם ס"ק י"ב בשם הלב"ש) ובזה ודאי אסור נקלוף בגדיים וטלאים (זבר"ל שם מד"ע):

(**סעי' ה** בא"ה) (ה) וכל אלו ריעותא מקרי כו': עיין בלקי"י ס"ק ה' ובזב"ת מ"ד א"ק ב' וא"ק
כ"ג כ"ה:

(**שם**) (ו) לפעמים נמצא על הריאה כמו שלחופית ויש בו מים כו' יש להטריף: אמנם אם המים הם צלולים ומתוקים
ויש להם כל הסימנים המבוארים לעיל בסי' י"ט סעי' ג' לענין בועה ממים זכים יש לעשות ש"ח ע"פ דעת הב"א ס"ק י"ד:

הנה דברים אלו נעתקים מדברי הב"א סעי' ק' ולפענ"ד הוא תמוה דהא הב"א גם כתב להדיא דזה אינו כ"א במקום שאין להם מנהג ידועה לענין טרפות דקף כפופה ופשוטה אבל במקום שיש להם מנהג מבורר להטריף כל"ף כפופה לא מיינו בדברי הב"א שיקיל בהפ"ת (עיין שם בב"א סעי' פ"ז פ"ח) והמחבר אהי"ל איירי כאן במדינות אלו שמנהגם להחמיר בכף כפופה כמו שכתב להדיא בסי' זה סעי' ג' עיי"ש. וצל"ע:

לד (סעי ב) (א) ריאה שנמצא עליו עלם כו': ואם נמצא בפנים אפילו בין קרום לקרום טרפה כיון

דעי"כ קרום אחד נקב חיישינן שמא נקב גם השני ואין אנו בקיאים בבדיקה (זבר"ל סי' ז' ס"ק כ"ג בשם שו"ת הר הכרמל) ואם נמצא בין קרום לקרום או אפילו תחת הקרומים קנארפי"ל כ"ל שהוא ש"ח ע"פ מ"ש הלחה"פ בשם ע"י להכשיר בזה. וע"פ ת"ש הלב"ש ס"ק ר"ה. ועיין זבר"ל שם ס"ק כ"ג:

(שם) (ב) אבל עלם הבא מכח גדולי הריאה דהיינו שהוא רך כמו התפחוי"ם שקורין קנארפיי"ל כשרה בבדיקה:

וצריך לקליף העלם מהריאה ולנפח כו': המחבר זבר"ל בסי' ז' ס"ק כ"א הביא בשם הלחה"פ ובשם זקינו המחבר ז"ש בשם ע"י דהעלם שקורין קנארפי"ל אף קליפה אינו צריך משום דאמרינן דכן הוא גידולה עיי"ש:

ובלק"י ס"ק ג נא"ה) (ג) לפעמים נמצא טרפש הלב דבוק בלב מ' ואם נמצא גם על הלב מבחין

איזה ריעותא או בעובי הלב קורט דם טרפה כו' אבל דם בחלל לא מעלה ולא מוריד כי בכל לב יש דם: זהו דעת הש"ך ס"ק ח' אבל הפר"ח חולק על הש"ך וסובר דאף בחלל הלב יוכל להכיר אם הוא ע"י מכה כגון שנלרר הדם כמו רוטם מכה (זבר"ל סי' כ"ד ס"ק ג׳) ועיין שפ"ד שם:

לה (סעי' א) (א) ריאה שנמצא עלי' כמו חלב כסוי כו' וריעותא מקרי: עיין בזב"ת אות מ"ד

א"ק כ"ה:

כלק"י

(בלק"י ס"ק ז) (ז) אגודל בינוני לתוך הפגם כו' והלאס הפנים סי' ל"ז ס"ק ע"ט כתב וז"ל שמעתי מפי
האב"ד דק"ק שלאנית"א הגאון מו"ה יחיאל כ"ץ שמשערין בכל אצבע אגודל לאורך שהוא ד' אצבעות מן השיפולי בגסה וב' בדקה וכדאמרינן בנוטה מעבר לעבר עכ"ל אכן בהפ"מ יש להקל כדעת הגאון וכמו שנתבאר בדברינו בסעי' ו' בשם ב"א: לא ידעתי מנין יצא להמחבר לק"י להכריע נגד דעת הב"א שחולק עמ"ש הלאה"פ בשם הגאון יחיאל אב"ד דק"ק שלאנית"א דאחרי שהביא הב"א בס"ק ק"ז דברי הלאה"פ אלו כתב ע"ז וז"ל וכתבתי להוכיח במישור שזה אינו וכן מוכח מהב"א גבי נוטה בשיפולי עכ"ל ואף דשם בסעי' ק' כג"כ הב"א כדברי הלק"י זו היינו לענין המקומות שאין להם מנהג ידוע בטרפות דכף כפופה ופשוטה דיכולין להכשיר בהפ"מ בכל תמונה שיהי' ע"ז כתב שם הב"א דאם החסרון הוא באמצע הריאה והגומא עמוקה עד לעובי בשר הריאה ששם יש סימפונות או שהחסרון הוא בשיפולי הריאה והוא מגיע עד שיעור שני אצבעות בדקה וד' בגסה שיש להטריף אף בהפ"מ משום חשש הסימפונות אבל לדעת הלק"י דאיירי הסתא במקום שנוהגין להטריף בכף כפופה (עיין בפנים בסי' זה סעי' ססי"ג) בזה לא הקיל כלל הב"א:
(בלק"י ס"ק ח) (ח) ולהכשיר בדאיכא הפ"מ. דבגמרא איבעי ולא איפשיטא ניהו וקיימ"ל לחומרא ובהפ"מ
יש להקל: על כרחך צריך לומר דטעות הדפוס נפל כאן. דהא טרפות דכ"ף כפופה ופשוטה אינו נזכר בגמרא כל עיקר וכמו שהוא עצמו כתב לעיל בסמוך בלק"י ס"ק ב' שמקור טרפות אלו הוא ממהרי"ו וא"כ איך יכול לומר שהוא איבעי בגמרא אמנם דברי התב"ש ס"ק כ"ב נשתבשו כאן בהעתקתן דזהו שם לשון התב"ש רבותינו לא ביארו לנו כ"א כ"ף כפופה ופשוטה ואיכא למבעי כשיר מהו אילמדינן מהו כו' כדאיבעי לן בב"ב דף כ"ג. וכיון דמספקא לן הו"ל כאותן מקומות דליכא מנהג והדין כמו שכתבתי בפנים עכ"ל ר"ל שיש להכשיר בזה בהפ"מ ולהטריף באין הפ"מ: וכן צריך להגיה כאן:
(סעי' ו) ובמקום הפ"מ יש להכשיר כו' בכל תמונה שיהי' אפי' בכפופה בין ברווח הריאה בין בשיפולי כו' ב"א:
הגה

(**בלק"י ס"ק א**) (ב) ריעותא אחרת. פי' אף אם אין בעור ריעותא רק שנמוקה בפנים כו' הוי ריעותא ואם יש עלי' עוד ריעותא הוי ב' לריעותא כו': עיין בזב"ת אות מ"ד א"ק כ"ב:

(**בלק"י ס"ק ב**) (ג) בין ברוחב הריאה כו' במהר"ץ כתב דקאי אסיפולי הריאה וז"ל כ"ף כפופה מיירי דוקא באומות כו' וכן דעת הב"ח: ר"ל דגם הב"ח פי' דמהרי"ו איירי בסיפולי אבל לא כדעת המהר"ץ דס"ל דדוקא באומות (מכ"ל):

שם (ד) והמחז"ב הסיג עליו כו' ויכול להיות ג"כ על האונות. כנ"ל:

(**סעי' ב**) (ה) וכילד משערין כו' וכשיצרף כל חללו יהי' מחזיק החסרון שיעור אצבע אגודל בינוני ופחות מזה כשר: במור"ל סי' ז' סעי' א' כתב דבענין צירוף יש לעשות ש"ח דוקא משום דאיכא בזה חלוקי דעות בין האחרונים עיין בתב"ש ס"ק מ"ז ובב"א סעי' פ"ז וס"ק ק"ב ובלב"ש ס"ק ס"ג:

(**סעי' ג'**) (ו) וכן אם נפגם שפולי הריאה מעבר לעבר כו' אם יכולין להכניס אגודל בינוני לתוך הפגם כו' טרפה. דכיון דנפגם כ"כ הרי הפגם סמוך לסימפונות וחיישינן לקלקולם: ואע"ג דלענין בועה מעבר לעבר מבואר דהסימפונות רחוקים ב' אצבעות מן הסיפולי בדקה וד' בגסה שאני התם דבועה מעבר לעבר אין לה שורש בש"ס וכראה ממהרי"ק ורש"ל דאף אם עומדת במקום הסימפונות אינה טרפה כ"א מחמת חומרא בעלמא די"ל שאין מתקלקלים מחמת הבועה ולכן מה"ת להחמיר עוד ולהטריף אף אם הבועה מעבר לעבר היא עומדת למטה מהשיעורים הנ"ל משא"כ כאן דאי הוי ידעינן שיש כאן סימפונות טרפות גמור הוא לכך שפיר חיישינן אף ברחוק אצבע דכיון דגם שם נמצא סימפונות כמ"ש הש"ך סי' ל"ז ס"ק כ"ג. כ"ה מבואר בב"א ס"ק ק"ז. **עוד** טעם אחר הביא המחבר זצ"ל בסי' ח' ס"ק כ"ט בשם המחז"ב דכיון דיכול להכניס לתוכו אגודל הו"ל חסרון שאינו רגיל ומטריפין בו על פי דעת הרמב"ם עיי"ש:

ע"פ דעות הפוסקים שהביא שם בתמידין. ס"ק ד' שהסכימו לדעת התב"ש ע"כ כ"ל שהוא ש"ח:

(שם) (ב) וא"ל כשרה ובלבד שלא כמותו הסימפונות: וצריך דוקא לבדוק בנפיחה קודם לראות אם הקרום קיים דאם לא בדקה קודם בנפיחה אע"פ שבדק אחר הסימפונות ומצאן שלמים טרפה. כ"כ התב"ש ס"ק ל"ט בשם ע"י ועיין בב"א ס"ק פ':

(סעי' ב סו"ה) (ג) ואין להכשיר בכה"ג בבדיקה כ"א בהפסד גדול ובהקבץ יחד כל הבקיאים (שמ"ח): אמנם בוורדא שנשפכה כקיתון יש להכשיר ע"י בדיקת הבקיאים אף באין הפסד הואיל ויש מכשירים אף אם חסרה הוורדא ממש כ"כ הב"א ס"ק ל"א ומ"מ סתם שוחט לא יכשיר בלא ש"ח:

(בלק"י ס"ק ז) (ד) בלי שום ריעותא. אבל אם יש איזה ריעותא עלי' הוי ב' נריעותא. עיין בזב"ת אות מ"ד א"ק כ"ב:

(סעי' ד) (ה) ריאה שנתרוקנה מבפנים ובחוץ היא כשאר ריאה והיא חלולה מבפנים כנ"ל. וכן צריך להגיה שם בלק"י ס"ק ח' בא"ה עיי"ש:

(שם) (ו) ועולה בנפיחה כראוי כו': ואם לא נפחוה הריאה ונאבדה או נקרעה בלא בדיקה אפי' אין החסרון מחזיק רביעית טרפה (ב"א ס"ק קל"ג):

(שם) (ז) אבל ריאה שנתרוקנה בשרה מבפנים והחלל מחזיק אחר הנפיחה יותר מרביעית הלוג טרפה: ואם הוא ספק אם מחזיק החסרון כשיעור יותר מרביעית או לא או שא"א לשער באומד דעתו טרפה דה"ל ספק חסרון ידועה. אבל אם לא הספיק לראות כמה הוא מחזיק עד שנאבד הריאה יש להקל (ב"א ס"ק קל"ה) ומ"מ כ"ל שהוא ש"ח:

לג (סעי' א) (א) ריאה שחסרה כו' המנהג במדינות אלו להטריף אם החסרון הוא ככ"ף כפופה כו':

ובמקום דליכא מנהג יש להטריף אפי' חסר כ"ש הוכא דליכא הפ"מ או בבהמת עכו"ם אבל בהמת ישראל והפ"מ אפילו חסר הרבה ובאיזה תמונה שיה' יש להכשיר. כ"כ התב"ש ס"ק כ':

יש נתלות בזה: ואפי' אם משמשו ידים גם בב' יי"ל דהמשמושים לא היו שוים רק משמשו בהשני יותר ומכ"ש דא"ל לחשמש גם בהשני לראות אם הם דומים (שמ"ח שם):

לא (סעי' א נא"ה) (א) עיין בזב"ת אות כ"ח כנ"ל:

(סעי' ד) (ב) ובהפ"ת אם נמצאו תולעים בחוץ ברחוק מקום מהנקבים ותולע בתוך הנקב כו': ואם נמצאו איזה תילעים יושבים בעומק ודומין לאותו שמבחוץ כשר אף באין הפי"ת· כן משמע מלשון השמ"ח וכ"כ הב"א ס"ק כ"ו: והנה מה שכתוב ותולע בתוך הנקב. לדעת הלב"ש ס"ק מ"א ולדעת הב"א ס"ק ב"א הוא לאו דוקא אלא אף אם חתכו הריאה ומצאו בתוכה תולעים דומין לאותן שמבחוץ יש להכשיר:

(סעי ה) (ג) אם נמצא אדום או שחור כו' סביב הנקב כו': וה"ה אם אדום או שחור נגדו בגלגעות אין תולין בהתולע ואפי' בהפי"ת ואפי' אם התולע קלתו בנקב ומקלתו חוץ לנקב משום דחיישינן שמא מחיים פרש: ונקבו ומזה נעשו שחור או אדום נגדו בגלגעות· כ"כ הב"א סעי' כ"ז. אמנם אם נשבר הגלע נגדו (ואין שם עוקץ בשבירה זו) פשוט דכשר דאין סברה לומר דהשבר עשה נקב דומה לנקב ממורנא (זבר"ל סי' ו' ס"ק כ"א בשם הכנה"ג בשם הבדיקות): (שם) (ד) חוץ מנקב עגול ופתוח דתולין בהם: לאו דוקא עגול אלא אפיי אם הוא משוך קצת כל שנראה לעין שרגיל להעשות כן ע"י מורנא תולין בו· (ב"א סעי' כ"ז) ואם עור הריאה תלוי' ע"ג הנקב כעין דלת וליכא דבר לתלות בו כ"א במורנא אין תולין אפי' הוא פתוח משום דזה אינו רגיל לבוא ע"י מורנא ובודאי מחיים נעשה (ב"א שם ס"ק ס"ה):

לב (סעי' א נא"ה) (א) אם לפי אומד הדעת יהי' שיעור החסרון יותר מרביעית הלוג טרפה אף שהוא עולה בנפיחה כו': הנה זהו לפי דעת הב"א שהביא בלק"י ס"ק א' שחולק על התב"ש אבל המחבר זבר"ל בסי' ח' סעי' א' פסק כדעת התב"ש שמכשיר אף אם החסרון יותר מרביעית הלוג

ע"פ

6*

שהנקב נעשה בחיי' הבהמה עכ"ל. הנה מ"ש בתחילה לתרץ דכוונות הרמ"א הוא שהמראה שחור הוא בפנימית הנקב לפי עכ"ד אין זה במשמעות דברי הרמ"א אמנם בלא זה אפשר לתרץ דברי הרמ"א דאיירי שהמראה שחור הוא בבשר הריאה סביב הנקב אבל לא בהקרומים וס"ל דבכה"ג אינו טרפה מחמת המראה משום דלא הוי כ"א חסרון מבפנים (ועיין בלב"ש סי' ל"א ס"ק ס"ז) ולא כדעת השמ"ח בסי' ל"א סעי' ט"ז דמטריף בכה"ג אמנם דברי השמ"ח סעי' י' שכתב ג"כ כלשון הרמ"א הנ"ל א"א לפרש כתחילת דברי המור"ל ולא כמו שנראה לי לפרש דברי הרמ"א משום דהשמ"ח ס"ל להטריף אף אם המראה טרפה הוא בבשר עצמו ולא בקרומים. ועי"כ נ"ל כמו שביאר המור"ל דאיירי שאינו שחור ממש אלא נראה שחור קצת גם מה שכתב הא"י בסעי' זה בא"ה דאם סביב הנקב לבן וקשה הוא סימן שהנקב הוא מחיים וטרפה, נ"ל דג"כ נ"ל דאינו לבן ממש דאלת"ה הו"ל להטריף מטעם מראה לבנה אלא איירי דאינו לבן כבקעת עץ ממש דבכה"ג אינו טרפה מטעם המראה אלא מספק (כ"כ השמ"ח בסי' ל"א סעי' ו') אבל מחמת הנקב הוא טרפה ודאית: (שם) (ד) עוד יש סמנים בנקב אם סביבו לבן וקשה או שיצאה ממנה כעין ליחה לבנה כו': וה"ה אם יוצאת משם מוגלא או מים (זבר"ל סי' ה' ס"ק ס"ב בשם ד"מ בשם מהרי" מולין). ואף אם ידע הטבח בבירור שהוא עשה הנקב לא מהני (זבר"ל שם ס"ק כ"ח בשם הבי"א ס"ק מ"ז):

(בלק"י ס"ק ג) (ה) פתוח. פי' שיש חלל בנקב כעין נקב שיש בו חסרון: והיינו קודם נפיחה דאי לאחר הנפיחה הא אף בנקב הבא ע"י כח משמוש יד הטבח נעשה פתוח (זבר"ל שם ס"ק כ"ח מדיע) ואם מרגיש הטבח בבירור שמידו נעשה הנקב פתוח פשוט דכשר (זבר"ל שם בשם היש"ש):

(בלק"י ס"ק ה) (ו) שאם בגלעות אודם או שחור מוכח ג"כ שהנקב זה מחיים נעשה: ואם יודע הטבח בבירור שמידו נעשה הנקב ויש הפ"מ יש לעשות פ"א ע"פ דעת הבי"א ס"ק מ"ז:

(בלק"י ס"ק י נא"ה) (ז) וכן אם משמשו ידים בנקב הראשון יש

ל (סעי' א) (א) אם נמצאת הריאה נקובה לאחר הבדיקה כו'
אם נמצאת הנקב במקום שיש לתלות בבודק
כגון באונה עליונה של ימין למעלה מהחריץ שהוא ביושר החזה כו' תלינן הנקב בו כו' (שמ"ח): ראיתי בשמ"ח סי' ל"ו סעי' ז' שכ' ח"ל כשם שתולין בזאב כך תולין ביד הטבח אם נמצאת נקובה נגד מיצר החזה והיינו מהחוט ולמעלה עכ"ל ולפי הנראה הבין המחבר אהי"ל דברי השמ"ח דר"ל מהחוט היינו החריץ של האונא העליונה אבל במח"כ לא ראה דברי הלב"ש שם ס"ק כ"א שכתב על דברי השמ"ח הנ"ל וז"ל מהחוט ולמעלה ר"ל מן החוט שמנקרין מהחזה ולמעלה לצד השדרה כו' עד ולדינא עיין שמ"ח סי' ל"ט סעי' כ"ד מה שנקרא שם מיצר החזה ה"ה באה ודו"ק עכ"ל הלב"ש יר"ל דשם מבואר בשמ"ח דנקרא מיצר החזה מן השדרה עד החוט שמנקרין מן החזה ולא עד בכלל ובארכו מתחילת הצלעות עד נגד סיום חתוכי דאונא והיינו עד צלע ד' ולא ד' בכלל ועיין תור"ל ס"ז סעי' י"א:

(שם) (ב) אבל בשאר מקום הריאה לא תלינן אלא א"כ יודע הטבח שהעביר ידו בכח: ואפילו אם עור הריאה
תלוי' ע"ג הנקב כעין דלת די"ל מסתמא אחר שחיטה נעשה דאי מקודם הי' העור כלה לגמרי מן הנקב אפ"ה אין תולין בו כ"א ע"פ הדרכים המזכרים דאיכא למתלי בהו. (שמ"ח סעי' י'):

(סעי' ב) (ג) וכל נקב שהוא פתוח או שאדום או שחור סביב הנקב כו' כנ"ל. וכ"ה בש"ע בסעי' ה' בהגה
ובשמ"ח סעי' י' עיי"ש: המחבר תור"ל בסי' ה' ס"ק כ' כתב וז"ל ודע שמה שכתבתי בהל"ם אם הוסחר סביב הנקב כו' הוא לשון רמ"א בש"ע סי' ל"ו. וקשה תיפוק לי' דטרפה משום דשחור הוא ממראות המטריפות והרא"פ ס"ק מ"ז (השני כו') הרגיש בזה ומשמעות דבריו דכאן איירי אפילו אם המראה היא רק בפנימיות הנקב ולא בצד החיצון כלל יעו"ש ולענ"ד אפשר לומר עוד דהוסחר דכ' רמ"א אין הכוונה למראה שחורה המטרפת כ"א לנוטה קצת (למראה) לשחרות אבל באמת אינה שחור כלל ומ"מ הוא סימן
שהנקב

ולירע יקרי שנפחוה ויש׳ בה ירלה פסולה לא יועיל לה בדיקה הנזכרת: ובהפ״מ יש לעשות ש״ח ע״פ מ״ש הלב״ש ס״ק נ״א:

(סעי׳ ה) (ג) אם נפחוה להריאה לראות המראה ונמלא שהיתה עומדת במקום אחד רק זזה ממקום למקום כשרה כו׳: ולכתחילה ראוי שגם בזה אין להכשיר רק עד אחר שינקוב מקום המראה ויוציא המוגלא ויבדוק את קרומי הריאה (מור״ל שם ס״ח ע״פ דעות הפוסקים):

כט (סעי׳ א׳) (א) הריאה יש לה ב׳ קרומים נקבו זה בלא זה כשרה כו׳: היינו דוקא כשאין פס לא בקרום האחר ולא בדופן שכנגדו קורט דם אבל אם יש שם באחד מן המקומות קורט דם טרפה (מור״ל סי׳ ה׳ סעי׳ א׳ ע״פ דעת הלב״ש סי׳ ל״ו בהגה להסמ״ח סעיי א׳ וע״פ דעת המ״ע ס״ק ב׳):

(שם) (ב) נקבו שניהם נקב ושהו אפילו זה שלא כנגד זה טרפה: ואם נקבו הקרומים באופן זה כגון שנקב אחד הוא בערוגה למעלה בצד ימין והנקב השני למטה בערוגה השמאלית כיון דהערוגה מפסיק בין הנקבים דינו כנקב זה בלא זה (מור״ל שם ס״ק ג׳ ע״פ דעת התב״ש ס״ק ג׳ ופרי״ת סעי׳ ב׳) ודע דכל הך דינא דניקב זה בלא זה היינו בנקב ע״י חולי אבל בנקב ע״י מחט או כיוצא בו הוא ס״ח ע״פ דעת הפר״ת סעי׳ א׳ ולב״ש בהגה סי׳ ל״ו סעי׳ א׳ ובפירושו שם ס״ק ד׳ (מור״ל שם ס״ק ד׳):

(סעי׳ ב) (ג) נגלד (פי׳ נקלף) עור העליון כולו או רובו טרפה וצריך בדיקה דוקא כו׳ כיצד בודקין אותה ינפח תחילה כראוי ואח״כ ישימה במים פושרין כו׳ וא״ל נבדקה כך טרפה: הנה בדיקת הנפיחה ודאי מעכבת לכל הדעות אף בדיעבד אבל בדיקת מים פושרין לדעת התב״ש גם היא מעכבת אפילו בדיעבד אבל לדעת הלב״ש ס״ק י״א אינו מעכבת בדיעבד וסכ״מ בשו״ת ג״ש ושגם המ״ז כתב שצ״ע אם צריך בזה בדיקת פושרין גם הפר״ת סעי׳ ג׳ כתב להקל במקום הפ״מ עכ״פ בלא בדיקת פושרין ע״כ כ״ל שבדיעבד אם לא בדק בפושרין יש לעשות ש״ח ע״פ הדעות הכ״ל ועיין מור״ל שם ס״ק ד׳:

לברייתה וע"י נירוק יוצא הנשאר בתחילה בלי נייחוק נעשה עתה רוב בלי ניחוק כשר. כ"כ שם הב"ח:

(סעי' ה) (ו) נמקה דאריין בה היינו כשנימקה כל הריאה כו' ואם נמקלתה כך כשרה בלא בדיקה: היינו בלא בדיקת יוים פושרין אבל מ"מ לריך לבדוק הריאה בנפיחה דוקא ולראות אם הריאה שם שלמה כראוי כ"כ הב"ח סעי' קע"ד וס"ק רכ"ד. ולפעמים טרפה אף אם לא נמקה רק במקצת כגון שאונא אחת קטנה מאוד וע"י הנימוק במקצת לא נשאר שעור האונא כט"ד דאז יש בה נ"כ ביטול מלאכה. (זבר"ל סי' ט' בתוס' אות י"ז מד"ע):

(סעי' ו בסו"ה) (ז) ולא מהני שתשרה אותה יומא לעת ובדיעבד ויש הפ"מ אם חזרה ע"י שריית מעת לעת יש לעשות ש"ח ע"פ דעת הלב"ש ס"ק קכ"ד:

(בלק"י ס"ק טו' (ח) והכא לא מהני נקרוע הקרום שמא יוצא בתוכה מוגלא או להפיס שם רוק במקום הקרע כו': אמנם אם נבדקה ע"י בדיקת רוק או תבן ויש הפ"מ יש לעשות ש"ח ע"פ דעת הפר"ת סעי' (מור"ל ס' קעי' י"ט):

כה (סעי' א) (א) הריאה נפסלת בד' מראות כנ"ל ועיין באהיי"ל לקמן בסמוך קס"ה ולא ידעתי מדיע לא קחשיב עוד המראה חריות של דקל הנזכר בשמ"ח סעי' ג' שהוא טרפה מספק והיינו שהיא נוטה קצת למראה כשר וקצת למראה ירוק (גע"ל) (ובזבר"ל סי' י"ד ס"ק ט"ו הביא בשם הב"י שעיקרו גרין ונוטה קצת למראה געלב) ואע"ג דפסקינן דכל הנוטה למראה געלב אפילו רק קצת טרפה היינו משום דאיא לעמוד על כמה מינים והוי ספק חסרון ידיעה משא"כ בזה כשהוא בקי ומעמידו אצל חריות ורואה שמראיתן שוה אין כאן ספק חסרון ידיעה רק ספקא דדינא ולכן לא מטרפינן אלא מספק (כן פירש הלב"ש בדעת השמ"ח):

(בלק"י ס"ק ז בא"ה) (ב) ונ"ל דכל זה מיירי דוקא בשמוס לחוד היא דוומה לבשר אבל לא

במראה

(סעי' ה) (ד) אם נמצא קמט על הריאה כו' יש לחוש ליובש
וצריך לנפחה לראות אם לא מבצבץ: ואי"ל בדק
בנפיחה אז אם יש לחוש שמא הקמט הוא מחמת חולי טרפה
אבל אם ניכר היטב שהקמט הוא מתחילת ברייתו לדעת הלב"ש
בס"ק ס"ח יש להכשיר בהפ"מ ולדעת הבי"א סעי' ל"ט נראה דמכשיר
אף בלאו הפ"מ. ע"כ נ"ל דבלאו הפ"מ הוא ס"ח. ואם בדק
בנפיחה בלא נתינת פושרין אף אם הקמט הוא מחמת חולי כשר
דיעבד כ"כ הב"א ס"ק ק"כ:

כד (בלק"י ס"ק א בא"ה) (א) או שיסה בה את הכלב:
היינו דוקא בכלב של ניידין
שפעמים נושך וממית אבל בסתם כלב לא משום דאמרינן דאמדה
נפשה להכלל ממנו ע"כ לא נפחדה ואם בא לה הנימוק ע"י חולי
אלא שהחולי ההוא בא בהגרמת אדם כגון שהלעטה דבר הגורם החולי
ההוא יש לעשות ס"ח ע"פ מ"ש הבי"א סעי' קס"ג והסמ"ח ס"ס ל"ב:

(שם ס"ק ז) (ב) שבו מים פושרין ופשוט הוא כו': זהי
דעת התב"ש ס"ק ז' אבל הב"א ס"ק ז' הקיל
בזה ע"כ נ"ל שהוא ס"ח:

(שם ס"ק ט) (ג) וצריך דוקא שתחזור מאלי' ולא ע"י משמוש
ידים: ובהפ"מ יש לעשות ס"ח אע"פ שלא
חזרה רק ע"י משמוש ידים. עי' דעת הב"א סעי' קכ"ו וברא"פ
שם. ס"ק ר"ג. (מור"ל סי' סעי' י"ז):

(סעי' ג בא"ה) (ד) ותהי' שם מעת לעת: מ"מ לכתחילה יש
לזהר להוציא הריאה מהמים מעט קודם מעת
לעת משום שא"א לצמצם (כ"כ הב"א ס"ק ר'): (שם בסו"ה) (ה)
ואם עדיין נשאר בה קצת נימוק טרפה: ר"ל שבכל מקום שהי'
נמוק נשאר עדיין נימוק קצת אבל אם כל מקום הנמוק חזר לבשר
הריאה ממש רק במקום אחד נשאר קצת נמוק אז אף אם הוא
בתכלית הנימוק כשר משום דלא גרע מאם הי' בתחילה נמוק במקצת
ולא הדר בריי שהוא כשר. כ"כ הב"א ס"ק רט"ז והלב"ש ס"ק קי"ד.
ואם מתחילה לא נמתקה כ"א ברובה וע"י הבדיקה חזרה מתנה
לברייתה

ברמ"א לא הוזכר מבלבון רק השמ"ח כתב להכשיר גם ע"י בחינת הבלבון:

כג (סעי' א) (א) ואם נפחוה מחמת איזה ריעותא הצריך בדיקה כגון מראה וכדומה ונקרע הקרום כו' יש להטריף: נ"ל שהי' שם מראה פסולה כן הוא מבואר בתבו"ש ס"ק י"ב ובב"א סעי' י"ב וה"ה אם יש שם חסש יבש שאינו נפרך בציפורן או קמט כמי טרפה משום דהקריעה ראי' ליבשות כ"ה מבואר בשמ"ח סעי' כ"ח ובב"א סעי' קנ"ו ואם יש שם איזה ריעותא מאחר ריעותית שאינו מטריפות ונקרע הקרום במקום הריעותא או סמוך לה ע"י הנפיחה יותר מדאי לדעת הצב"ש ס"ק כ"א יש להטריף מטעם תר"ל אם הריעותא עדיין לא הלך משום דס"ל דנקרע הקרום ע"י הנפיחה יותר מדאי הוי ריעותא. (ועיין בזכ"ת מ"ד א"ק כ"א) אבל לדעת הב"א סעי' ט"ז נראה דס"ל דנקרעה הקרום ע"י נפיחה יתרה אינו ריעותא כלל. ע"כ נ"ל שבכה"ג הוא ס"ח: ועיין במה שאכתוב בס"ד בז"ש אות ס"ג:

ובקי' ס"ק ו (ב) יש להטריף אע"פ שנפחוה יותר מדאי שאני אומר מחמת ריעותא ואולי שבמקום זה נקרע וממ"נ טרפה כו': הנה מ"ש בתחילה דטרפה מחמת שאני אומר מחמת ריעותא ואולי שבמקום זה נקרע זהו מדברי השמ"ח סעי' ה' אבל מ"ש אח"כ וטרפה מכח הממ"נ זהו הוסיף מדילי' ולפענ"ד הוא תמוה דהא הו"ע כתב כאן להבן בסמוך בלקי' ס"ק ח' בשם התבו"ש דלא אמרינן ממ"נ משום דיש לומר דבמי' היתה כך נפוחה רק המיתה גרמה לה שנחלשו הקרומים ונקרעו ואין לומר דשם מיירי שנקרעו הקרומים רחוק מן הריעותא לכן לא אמרינן הוי ממ"נ וכאן איירי שנקרעו הקרומים סמוך להריעותא דמכ"ל הא וצ"ע:

ובסעי' א נא"ה (ג) אבל אם נקרע במקום אחר כו' יש להכשיר: ושיעור הריחוק מבואר בב"א סעי' י"ד דהיינו שיה' כרוחב קש דק ממקום הריעותא ובהפ"מ אפשר להתיר אף אם אין רחוק משם רק כרוחב שני שערות:

אף אם דעת הראב"ד ג"כ דטעם טרפות האטום הוא מטעם נקב מ"מ יש לומר דס"ל דאין חשש זה כ"א באטום מעבר לעבר:

(סעי' ב בא"ה) (ג) טוב ליתן בקנה כו' ומים קרים ביותר החמה: וצריך שלא יהי' המים קרים ביותר רק קרים קלת וכאשר יבואו בתוך הריאה יהי' פושרים. כ"כ התבו"ש ס"ק כ"ז:

(בלק"י ס"ק ח בא"ה) (ד) גם אין להשהות הפושרין בתוכה הרבה כו': ואם שהה הרבה ואח"כ עלתה בנפיחה יש לעשות ש"ח ע"פ דעת הב"ח ס"ק קמ"ז וע"פ דעת הלבו"ש ס"ק ע"ג:

(שם ס"ק י בא"ה) (ה) כתב הפר"ח אם מקום האטום רחב יש לחתוך הרבה פעמים ולבדוק בכל מקום האטום ואין בקיאין בבדיקה זו כו': בס' שע"ה הקשה איך אפשר לבדוק כל המקומות שיבלבן הא מיד שחתך במקום אחד וראה שמבלבן אף אם יחתוך אח"כ סמוך לו ולא יבלבן אין ראי' שהוא מחמת האטום אלא שאין הרוח יוכל לבוא שם מחמת שכבר נחתך בסמוך לו. ותירץ ע"ז בס' ת"ע דאפשר לבדוק שיקרע הקרום בכל המקומות וישים שם רוק וינפח אח"כ בפעם אחת וכן משמע מלשון הבי"א סעי' קכ"ב אמנם בב"א שם מבואר דבמקום שנהגו לחתוך רק במקום אחד אין לסתור מנהגם. וכן אפילו במקום דליכא מנהג רק שא"א לבדוק בכל המקומות כשר. ואם הי' המקום אטום רחב ומלא שם מוגלא קלת ובשאר מקום האטום אין שם מוגלא אז אף במקום שנהגו לחתוך רק במקום אחד אבל בזה צריך בדיקה בכל מקום האטום. ב"א סעי' קי"ח:

(סעי' ג בא"ה) (ו) אם יש בו מוגלא כשרה: ואם המוגלא הוא בעומק הבשר רחוק מהקרום דעת המ"ז ס"ק י"ז ודעת הבי"א ס"ק קכ"א דאינו מוציא מכלל אטום והלבו"ש ס"ק ע"ה הניח זה בצ"ע ע"כ כ"ל שהוא ס"ח:

(בלק"י ס"ק יב) (ז) כתב הרמ"א ואפילו אם כבר נחתכה הריאה אם יוכל לבדוק ע"י שפופרות שיעלה מקום האטום בנפיחה או שיבלבן במקום האטום יש להכשיר:

ברמ"א

אינה מצטרפת להיות תר"ל עם למקום במקלת פהיא לדעת הלב"ש רק ריעותא כ"ד אלא ודאי כדאמרן ולפי זה הוא תמוה על הלק"י שלא הרגיש בזה:

(בסעי' י נא"ה) (לה) והיוצא בין אוכא לזוכא ודבוקה לכסנגדה אי ליכא חלון יאזלא ע"י מיעוך יש להכשיר בהפ"מ: המחבר מור"ל (שם) הביא זה בש"ח אף באין הפ"מ ע"פ דעת הלב"ש (שם ס"ק קס"ט):

(שם) (לו) אבל אי איכא חלון או ליכא הלך ונא אזלא ע"י מיעוך יש להטריף אפילו בהפ"מ: המחבר מור"ל שם סעי' ד' כתב בזה איזה חלוקים וז"ל וביוצא בין אוכא לאומא למטה מחאיין אם אין חלון וגם עברה ע"י מיעוך ויש הפ"מ יש להתיר ואם חסר אחד מג' תנאים הללו אז יש חילוק דהיינו אם לא עברה ע"י מיעוך פשיטא דטרפה אבל אם עברה ע"י מיעוך וגם יש הפ"מ אלא שיש שם חלון או שעברה ע"י מיעוך וגם חלון אין שם אלא שאין הפ"מ בזה הוא ש"ח ע"פ מ"ש השמ"ח שם וע"פ מ"ש עליו הלב"ש שם בס"ק קס"ט:

כב (בלק"י ס"ק ג) (א) ואיזה נד שיה'. לאפוקי ממ"ש הפר"ח בשם הראב"ד. כנ"ל:

(שם ס"ק ז) (ב) טרפה אפילו בכ"ש, דעיקר הטעם כהר"ס (שמ"ח ותב"ש): כאן לא דק במח"כ לעיין היטב בדברי השמ"ח ותב"ש דהמעיין שם יראה שלא כתב זה התב"ש רק לענין מ"ש שם בשמ"ח דאטום טרפה באיזה מקום ע"ז כתב שם בתב"ש (ס"ק כ"ה) לאפוקי מדמשמע בש' בית לחם בשם מהר"ס דאטום לא הוי כ"א במוחכי דריאה כו' עד וזה אינו כ"א לטעם הרשב"א אבל למה שאכתוב לקמן דעיקר הטעם כמ"ש הרמב"ם כו' אין מקום להתיר כו' עכ"ד. אבל למה שכתב כאן הלק"י דאטום טרפה אפילו בכ"ש. דזהו לאפוקי ממ"ש הפר"ח בשם הראב"ד דאטום צריך להיות מעבר לעבר וכמו שכתב כאן בלק"י ס"ק ג'. לענין זה לא כתב שם התב"ש דעיקר הטעם כהרמב"ם משום דאף לפי דעת הפר"ח בדעת הראב"ד דס"ל דאטום צ"ל דוקא מעבר לעבר מ"מ לא מלינו שיה' הראב"ד מחולק עם הרמב"ם בטעם טרפות האטום דהא

מור"ל בסי' י"ח פרק י"ד סעי' ג' הניח זה בשי"ח אף באין הפ"א ע"פ דעת הלב"ש שם בס"ק קס"ז:

(**בלק"י ס"ק מו**) (לד) ובחלון טרפה אפי' בהפ"א דכיון דאיכא פוסקים המטריפין סרכות אלו ועכשיו דאיכא טינרא המפסקת ולא אזלא ע"י מיעוך לכן יש להטריף אפילו בהפ"א (וכ"ל דמיירי דטינרא זו היא קצת גדולה עד שנראה לעינים שמפסיק קצת בין המיתוכים דאל"ה הוי סרכא כסדרן בין אונא לאונא הוי רק קצת ריעותא אפי' ע"י חלון והטינרא היא ג"כ רק קצת ריעותא ויש להכשיר בהפ"מ. וע"א שתפ בודק יעשה פ"ח): הנה מה שכתב דקתם שו"ב יעשה ש"ח בזה יפה כתב דודאי אין לסמוך על דבריו שכתב כאן דבמח"כ לא דק לעיין שם בתב"ש ס"ק סי"ד. דזה שכתב שם התב"ש דע"י הטינרא נעשה הסרכא שלי"כ זה לא כתב שם (התב"ש) רק לענין מה שלא הכשיר כ"א בהפ"מ אם לא אזלא ע"י מיעוך אף אם אין שם חלון. דאע"ג דלדעת הט"ז יש להכשיר בזה בכ"ע מ"מ חושש לדעת מהריק"ש דס"ל דע"י הפסק הטינרא הו"ל כסרכא שלי"כ אבל מה שמטריפין אף בהפ"מ אם יש שם חלון ולא אזלא ע"י מיעוך זהו טרפה ע"פ דעת הט"ז דס"ל דאם הסרכא בחלון יוצאת מתוך הבועה למטה מחליין לא מהני מיעוך והיוצאת מתוך הטינרא צריך מיעוך. ואם לא אזלא ע"מ טרפה והיה אף הסרכא כזו יוצאת שם משאר ריעותא קצת אף שאינה בולטות כלל נמי דינא הכי וכיוו שהוא עצמו הביא בזב"ת מי"ד א"ק י"ג בשם הלב"ש לענין אם הסרכא כזו יוצאת מתוך נמקה במקצת ולא אזלא הסרכא ע"י מיעוך שיש להטריף אף דס"ל להלב"ש דנמקה במקצת אינו רק כ"א ריעותא כל דהוא ואינו בולטת כלל. דכ"כ הלב"ש בסי' ל"ו ס"ק קמ"ה דהיינו דינא דהט"ז דס"ל דאם סרכא כזו יוצאת מתוך הטינרא למטה מחליין בעי מיעוך דוקא וה"ה בשאר ריעותות כל דהוא. גם מה שכתב דסרכא למטה מחליין אף בחלון אינו כ"א קצת ריעותא הוא תמוה מדא הא הא"ע כתב בזב"ת מ"ד א"ק א' (בא"ה) בסתמא. דסרכא כזו הוי ריעותא דמשמע דסתם ריעותא היא. גם מדברי הלב"ש הנ"ל דס"ל דסרכא כזו מצטרף עם ריעותא דנמקה במקצת נשמע דס"ל דסרכא כזו הוי לא פחות מסתם ריעותא דאל"כ

אינה

מפריד בין החיתוכים א"כ האי סרכא הוי שלי"כ כמבואר לעיל בסי' ט' סעי' ג' א"כ עם הבועה הוי ב' ריעותא: מה מאוד גדלה התמי' בעיני על דבריו שכתב כאן. דהא כל דבריו שכתב כאן בפנים סעי' ט' וסעי' י' הוא מועתק מהשמ"ח בסי' ל"ט סעי' מ"ד מי"ה. ושם בתב"ש סס"ק ס"ד מבואר דמה שכתב השמ"ח בפנים שלו בסעי' מ"ד דסרכא כסדרן למטה מחליין היוצאת מתוך הבועה שיש להכשיר בהפ"מ אף אם לא אזלא הסרכא ע"י מיעוך. היינו אף אם הבועה היא גדולה. דזהו לשון התב"ש ואין להקשות מ"ש כי שריך עם הבועה אע"ג דגדולה כשר ואי שריך אללה טרפה כמ' דשם הכל שתיאה אחת יתליא דהנקב בראש הבועה ומיתוך שכנגדו שותתו משא"כ כאן דאי"א לומר כן עכ"ל וא"כ מה שהעתיק כאן המחבר לק"י בפנים שלו בסעי' ט' דבועה עם סרכא למטה מחליין בלא חלון כשרה בהפ"מ. היינו אף אם הבועה גדולה ולא הרגיש במה"כ כלל בזה וכתב כאן בפשיטות דכה"ג הוא תר"ל ועיין בב"א בדתר"ל ס"ק ס"ו:

(שם ס"ק מג) (לב) מהני מיעוך ומשמוש. דכיון דהסרכא אינו על הבועה גופא א"כ מה מפסיד

הבועה ודינה כשאר סרכא שלא כסדרן רק צריך הפרש כקש ביניהם: הנה מה שכתב דכיון דהסרכא אינה על הבועה כו' זהו לפי שטתו שכתב בס"ק הקודם דסרכא על הבועה גרע טפי אבל כבר כתבתי שם שאינו כן. ומה שכתב אח"כ רק צריך הפרש כקש לא ידעתי מנין יצא לו כן דהא בהשמ"ח (שם בסעי' מ"ד) לא הוזכר כלל בזה הפרש כקש רק כתב בשם דבעי מיעוך ואי אזלא ע"י מיעוך יש להכשיר. דמשמע אף אם אין שם הפרש. כלל. וכן כתב הב"א (שם בס"ק ס"ו בא"ה) דאף אם הבועה והסרכא סמוכים זה אצל זה ממש אין בהם משום ב' ריעותא משום דסרכא למטה מחליין איני ריעותא כלל. גם מדתמה שם הלב"ש בס"ק קס"ו על השמ"ח שמכשיר בזה באם אזלא הסרכא עי"מ והלא הי' לי' להטריף מטעם תר"ל ועיי"ש הניח ד"ז בצ"ע אלמא דגם הלב"ש הבין בכוונות השמ"ח דאין מצריך כלל בזה הפרש כקש דאל"ה לא קשה כלל על השמ"ח (אמנם המחבר מוהר"ל הניח זה בש"ח ע"פ דעת הלב"ש הנ"ל):

(סעי' י) (לג) (בא"ה) ואי לא אזלא ע"י מיעוך אם אין שם חלון אין להכשיר כ"א בהפ"מ דוקא: המחבר

תור"ל

סיי ב׳ לריעותא דהסרכא עכ"פ מעידה דתרי בועות אלו ע"י נקב באו: תימא לי חדא מדוע לא כתב גם מ"ש שם השמ"ח (בסוי"ה) דאם אזלא הסרכא עי"מ שיש להכשיר גם בזה· ועוד שלא כמלא כלל כלשון זה בשמ"ח· דזהו לשון השמ"ח ואם למטה מתליין בין אונא לאונא יש ב׳ בועות והפרש כקש ביניהם רק שסריכות להדדי אפילו בלא פילוש כו׳ אע"ג דליכא חלון כ"ז טרפה עכ"ל וביאר הגאון בעה"מ ב"א בדתר"ל סעי׳ קטן י"ג כוונית השמ"ח דר"ל ששני הבועות אלו עומדים בשני האונות זו כנגד זו וסרוכות זו לזו אבל לענין אם הבועות עומדים זו אצל זו באונא אחת וסרוכו האונות להדדי בגוונא שכתב כאן הלק"י בזה לא איירי שם השמ"ח כלל· ואדרבה מדברי הב"א שם בסעי׳ ט׳ נראה להיפך שכתב וז"ל ולדינא נרלענ"ד דבתרי בועה דסמיכי ואין הפרש ביניהם כקש או כשני חוטי שער בהפ"מ אע"פ שמכסה הבועות סרפה דנוחמת סמיכות הבועות אמרינן דנקב יש כאן ולזה אין מועיל סתימת הסרכא כדקימ"ל בסי׳ ל"ט וכו׳ עכ"ל אלמא דוקא כשהבועות הן סמוכות זו לזו ואין הפרש ביניהם כשיעורים הנ"ל אז יש להטריף אבל אם יש ביניהם הפרש כרוחק קש ס"ל להב"א להכשיר ואף שהלב"ש בס"ק קס"ד הבין ג"כ בכוונות השמ"ח כמו שכתב כאן הלק"י אבל מ"מ כבר חולק שם הלב"ש בזה על השמ"ח וס"ל להכשיר בזה בכ"ע (כדעת הב"א הנ"ל) ע"כ נ"ל שודאי אין לסמוך על דברי הלק"י בזה להטריף בפשיטות רק הוא ס"ח:

(**שם** (ל) ובב"א החמיר אפילו בבועה אחת וסרכא בין אונא לאונא למטה מתליין דוקא אם אזלא ע"י מיעוך יש להתיר אבל אם לא אזלא עיי מיעוך יש להטריף: במח"כ לא יפה העתיק דברי הב"א דזהו לשון הב"א (שם סעי׳ ה׳) אם סרכא בין אונא לאונא למטה מתליין יוצאת מתוך הבועה ואין שם חלון יראה לי שאם הסרכא עוברת ע"י מיעוך ומשמוש יש להתיר ואם נהגו להתיר בהפ"מ אף אם אינו עוברת ע"י מיעוך אין לסתור מנהגם ואם הבועה היא של מים עכורים יש להחמיר ולאסור עכ"ל הב"א עיי"ש:

(**שם ס"ק מב** (לא) וסרכא אגלה שם דאי על הבועה פשוט דהוי ב׳ לריעות׳ דכיון דבועה גדולה

מפריד

מהקנה יותר מהאונא העליונה השמאלית שכתב התב"ש שאין לחוש בזה כ"א באתרא דנהגי כן וכתב כאן שעכ"פ מצטרפין לתר"ל אמנם המחב' תורי"ל בסי' י"ח פרק ג' סעי' א' הביא זה בש"מ עיי"ש:

(סעי' ט) (כה) סרכא בין אונא לאונא למטה מאליין ויוצא מתוך הבועה ואין בו חלון בהפ"מ כשרה: זהו דעת הסמ"ח (בסי' ל"ט סעי' מ"ד) אבל הלב"ש שם חולק בזה על הסמ"ח ומכשיר בזה אף באין הפ"מ ע"כ כ"ל שאף באין הפ"מ הוא ש"ח ע"פ דעת הלב"פ הנ"ל: (שם) (כו) אבל אם יש חלון או בין אונא לאומא אף באין חלון הו"ל תר"ל ולא מהני מיעוך: ואם עברה ע"י מיעוך ויש הפ"מ ונו"ג יש לעשות ש"ח בזה ע"פ דעת הב"א בדתר"ל סעי' ו' (תורי"ל סי' י"ח פרק ס' סעי' ב'):

שם (כז) אם יש בועה אחת גדולה כו': וה"ה גבשושית העומדת שם בין המתוכים אצל הסרכא ועל ידו נפרדו המתוכים נמי דינא הכי. כ"כ הב"א שם סעי' מ':

בלק"י ס"ק לט) (כח) בהפ"מ כשרה. והטעם משום דסרכא זו לאו ריעותא מקרי אבל באין הפ"מ יש להחמיר, כיון דמ"מ סרכא על הבועה היא והבועה ריעותא גדולה היא: הנה לפי טעם זה הי' נ' להטריף באין הפ"מ אף אם הסרכא כזו יוצאת שם גם מאחד מהאר ריעותות הגדולים כגון מגגלד רובא (עיין זב"ת מ"ד א"ק י"ח) או בשני יתרת מקמא שנסרכו בכסדרן למטה מאליין שהן ריעותות גדולים. והוא בעצמו כתב לעיל בסי' י"ד סעי' ב' להכשיר בכה"ג ביתרת מקמא אם הסרכא הזלא ע"י מיעוך ולא הפליג שם בין הפ"מ לאין הפ"מ עיי"ש. גם בזב"ת אות כ"ב הביא בשם הב"א דאם הסרכא כזו יוצאת מתוך נגלד רובא להכשיר ע"י מיעוך ולא חלק כלל בין הפ"מ לאין הפ"מ אמנם לא דק במח"כ להעתיק הטעם שכתב שם הסמ"ח (בסעי' מ"ד) דכיון דהבועה מפסיק בין המיתוכים ואינה מניחה להדבק דבק טוב לכן מחמרינן להצריך מיעוך באין הפ"מ והשתא לפי טע"ז לא קשה כלל מנגלד או מיתרת ודו"ק:

שם (כט) ואם יש ב' בועות דסמיכי אע"פ שיש הפרש כקש ביניהם רק שסרוכות האונות להדדי אף בלי חלון מתוך הבועה

הא'

מדברי עצמו דהא׳ בסעיף הקודם מוכח גם בועה על נגלד ושם
כתב בלק"י דמהני בה אם נתכסה מהבשר אחר הכפיחה עיי"ש:

(סעי' ו) (יט) והא דאמרינן סרכא תלוי' כו' העומדים על
ריעותא אחרת כו' דקמטרפינן משום ב' לריעותא
ה"ה בועה או מראה כשרה או אטום העומדים על אחד מהני
ריעותות הנזכרים טרפה משום ב' לריעותא׳ עיין בזב"ת מ"ד א"ק
י"ב עד גמירא:

(סעי' ז) (כ) תרתי לריעותא דקמטרפינן אין חילוק בין עומדין
זה על זה או אצלה ואין הפרש כקש ביניהם:
עיין לעיל בסי' כ' אות ב':

(שם) (כא) רק אם אין שני הריעותות עדותן מכוונות מדינא
כו': עיין בלק"י ס"ק ל"ה ובז"ש אות ל"ב:

(סעי' ח) (כב) מראה כשרה שעומדת על הבועה או אצלה
לא מקרי ב' לריעותא: ואם רגלים לדבר שאין
המראה מחמת הבועה כגון שנסתלק המוגלא מהבועה ונתהפך עיי"
עור הבועה למראה ריאה והמראה שאצלה לא נסתלקה לדעת הב"ח
בסי' ל"ח סעי' הוא טרפה׳ אמנם אם הבועה היא באופן שאינו רק
ריעותא קמא (ועיין בז"ש אות ל"ט) והוא הפ"מ יש לעשות ש"ה
ע"פ דעת הלב"ש בסי' ל"ח בהגה להסמ"ח סעי' ט"ז ועיין בזב"ת
מ"ד א"ק כ"ג:

(שם) (כג) אבל קליפות כמו נתק יכן וואורגלען ואצלה מראה
כשרה צ"ע להקל: המחבר זכר"ל בדתר"ל לסי' י"
אות א' כתב דלדעת הסמ"ח הוא ברור דהוי תר"ל אבל לדעת
הבל"י הביאו התב"ש לא הוי ב' לריעותא וכן הסכים שם הלב"ש לדעת
הבל"י לענין דינא עכת"ד ע"כ נ"ל שהוא ס"ח:

(בלק"י ס"ק ל"ח) (כד) החלופים הנזכרים בסי' ו' אות ז'
בשם התב"ש עיי"ש: כוונתו בזה
הוא דשם הביא איזה חילופים כגון אם אונא המשוכה כחן גדולה
מהאונא העליונה השמאלית או אם האונא האמצעית של ימין גדולה
מהאונא העליונה של ימין או אם האונא עליונה הימנית כפרדה
מהקנה

הבשר שעל הבועה יוקמט ונעשה כמין גומא איירי שלאחר נפיחה עלה בשר על הבועה רק שנראה שם קמט כמין גומא וטרפה מטעם שנראה שיה' כאן נקב ועלה קרום מחמת מכה ואינה קרום. ומה שכתב אח"כ וכ"ז אם הבועה עצמה יוקמטת ר"ל שלא עלה על הבועה בשר כלל. דודאי טרפה מטעם זה. אך אם כן יה' פירוש הדברים צע"ג בזה כיון שעלה בשר על הבועה יש לנו לדון בזה כמו שלא הוי כאן בועה כלל דהא כל ריעותא כלאחר נפיחה משערינן ולא נשאר כאן רק הריעותא דקמט ואף שהשמ"ח בסי' ל"ז סעי' ד' כתב דבועה שנתכסה בבשר הריאה הוא נחשבת כחסרון מבפנים וא"כ יש להטריף בזה עפ"י מ"ש השמ"ח בסי' ל"ו סעי' כ"א ובתב"ש שם ס"ק מ"ה דאם יש חסרון מבפנים ועל מקום זה יש שם ריעותא דחסרון גם מבחוץ מצטרפי להיות תר"ל (ועיין לקמן בסי' נ"ג סעי' א') אבל מ"מ כבר חלק עליו הלב"ש שם בס"ק ס"א והניח ד"ז בצ"ע גם הכ"א בסי' ל"ו כתב להכשיר בזה בהפ"מ (ומלבד זה לא זכיתי להבין דב"ק של השמ"ח בסי' ל"ז סעי' ד' דהא בסי' ל"ו בתב"ש ס"ק ל"ט לענין בועה מעבר לעבר במקום הסימפונות האריך וכתב דהעיקר דהמוגלא שבבועה איכו מיחוי הבשר של הריאה כלל רק דבר הנולד מחמת מכה הוא ובבשר אין שום מיחוי וחסרון (עיי"ש ועיין בזב"ת אות ל"ה בא"ה) וא"כ לא שייך לומר בבועה שנתכסה בבשר הריאה דלא הוי רק כחסרון מבפנים) ע"כ נ"ל דסתם שו"ב יעשה ש"ח בזה:

(סעי' ה') (יח) ואלו הבועות שמטריפין יש מהן דחיישינן לנקיבת הסימפונות כו' בועה בשיפולי תרי בועה דסמיכי לבו' וכל אלו אם נתכסו אחר הנפיחה מבשר הריאה כו' כשרים:

הנה מה שמדייק לחלק הבועות אלו בסעיף מיוחד ולא כלל אותם בסעיף אחד עם הבועות המחשב בסעי' ד' משמע לכאורה דכוונתו הוא לענין מה שסיים כאן וכתב דכל אלו אם נתכסו מבשר הריאה כשרים דר"ל דוקא בבועות אלו שמנה כאן בסעי' זה הדין כן אבל לא בהבועות המנויים בסעיף הקודם דשם לא מהני כיסוי הבשר לאחר הנפיחה ואמנם אם זאת יה' כוונתו יש להקשות עליו

מדברי

הנגלד דהא בנגלד מעט אין הבדיקה מעכבת בדיעבד (עיין לקמן סי' כ"ט סעי' ב') ויש עוד כ"מ בזה לענין בועה של מ"ז במקום שמכשירין שני בועה דסמיכי במ"ז דבהפ"מ אינו רק כ"א ריעותי כל דהוא אז אם היא עומדת על נגלד רובה יש להטריף ע"פ טעמים הנ"ל אבל אם עומדת על נגלד פורתא יש להכשיר בהפ"מ ושעי"ה (לב"ש שם בהגה) : (שם) (יג) או שנסבר הגלע כנגד הנגלד: אין כאן מקומו של ד"ז כמובן (מכי"ל) : (שם) (יד) או שנמצא מורנא על הבועה: זהו דעת הב"א (עיין בזב"ת אות ס') אבל דעת הלב"ש בסי' ל"ז ס"ק מ"ד הוא דגם בנה"ג אינו טרפה רק מטעם תר"ל ואינו מטריף רק כשנמצא התולע על הריאה אבל אם התולע הוא בתוך נקב הבועה ס"ל להכשיר ע"כ נ"ל כיש לעשות ש"ח בזה: (שם) (טו) כל אלו טרפות אפילו בועה יחידית: איתתמטתי' לחשוב עוד מה שהביא בזב"ת אות ל"ד בשם השמ"ח דאם הבועה עומדת מגבה ונראה לעינים שאין מהבועה כלל בתוך הריאה רק כולה בחוץ כיון שאין לה מקום להכפף בתוך יש לאסור עיי"ש :

(בלק"י ס"ק כו) (טז) נמצא על הבועה כמו כמורין הן נקודות פעמים אדומות ופעמים שחורות וכשבודק
מקנח אותה ביד הרי היא מלאה נקבים. (זב"ש) : הנה מלשון זה משמע דאם נמצא על הבועה הנקודות הנ"ל יש להטריף תיכף משום דודאי יש כאן נקבים ואינו חסר רק לקנח אותם ביד אבל מהלשון שהעתיק המחבר זברי"ל אינו כן. דזה"ל (בסי' י' במים' אות ג') כתב אא"ז בז"ש אם נמצאו נקודות אדומים או נמרים על הבועה יש לבדוק אחר נקבים וא"ל בדק טרפה עכ"ל. אלמא דבדיקה מהני לה. וכן נראה מהלשון שכתב המחבר מור"ל בסי' ט' סעי' י"א עיי"ש :

(שם ס"ק ל) (יז) קמט על הבועה. פי' שאחר שנופחין את הריאה הבשר שעל הבועה מקמט ונעשה
כמין גומא נראה מזה שניקב הבועה במקום הזה עם העור הריאה שעלי' כי' וכ"ש אם הבועה עצמה מקמטת דודאי טרפה מטעם זה : ביאור דברים אלו נראה לפענ"ד כן. דמתחילה שכתב קמט על הבועה פי' שאחר שנופחין את הריאה הבשר

דאיכא או על טינרא ומעבר לעבר בו' או מתוך אטיט או מתוך נמקה במקצת או על קוצי וגומא אף נחסר רק קצת או על נגלד פירשא כל אלו טרפה מטעם הנ"ל: עיין בזב"ח אות מ"ד א"ק ז'. ח'. י"ב. ט"ו. ט"ז. י"ז. י"ח. ובז"ש אות י"ז. ועיין ביריעות האהל סי' י"ט אות א':

ובלק"י ס"ק כג בסי"ה (ח) וכולם אם נתלבנו אחר הנפיחה כו': הא' וכולם היא לא"ד דהא יש כאן ריעותות שאין שייך בהן ליבון אחר הנפיחה כגון גבשושית או יתרת וכה"ג (ומכ"ל):

סעי' ד' (ט) ואלו בועות טרפות אפילו יחידית בועה שנמצאת נקובה היכא דלא ממשמשי ידא דטבחא: לא ידעתי מה בא להשמיענו בזה דהא אף אם נמצא נקב בשאר מקום הריאה בכה"ג כתב הו"ע לקמן בסי' ל"ד סעי' ג' שהוא טרפה משום דאנן פסקינן כדעת הרמ"א בהגה בסי' ל"ז סעי' ו' דס"ל דאנן אינו בקיאין בהקפה אף בשאר מקום הריאה וא"כ לא הי' צריך כלל להשמיענו כאן ד"ז בבועה. ולצ"ע:

(שם) (י) בועה ישנה כגון שנמצא שאין על הבועה: ובטינרא בכה"ג יש להטריף מספק. כ"כ השמ"ח סעי' י"ח ועיי"ש בלב"ש ס"ק פ"ו:

(שם) (יא) כל הני נקראים בשם בועה ישנה וטרפה: ואפילו במים זכים או מלאה רוח. (כ"כ הלב"ש ס"ק ב' בשם ס' שע"ה):

שם (יב) בועה שנגלד עור העליון של הריאה: היינו שנגלד רוב קרום העליון של הריאה דוקא. דבכה"ג יש להטריף מטעם הכתוב בלק"י ס"ק כ"ז דכיון דהגיע ההפסד כ"כ חיישינן שמא גם הקרום השני הנך לו וקרום שעל הבועה הוא קרום ומחמת מכה כ"כ השפיד או ע"פ הטעם שכתב שם שמעכב בדיקת הנגלד אבל אם הבועה עומדת על מקום שנגלד רק קצת עור העליון אז אינו טרפה רק מטעם הנ"ל (כ"ה מבואר בלב"ש ס"ק ט"ו ובב"א ס"ק ט"ו עיי"ש) וגם אינו שייך בה הטעם שמעכבת בדיקה

ב' כתב דאם הוא במקום שנוהגין להכשיר שתי בועה דסמיכי במים זכים יש להכשיר בכה"ג בהפ"מ לכן נ"ל דבמקומות אלו יש לעשות ש"ח בהפ"מ ע"פ דעת הלב"ש הנ"ל:

(שם ס"ק ט) (ד) ונוהגין אפילו בסרכא תלוי' שנתכסה הבועה למעך הסרכא כו' והטעם כי יש לחוש שמא נשאר קצת מהבועה שלא נתכסה תחת הסרכא ולא יכול לראות מפני שהסרכא מכסה אותה המקום ולכן צריכה מיעוך: הנה טעם זה הביא בזב"ת אות מ"ג בשם הגאון ר' משה מינץ עיי"ש. וקשה לי שלא הרגיש במח"כ במה שכתב לעיל בסי' כ' בכלל ה' (בשם הב"א) דאם הסרכא תלוי' יוצאת מתוך מראה פסולה ולאחר הנפיחה הלכה המראה ונשתנה למראה ריאה שהוא כשר ואף מיעוך אינה צריכה (עיי"ש בלק"י ס"ק ז') ולא חיישינן שמא נשאר עדיין קצת מהמראה פסולה תחת הסרכא תלוי' וכן הביא בזב"ת אות מ"ד א"ק ה' בשם הב"א דאם הי' תרי בועה דסמיכי ולמעלה נסרכו אהדדי ולאחר הנפיחה נתכסו הבועות מבשר הריאה דדנין אותה כסרכא ממקום למקום וכשרה ולא חיישינן שמא נשאר קצת מהבועות תחת הסרכא שלא נתכסה עיי"ש וכאן חשש לדעת הגאון ר' משה מינץ ובאמת לפענ"ד נע"ג בזה דהא כל ריעותא כלאחר נפיחה מצטריכן וכיון דלאחר נפיחה אינו נראית כלל מהבועה יש לנו לדון בזה כמו שלא הי' כאן בועה כלל מעולם. וזהו הטעם שכתב הב"א בתר"ל ס"ק מ"ד לענין תרי בועות הנ"ל. והמחבר מור"ל בסי' י"ח פרק ט' סס"ג כתב להדיא דסרכא תלוי' בכה"ג לא בעי מיעוך כלל עיי"ש. ול"ע:

(שם) (ה) ועוד כ"מ סרכא דבוקה מתוך הבועה שנתכסה לאחר הנפיחה צריך שיה' שוה לבשר הריאה אבל אם עדיין גבוה לא עדיף מגבשושית: וצריך שיה' גבוה כט"ד ועומדת מגבה כדין גבשושית. כ"כ הלב"ש ס"ק י"ב:

(שם ס"ק י בא"ה) (ו) אבל ב' טינרות סמוכים כו': עיין בזבחי שלמים אות מ"ג:

(סעי' ג) (ז) סרכא תלוי' וכ"ש דבוקה העומדים על גבשושית או על יתרת תקמא או אפילו על יתרת בדרי דאונא

שנראה בה קודם נפיחה אלא דמ"מ הואיל ונפתנה משאר ריאה יש בה קצת קלקול כו׳ עיי"ש. ע"כ כ"ל שהוא פ"א. ועיין בזב"ת אות מ"ד א"ק כ"ג בפו"ה:

(שם ס״ק ט) (יא) או על יתרת מקמא דוקא שהיא גדולה כט"ד כו׳ ב"א: (עיין בזבחי שלמים אות מ"ז):

(שם ס״ק יב) (יב) כשרה. ודוקא סרכא תלוי׳ דלא בעי מיעוך אבל סרכא דבוקה על טינרא או מורסא
טרפה מב׳ טעמים כו: הגה הס"ק י"ב עם תיבת כשרה בטעות נדפס. דהא לא איירי בפנים מענין סרכא העומדת על טינרא או מורסא. אלא דברי הלקי׳ אלו הם מהס"ק י"א שכתב שם וכן להיפך אם סרכא תלוי׳ עומדת על טינרא או מורסא לא הוי ב׳ לריעותא וע"ז סיים עוד וכתב ודוקא סרכא תלוי׳ דלא בעי מיעוך אבל סרכא דביקה בכה"ג טרפה מב׳ טעמים: (שם) (יג) וכ"ל דאם הסרכא אינו עומדת על הטינרא רק סמוך לה אף שאין הפרש כקש ביניהם מהני מיעוך כיון דהטינרא או מורסא לאו ריעותא כ"כ אינה מעידה על הסרכא כיון שאינה עומדת עלי׳ (ב"א): הגה חפשתי בב"א בכל המקומות המדברים מעניים האלו ולא מצאתי שם כדברים האלו כלל (ועיין שם בב"א בדתר"ל סעי׳ ט"ז): ועיין לעיל ביריעות האהל אות ב׳:

כא (סעי׳ א) (א) אלו סרכות טרפות הן מצד עצמן כו׳ סרכא תלוי׳ כו׳ ועולה בנפיחת הריאה: עיין לעיל בסי׳ י"ב אות ה׳:

(בלקי׳ ס״ק א) (ב) מצד עצמן. כ"ח אם נתכסה מקום הריעותא מבשר הריאה לא מהני כו׳: ר"ל אם הם עומדים על ריעותא אחרת:

(שם ס״ק ז) (ג) מתוך הבועה. אפילו הבועה היא מחיים זכים כו׳ ואם יש עלי׳ סרכא תלוי׳ הוי ב׳ לריעותא
[כ]ן דעת הט"ז ופר"ח והפכים עמהם בשמ"ח: ובמקום שנוהגים [ל]הקל בכה"ג אין להתיר מנהגם כ"כ שם השמ"ח בסעי׳ מ"ג. וכ"ה [ד]עת הב"א בדתר"ל סעי׳ א׳. והלב"ש סי׳ ל"ז בהגה להשמ"ח סעי׳ ב׳

(כלל ד) (ו) תרתי לריעותא דקמטרפינן דוקא אם כל אחד מצד אחד: גם כלל זה לא נאמר רק בריעותא סתם אבל בריעותא גדולה אין כלל זה ברור. כ"כ שם הלב"ש אות י"ח:

(בלק"י ס"ק ו נא"ה) (ז) אבל ב' מראות כשרות ושם אחד כו' יש להטריף ובהפ"מ יש להכשיר כן פסק התב"ש כו': המחבר מור"ל בסי' י"ח בכלל ב' הניח זה בס"ח אף באין הפ"מ ע"פ דעת הלב"ש בסי' ל"ח ס"ק א'. גם הפר"ת בדתר"ל סעי' למ"ד כתב דבמקום שנהגו להקל בזה אף באין הפ"מ אין לסתור מנהגם:

(כלל ה) (ח) אם קודם נפיחת הריאה נראית בה שני ריעותות ואחר הנפיחה לא נשאר כ"א ריעותא אחת ואפילו אם קודם נפיחה היתה נראית בה טרפות גמור כגון מראה ועלי' סרכא תלוי' ואחר הנפיחה הלכה המראה ונשתנה למראה ריאה לא הוי ב' לריעותא כו': הנה הכלל זה הוא לקוח מדברי הב"ח בדתר"ל סעי' ל"ז אך המעיין שם בב"ח יראה שהדברים נשתבשו בהעתקתם דזהו לשון הב"ח שם יראה לי פשוט שאם קודם נפיחת הריאה נראית בה שני ריעותות ואחר הנפיחה לא נשאר כ"א ריעותא אחת ואפילו אם קודם הנפיחה הי' נראית בה טרפות גמור כגון מראה פסולה ועלי' סרכא של"כ וע"י הנפיחה הלכה המראה ונשתנה למראה ריאה והסרכא עברה ע"י מיעוך יש להכשיר. ואנ"ל אם הי' סרכא תלוי' בלבד. וכו' עכ"ל הב"ח ועיין כאן בלק"י ס"ק ז' (ועיין עוד בזב"ת אות ע' בקו"ה בהשמטה ומה שאכתוב שם בס"ד): (שם) (ט) וכן כל כה"ג כגון בועה על הגבשושית או על יתרת מקמא או על יתרת בדרי דאוכא או אפילו על יתרת תגבה פחות מט"ד כו' כנ"ל:

(בלק"י ס"ק ז) (י) לא מקרי ב' לריעותא ודינה כשאר ריאה סרכא דבוקה מהני מיעוך כו': הנה כ"ז הוא לפי דעת הב"ח אבל הלב"ש בסי' ל"ח ס"ק ל"ג כתב דמראה פסולה החוזרת למראה ריאה הוי ריעותא כ"ד וכתב שם בפירושו וז"ל ולא תימא כיון דהדר הבהמה הריאה נפוחה אין חשש כלל במה שנראה

חכמי התלמוד להכשיר מ״מ אם ילטרף שם בלותו מקום עוד ריעותא תסייע ידי האוסר וטרפה וזה שאמרו סרכא תלוי׳ או בועה על יתרת בדרי דאוגא טרפה כו׳ ואנ״ל דבר שהוא מחלוקת בין הפוסקים ויש מטריפין אע״פ שאנו נוהגין להקל כהמקילין מ״מ אם נמלא במקום זה עוד ריעותא יש להטריף בזה אע״פ שאין עדות שני הריעותות מכוונות שהראשון יש לחוש בו מטעם חסרון או יתרון והשני יש לחוש בו מטעם נקב שיתבאר בסי׳ ל״ה שכיולא בזה אין מלטרפין מ״מ כאן שיש סוברים לאסיר אף באם לא הי׳ שם ריעותא אחרת כלל אז הריעותא האחרת מלטרף לסייע ידי האוסרים ומטריפין כו׳ ע״כ. ומדדייק הב״א וכתב וזה שאמרו סרכא תלוי׳ על יתרת בדרי ע״כ הוא משום דס״ל להב״א דהאי כללא שכתב בסי׳ ל״ה סעי׳ א׳ דכל טרפות הריאה היא מטעם נקובה הוא לאו דוקא אלא יש דברים היולאים מהאי כללא כגון יתרת דכן נראה להדיא בדתר״ל ס״ק ל״ב דק״ל דיתרת בדרי אינו טרפה מטעם נקב. גם מה שכתב הלק״י רק שאנו מטריפין לפי שבאחת מהן הפוסקים סוברים להטריף ע״פ איזה גרסא בגפ מ״כ הוא טעות הדפוס. דלא נמלא כלל כלשון זה בב״א. והו לשון הב״א שם בסעי׳ הנ״ל אבל אם אין בתלמוד מי שסובר לאסור אע״פ שדרך מגא ומתן בש״ס נראה שהתקשה הי׳ עולה על דעתו להטריף בריעותא זו וגם יש פוסק אחד שסובר באמת כן להטריף ע״פ איזה גרסא בש״ס מ״מ כיון שאנו מכשירין בזה אפילו לריעותא לא נחשב כיון שהפוסק הוא יחיד בדבר ודוגמא לזה כגון חסרון מבפנים לא נחשב לריעותא על הדרך שנתבאר בסי׳ ל״ו עכ״ל ולפי הנראה לריך להגיה כן בלק״י. ומ״ש אח״כ ואם אינם זה על זה אע״פ שהם סמוכים זה לזה ואין הפסק כקש ביניהם כו׳ הוא ג״כ טעות הדפוס ולריך לכתוב ואין הפרש כשני חוטי שער ביניהם דכ״ה שם בב״א סעי׳ כ״ז עיי״ש :

וכלל ג) (ה) תרתי לריעותא לא הוי אלא היכא שמעידין עדות מכוונות : זהו בריעותא סתם עם ריעותא סתם

אבל ריעותא גדולה מלטרפות לפעמים אף באם אינן עדות מכוונות. כ״כ הלבי״ש במפתיח הפרטי׳ בדתר״ל שלו אות ה׳ :

כלל

א' כדעת הב"ח רק באם אין ביניהם הפרש אף כפני חוטי שער הניח בפ"ח ע"פ דעת הלבו"ש הנ"ל:

(שם) (ג) וזה ההפרש צריך שיה' גם בשר הריאה בריא: ואם ההפסק שביניהם הוא חריץ שניכר שהוא מתחלת ברייתו

כתב גם המחבר מורי"ל שהוא ס"ח ע"פ מ"ש הב"ח בדתר"ל סעי' כ"ד וס"ק מ"א ועי"פ דעת הלב"ש בסי' ל"ז בכלל השביעי ובפירושו שם מס"ק ק"ל עד קל"ג ועי"פ מ"ש עוד שם בס"ק כ"א וס"ק ל"ט:

(בלק"י ס"ק ד') (ד) או שיש כאן נקב· ואע"ג דקיימ"ל דכל טרפות הריאה מחמת נקב כו' א"כ אין

כ"מ מ"מ לענין ב' לריעותא איכא נ"מ שכל שאין שני הריעותות עדותן מכוונות רק שאנו מטריפין לפי שבאמת מהן הפוסקים סוברים כן להטריף ע"פ איזה גרסא בגם מ"כ אבל אנן נוהגין להכשיר אז צריך שיה' שני הריעותות תכופים יחד זה על זה ממש אבל אם אינן זה על זה אע"פ שהם סמוכים זה לזה ואין הפרש כקש ביניהם אין זה בכלל ב' לריעותא ויש להקל בהפ"מ. ואם אינם סמוכים ממש רק טינרא מפסיק ביניהם יש להקל בכ"ע (ב"א) ועיין בזב"ת אות מ' : במח"כ לא דק בדברי עצמו דכיון שכתב דאנן קימ"ל דכל טרפות הריאה מטעם נקב וא"כ לא נוכל למצוא תו שיה' שני ריעותות · שאין עדותן מכוונות. וכן נראה להדיא מדברי המ"ז בדתר"ל בתנאי הד' שכתב וז"ל התנאי הד' הוא דתר"ל לא הוי אלא היכא שמעידין עדות מכוונת כו' עד ומ"מ כבר כתבנו דכולהו טרפות הריאה מטעם נקובה הם א"כ אין כ"מ עכ"ל (ועיין בזב"ש אות ל"ב)· ולמאן דס"ל דיש איזה ריעותות שאין מצטרפין להיות ב' לריעותא מטעם שאין עדותן מכוונות ס"ל דהאי כללא דכל טרפות הריאה מטעם נקב הוא לאו דוקא דהלב"ש בסי' ל"ז ס"ק קכ"ט אחר שהביא דברי המ"ז הנ"ל כתב וז"ל ולעיל בר"ס ל"ה האריכנו לברר דלאו כולה טרפות הריאה מטעם נקובה ולכן באמרנו שם כמה דברים שאין מצטרפין לתר"ל עכ"ל ובאמת לא נמצא כלל כלשון הזה בב"י. דזהו לשון הב"ח בדתר"ל סעי' כ"ו· כלל גדול אמרו כל שיש מחלוקת בדבר אם להכשיר או להטריף הייז ריעותא ולכן אם יש מחלוקת בריעותא שנמצא בריאה זו אע"פ שדבר זה הוא מחלוקת בתלמוד והכריעו

חכמי

אחר כל זה. בכ"ל וכ"ה הגמון על הטמיה. ור"ל דאף אם יש נה
פים יותא לפן ונקנא יאון הרוח ויצא אפילו הכי צריך לבדוק אם
הנים הם נגלים וכן לספק אם בדק יראה שהנים הם נגלים
ויתיקים צריך לבדוק גם אחר הסימנים הנזכרים ואם לא עשה
כן אחריך ישנה בבדיקה ויש דאין השתא לא בקאין בין גלוי
לגא גלוי ובת"ש הט"ז. כן הוא מבואר בתב"ש ס"ק י"ז. ועיין
ובר"ל עם סעי' ג' ס"ק כ"ו:

(סעי' ה) (ז) שישה עלאות רוח דינם כחים וכיס: דייני רק
לענין שחיטי אבל לא לענין ביצה בטיפולי (אי
תעבר לעבר) דאף במקומות שמחמירין במים וכיס לענין טיפולי (אי
תעבר לעבר) אבל בעלאות רוח מכשירים אע"ל היכא שיש מנהג
תבירר להחמיר אף בעלאות רוח. כ"כ הט"ז ס"ק י' והב"א ס"ק
י"ט והב"ש סעי' כ"ב, וכן לענין תעבר לעבר אף במקומות שחטרים
בנים וכיס אבל בעלאות רוח כשר. כ"כ המחבר ובר"ל סי' יב
סעי' ג' והביא ראי' לזה עם בס"ק כ"א עיי"ש וכן כתב הבעל
תור"ל סי' ט' סעי' ו' והביא עם הגה המחבר בית אפרים כתב
כן. עיי"ש:

ב (כלל א) (א) כל מלתא דתלינו פלוגתא בש"ס או בפוסקים
אע"ג דלא קיי"ל כן אעפ"כ ריעותא הוי
בהצטרף עלי' עוד ריעותא הוי ב' לריעותא: הב"א בדתר"ל
סעי' כ"ו כתב הנראה לי שלא נאסר כלל זה אלא אם לא נמצא
בפוסקים רק שסובר להקל בשתיהם יחד אבל אם יש רק שסובר
להקל בשתיהם יחד ונהגו כמותו אין לבטל מנהג. ודוגמא לזה
כגון סרכא תלויה לאומא וכן עם חלון שיש שנהגו להקל כדעת
הסובר להקל להכשיר בשתיהם יחד וכן כל כיוצא בזה:

(כלל ב) (ב) תרתי לריעותא לא הוי אלא בעומדין זו על גב זו
כו' ואם הם סמוכים עד שאין הפרש כקף ביניהם
מצטרפי להיות תר"ל: וכן דעת הט"ז בדתר"ל בתנאי הב' דצריך
להיות ההפרש ביניהם כרוחב קף אבל הלב"ש בסי' ל"ו ס"ק ק"ד
ק"ב כתב דלא בעינן רק הפרש כ"ש ביניהם. והב"א בדתר"ל סעי'
ל"ג ס"ל ג"כ כדעת הט"ז רק לצורך גדול להקל באם יש ביניהם
הפרש כשני חוטי שערות. וכן כתב המחבר תו"ר"ל בסי' י"ח בכלל

(סעי' ה) (ח) העינוניתא דוורדא למטה אצל החרין כו' אם יש שם בועה מעבר לעבר טרפה: ואם הבועה עומדת על הוורדא אצל האומא במקום שיורד הסימפון לתוך העינוניתא וכ"ש על הסימפון אפילו הוא גלד הדק ואינו ניכרת מעבר לעבר הוא ס"ח ע"פ מ"ש הדרכי משה בשם מ"כ והביאו הב"י סעי' ע"ז (מור"ל שם סעי' ה' וס"ק ט'): (שם) (ט) ואם על הטינרא כשר: אמנם צריך לבדוק הטינרא אחר טיפת ליחה דכ"ז שלא בדק אח"ז מחזקינן לה לבועה (וכמו שכתב הו"ע לקמן בסי' י"ט ס"ק ד)· כ"כ שם המור"ל בשם אה"ו סעי' קע"ג:

יט (בלק"י ס"ק ג) (א) הרמ"א כתב טינרא מעבר לעבר דינה כבועה מעבר לעבר כו' אבל אם יש על הטינרא הכ"ל סרכא תלוי' הוי ב' לריעותא אפילו להמכשירים: ולענ"ד הוא ס"ח משום דהלב"ש בס"ק ל"ז כתב בפשיטות דטינרא כזו אינו ריעותא רק דינה כמו טינרא דעלמא עיי"ש (וכן סתמו בשאר ספרי פמ"א אשר כעת לפני):

(סעי' ב נא"ה) (ב) ויש מקומות שמכשירין מים זכים בין בשיפולי בין בסמיכי כו': ואם כשאחת מן התרי בועה של מי"ז דסמיכי עומדת בשיפולי יש לאסור כ"כ הב"א סעי' מ"ט:

(סעי' ג) (ג) ומים זכים דקאמרינן דוקא שמונחים בכיס והכיס לבן גם מבפנים. כנ"ל· דכ"ש שצריך להיות לבן גם מבחוץ· כ"כ ·המחבר זצ"ל בסי' י"ח ס"ק כ"א בשם המחז"ב ואה"ו עיי"ש:

(שם) (ד) ונקלפת מהריאה: ר"ל אחר שקורע הקרום מהריאה מעל הבועה אז נקלפת הבועה בקל מבשר הריאה שאינה נדבקת בחוזק. זצ"ל שם ס"ק כ"ב בשם שפת אמת:

(שם) (ה) וכשמנקבים אין הרוח יוצא: והטעם דכיון דסימן מים זכים הוא כשיש לה כיס בפני עצמה לכן בעינן שיה' הכיס שלם דכל שהוא נקוב הו"ל כאילו אינו ועיין זצ"ל שם ס"ק כ"ג:

(שם) (ו) ודוקא שיהי' המים צלולים ומתוקים כו' וצריך לבדוק אחר

להחמיר: בתוה"ל שם סעי' ג' הניח זה בצ"ע משום דמהלב"ש ס"ק נ"ח נראה דפשוט בעיניו להכשיר אף בכה"ג:

(**שם ס"ק ה** נא"ה) (ד) וצ"ל דלטעם זה צריך לראות אחר הנפיחה שיה' הבועה על השיפול במקום שהאונות שוכבים זה על זה ויש לה הגבה בין האונות אבל למעלה במקום שהאונות מתרחבים זה מזה דין שיפולי יש לה ואם אין לה חוט בשר מקיף טרפה: ד"ז מבואר היטיב בב"א סעי' מ"ז שכתב וז"ל וצ"ל דבמקומות אלו (ר"ל במקום שמכשירין בועה בין החיתוכים) יש להכשיר אף אם עומדת שם למעלה מחליין ודוקא כשעומדת בשיפולי אותה אונא השוכבת ע"ג חברתה שאז היא מתחזקת ע"י האונא שתחתי' אבל אם עומדת בשיפולי אונא השוכבת תחת חברתה אין להקל אא"כ היא למטה מחליין עכ"ל:

(**סעי' ג**) (ה) אם נמצא בועה בשיפולי הריאה אע"פ שהי' חוט בשר מקיף צריך לנפח כו': ויש לנפוח אחר חוט בשר מקיף תיות' דאם ישהה יש לחוש שמא תתייבש הריאה ולא יהי' עוד בשר מקיף כ"כ השפ"ד ס"ק למ"ד. והב"א סעי' כ"ט כתב וז"ל וצ"ל שאם הי' חוט מקיף קודם הנפיחה ונשתהה איזה זמן ואח"כ נפחוה ולא הי' חוט מקיף אין להקל תכף זה ולתלות בשהיי' אם לא היכא שנראה להמורה שהי' ראוי ליפול בה שינוי זה מחמת סיבות הזמן והמקום שהיתה מונחת שם דיש להקל בהפ"מ עכ"ל הב"א עיי"ש: (**שם**) (ו) ואם לא הספיקו לנפחה כגון שהיתה קטנה ולא ראו אותה עד שנחתכה וא"א לבודקה טרפה: הנה מלשונו משמע אף שלא ראו את הבועה כלל עד שנחתכה מ"מ טרפה בכ"ע וזה נגד דעת השמ"ח סעי' כ"ג והב"א סעי' ע"ב שמכשירין בכה"ג אם הוא נו"ג:

(**סעי' ד**) (ז) בועה בשיפולי דליכא חוט בשר מקיף אחר הנפיחה ימשמש בריאה לצד הבועה ואם אח"כ מקיף חוט בשר כשר: ובאין הפ"מ צריך שיה' בכה"ג דוקא מראה ריאה להמוס, כ"כ הב"א סעי' פ"ו. גם צריך שישאר החוט בשר מקיף אף לאחר סילוק הידים ואפילו בהפ"מ. אבל אם עלה החוט בשר מקיף ע"י הנפיחה לבד לא בעינן שישאר החוט בשר גם אחר הנפיחה משום שהבהמה בחיי' נפוחה היא. כ"כ שם הב"א סעי' כ"ח:

שכשמביטין בשטח הריאה מקמא ומגבה אין נראה כלל מהבועה העומדת בחידוד הריאה. (לבי"ש ס"ק פ"ח) בין אם היא רק בצד אחד של הריאה (בין מקמא בין מגבה) והיא מתחלת בשטח הריאה ומגעת עד החוד ומסיימת עד החוד בסוף. כל אחת מאלו האופנים נקרא בועה בסיפולי וטרפה עכ"ל ועיין זכר"ל סי' י"ב ס"א:

(שם) (ב) אבל אם יש שם חוט בשר מקיף כו' כשר: בשמ"ח סעי' י"ט כתב וז"ל וכ"ל דאפילו נראית בסיפולי רק שהחוט בשר על החוד בין השטח ובין הסיפולי כשר עכ"ל וכתב שם ע"ז הלב"ש בס"ק ל"ד וז"ל תרתי קמ"ל הרב בזה חדא דלא תימא דהא דאמרינן דסגי בחוט שער אחד היינו שיה' דק כחוט ועל כל פני שטח הסיפולי שאז אינו נראית הבועה על הסיפולי אלא אין קפידא במה שנראית גם הבועה על הסיפולי וכ"כ התב"ש ס"ק נ"ד. ותו קמ"ל דא"ל שיליך החוט בתחתית הבועה ממש באמצע סיפולי הריאה אלא אם עומד על החוד כמי סגי (חוד הוא ההפסק בין השטח ובין הסיפולי כמו תמונת דבר עב שהחוד מבדיל בין רחבו לעביו) ואמנם התב"ש מיירי שהבועה אינה בולטות בסיפולי משאר מקומות הסיפולי וכמו שכתבתי לעיל בס"ק הקודם ולכן די בחוט שער אחד אבל בועה הבולטות בסיפולי יותר משאר מקומות הסיפולי ודאי דלא מהני חוט בשר אפילו לתטה מהחוד כל שהבועה בולטות יותר מהחוד וכמ"ש לעיל בס"ק נ"ה עכ"ל הלב"ש. אמנם הבי"א סעי' מ"ו כתב וז"ל אם הבועה עומדת על שטח הריאה ויש שם חוט בשר מקיף בסיום השטח בראש חוד האוכא ואחר ראש החוד נראית שם הבועה בעובי' הסיפול שאחר עובי הסיפול אחר ראש החוד מראה מוגלא עליו כשר. כיון שחוט כמראה בשר שעל החוד מפסיק בין השטח ובין הסיפול ויראה לי שיש להחמיר בזה באין הפ"מ עכ"ל. אבל מהלשון של הלב"ש הנ"ל נראה שמטריף בזה בכל ענין ע"כ נ"ל שהוא ס"ח וכ"כ הבעל מור"ל שם ס"ק ד':

(בלק"י ס"ק ב נמ"ה) (ג) כתב בבי"א אבל אם אינו יכול להבחין אם הבשר ברי שם או הליחה נמשכת ובאה עד הקנה וקשה לעמוד על מראיתו מפני דקות החוט יש להחמיר

(סעי' ה נא"ה) (י) ואפילו שופכות צריך לראות אם בכיס אחד הם מונחים: ואם יש כמין מסך מבדיל בהכיס כמין מחיצה המבדלת בין שני חללים מלמעלה למטה אז אף אם אין להבועה רק כיס אחד מ"מ הו"ל כשתי בועות וטרפה אבל אם אין הקרום הזה מפסיק באמצע הליחה מתחילתה ועד סופה אלא יש שם מקום חלול ונקוב ממוגלא אחת לחברתה שהמוגלא יוצאת דרך שם או אף שאין המוגלא יכולה לצאת דרך הנקב שבמסך המבדיל בין הליחות ומ"מ כשנוקבים באחת מהנה ושופכין בה מים מתמלאה גם חברתה או כשנופחין באחת עולה גם חברתה יראה להתיר בזה במקום הפסד יסע"ה ובתנאי שיבדוק שאין שם רק כיס אחד לכולה ואם לא בדק אח"ז יש להטריף אף דיעבד. כ"כ הבי"א סעי' כ"ט. ועיין במור"ל שם ס"ק ג':

(שם) (יא) אבל אם הם בשני כיסים טרפה: ובזה יש להטריף אף אם אין שופכין אהדדי משום דשני בועה דסמיכי ניהו ועיין זבר"ל סי' י"א סעי' ז': (שם) (יב) אפילו במים זכים במקום שמכשירין שני בועה דסמיכי במים זכים כנ"ל והנה אם הוא באופן דשפכי אהדדי פשיטא דיש להטריף ע"פ הטעם שכתב בזב"ת אות ל"ה עיי"ש. אמנם אף אם לא שפכי אהדדי רק שיש כיס לכל אחת בפ"ע דבכה"ג לית בי' אלא משום סמיכי מ"מ טרפה דכיון דמחוברות להדדי ודאי נקבו והא דלא שפכי משום דסרכא סותמות. כ"כ השמ"א סעי' י"ג. והב"א ס"ק מ"ה כתב דבמקום שנוהגין להתיר במים זכים אף בכה"ג אם אינם שופכין אין לסתור מנהגם. ועיין זבר"ל שם ס"ק כ':

יז (סעי' א) (א) בועה בשיפולי הריאה ואין חוט בשר מקיף אותה כו' טרפה: בדין זה במקום שהוי' לי' להאריך קיצר ביותר ע"כ ראיתי להעתיק בזה מדברי המחבר מור"ל בסי' י' סעי' א' שביאר שם בזה עד למדי וז"ל ויש אופנים הרבה שכולם טרפה הם משום בועה בשיפולי כאשר נבאר והיינו בין אם הבועה מתחלת מצד גבה של הריאה ונמשכת עד צד קמא שלה או להיפך בין אם אין מהבועה כלום על שטח הריאה כ"א עומדת בחוד ממש ובולטות למטה כעין כפתור קטן ואפילו אם הבועה קטנה כ"כ עד שכשמביטין

(שם) (ד) ובעינן תרתי שלא להכשיר כ"א בדלא נגעי אהדדי למעלה בראשם כו': המחבר מור"ל בסי' י"א סעי' א' כתב אף אם נגעו אהדדי למעלה בראשם רק שיש בשורשם כשיעור המפורש בהם יש לעשות ש"ח ע"פ דעת השמ"ח סעי' ו' והב"א סעי' י"ב והלבו"ש ס"ק י"ט עיי"ש:

(שם) (ה) בהפ"מ יש להכשיר אפילו אם אין בשורשם רק כשני חוטי שער כו': אמנם בזה יש לנפוח הריאה דוקא ולשום מים פושרין על מקום הבועות ועל מקום המפריש ביניהם ולעיין ולראות אם אינו מבלבן. כ"כ שם המור"ל בשם הש"ע והשמ"ח והפרי"ת סעי' א':

(בלק"י סס"ק ז) (ו) כתב בב"א מ"מ צריך שיה' למטה רחוקים בשורשם כחוט השערה ואין צריך שיה[...] לאותו חוט מראה ריאה: ובהפ"מ יש להכשיר אף אם אין למטה הפרש כלל. כן סיים שם הב"א. כיון שאין נוגעים למעלה בראשם[...] ועיי"ש

(סעי' ג בא"ה) (ז) אבל אם נגעו אהדדי למעלה בראשם כו[...] יש להטריף: המחבר מור"ל שם סעי' [...] הניח זה בש"ח ע"פ דעת השמ"ח סעי' י"א ופרי"ת סעי' י"[...] והלב"ש ס"ק ל' עיי"ש:

(בלק"י ס"ק י בא"ה) (ח) ובב"א כתב מ"מ אם אחר הנפיח[...] הבועה אינו סמוכה להטיכרא ורחוקי[...] ממנה כרוחב קש או כשני חוטי שער בהפ"מ כנ"ל ועיי"ש בבי[...] סעי' מ"ב:

(שם ס"ק יא) (ט) שתים הן וטרפה. ואע"פ שאם נותנין מי[...] באחת מהן באים המים גם בהשני דכה[...] מהני גבי מרה או אם נופחין באחת מהן עולה גם השני מ"מ ל[...] מהני: מיהו אם לא בדק אי שפכי ונקב הבועה משני לדדיה ויצא[...] המוגלא ואח"כ נפח באחת ועלתה גם השני או שנתן מים באח[...] ובאה גם בהשני אע"ג דהיכא דכבר נבדק מתחילה וראה דלא שפ[...] לא מהני תו בדיקה זו אבל בכה"ג פשיטא דמהני. כ"כ הלב[...] ס"ק מ"ה:

(בלק"י ס"ק יח) (ה) והוא כל שנתי׳ נמלא גבי גדיים וטלאים נוהגות בהם תרי חומרות. דגבי אופתא יון למ"ד יום ואילך הרי הן כגדולים כו׳: זהו דעת המחז"ב אבל התב"ש ס"ק כ"ט כתב דאף באופתא בהפ"מ יש להקל כיון שהם נקראים גדי וטלה בלשון ב"א. והב"א סעי׳ קל"ב כתב דאף בהפ"מ אין להקל בהם לענין אופתא רק עד ה׳ חדשים מן שעת הלידה ואם אין יודעין אימתי נולדו אין להקל כ"א עד חדש תמוז ואב. והמחמיר תע"ב עכ"ל עיי"ש:

(שם ס"ק יט) (ו) ואסור למעך בהן. כן יפסיק הש"ך דבעגלים בעינן תרתי אחר שנתן ואינו יונק וכמו שכתבתי בפנים והודו אליו התב"ש לפסק הלכה אלא שסיים וה"ל ומ"מ בדינא לאחר שנתן נוהגין למעך שאין מחלקין בין יונק לשאינו יונק: הנה כל דברי הלק"י אלו אינן מחוורין לפענ"ד. דמה שכתב בתחילה דהש"ך מסיק דבעינן תרתי לחומרא זהו נגד דעת הש"ך. דאדרבה הש"ך יפסיק שם בשם הב"ח דאף בתוך שנתן דוקא כשיונק נקרא גדי והיינו לקולא. גם דברי התב"ש לא העתיק במח"כ יפה. דהתב"ש בס"ק כ׳ מסיק לדינא דהרמ"א לא כיון כלל ללשון הש"ס רק כיון למה שנקרא בלשון ב"א גדי וטלה. ועיין בבי"א בס"ק קכ"ט שכתב דהעיקר כדעת התב"ש שהכל תלוי לענין זה למה שנקרא בלשון ב"א גדי וטלה:

טז (סעי׳ א) (א) ריאה שיש בה בועות כו׳ ויש בהם מים עכורים כו׳ או ליחה כו׳: והיה אם יש בה דם ועיין בזב"ת יו"ד א"ק ג׳:

(סעי ב) (ב) שתי בועות הסמוכות זו לזו טרפה: ואם יש להם כיס אחד ושפכי אהדדי וים הפ"מ יש לעשות ש"ח ע"פ דעת הב"א ס"ק מ"ח. ודעת הלב"ש ס"ק מ"ב וכ"ג:

(שם) (ג) אבל אם יש ביניהם הפרש כקש אחר הנפיחה כנ"ל ואם נפחוה יותר מדאי ועי"ז נתקרבו נראה שם הב"א דמכשיר. ושיעור קש כתב השמ"ח דמשערינן בקש דק שיוכל למצוא ואפילו בראש הקש הסמוך להשיבולת. כ"כ הספ"ד ס"ק י"ג. אף אם אין יכול להכנים הקש ביניהם רק בדוחק. כ"כ הב"א ס"ח:

הנה כ"ז נוכל לדעת גם ע"י הנפיחה שינפח הריאה אחר הסרת הסרכא. דאם לא יבלבן פשיטא דגם לא עלתה בנפיחה וגם לא יוכל לדעת אם הי' דם בהסרכא אף אם נפח תחילה קודם הסרת הסרכא. ובאמת לא ראיתי בשום אחד מהמחברים הגדולים והקטנים אשר כעת לפני שיזכיר אחד מהן להצריך נפיחה גם קודם הסרת הסרכא כמו שציוה המחבר הנז. וצל"ע.

(סעי' ו) (ג) ובכ"ז לא התירו לנו חז"ל למעך בסרכות כ"א דוקא בגדולים: הבי"א בס"ק קי"ה כתב וז"ל לכאורה לפמ"ש לעיל בשם דודי הגאון ז"ל טעם המיעוך שנוהגין עכשיו לפי שכיון שנקלפין כולו אמרינן שהתחיל להתקרם על הריאה כמו לבוש. ולפי"ז אין מקום למה שחילקו בין בהמות גדולות לגדיים וטלאים מחמת שהסרכא רכה ומתנתקת כיון דבאמת אינו מתנתקת רק נקלפת מעל פני הריאה ושמא התחלת קרום היא. ולפום הך טעמא ראוי להתיר אף בגדיים וטלאים אברא שי"ל דאע"פ שנקלפת מע"פ הריאה מ"מ אפשר שיה' שורש שלה קיים בעור הריאה רק מחמת רכותה נתקה משם ואין ניכר דנקלות היא מתנתקת משא"כ בבהמות גדולות אם איתא ,שהי' שורשה נאחזת בקרום ובחוזק יד נתקה אותה. משם הי' מרגיש בזה. וכיון דידע אינש בנפשי' שהסרכא תלפה ועברה בנחת בדרך קליפה ולא בדרך ניתוק ודאי דקרום בעלמא הוא שהתחיל להתקרם ע"כ נלענ"ד שאין להקל בקליפה זו יותר ממשמוש ומיעוך בנחת שאין מועיל בגדיים וטלאים. עכ"ל. עיי"ש: (שם) (ד) אבל בגדיים וטלאים ועגלים רכים חלילה למעך כו': לכאורה משמע דאם הוא באופן שאף בגדולים אין צריך למעך כגון אם ניתק הסרכא ע"י הכנסת יד הבודק בנחת ואין ניכר עוד ראשי הסרכות הדבוקים בריאה שכתב בלקי"י ס"ק א' בשם התב"ש דכשר בלי מיעוך עיי"ש או אם נפסק הסרכא ע"י הגבהה כ"ש שכתב בלקי"י ס"ק ג' בשם התב"ש דגם אין צריך מיעוך אף אם ניכר ראשי הסרכות אז אף בגדיים וטלאים בכה"ג כשר. אבל מהפמ"ח סעי' ל"ט איכו נראה כן שכתב וז"ל כל הקולות שנזכרו בסעיפים הקודמים לענין ניתק הסרכות (ר"ל בגוונא שכתב כאן הלקי"י בס"ק א' ובסק"ג) אינן נוהגין בגדיים וטלאים עכ"ל. עיי"ש:

ובלק"י ס"ק ד) (ה) אפילו בכסדרן כו' או עומדת נגד הוורדא ונסרכו בכסדרן למטה מתליין טרפה

דיתרת מקמא מקרי שלא כסדרן לענין זה כו': המחבר טבח והכן בדיני כ"ה א"ק קס"ב כתב וז"ל ודין יתרת מקמא אצל הוורדא ונסרכו כסדרן שכתב השמ"ה סעי' כ"ג שם. לא כתבתי לפי שהוא כמעט דבר שא"א דהא הכיס מפסקת ביניהם. ואי נסרכו דרך הכיס מתילא הוי סרכא שלא"כ עכ"ל ולפענ"ד יש לומר בפשיטות דהשמ"ה איירי באופן שנמלאת היתרת עומדת נגד הוורדא בתוך כיס הוורדא דכיון שיש לה כל תואר אונא אינה נטרפת מקמת יתרת הוורדא אפילו אם נמלאת תוך הכיס של הוורדא:

(סעי' ה סו"ה) (ו) כללא דמילתא אין לך סרכא המטרפת שלא נהגו בה קולא זו חוץ במקום דאיכא תרי"ל:

ואם נסרכה למכה בדופן אי מהני מיעוך או לא כתב המחבר מור"ל סי' ט"ו סעי' י"ג שהוא ט"ח ע"פ מ"ש השמ"ה סעי' כ"ב ונתב"ש שם ס"ק ע"ד ובמ"ש עליו הלב"ש ס"ק ק"ד וקל"ד. ובת"ש הבי"א סעי' קכ"ה וקנ"ו, והפ"ד ס"ק מ"ו:

טו (בלק"י ס"ק א) (א) איזה סרכא כתב התב"ש בשם כמה פוסקים דוקא סרכא אבל מה שנפסק

בהכנסת יד הבודק בנחת כו' כל"ל דכ"כ שם התב"ש בפנים שלו בשמ"ה סעי' ל"ד עיי"ש. אבל אם יש לחוש שמא ניתק בכח ולא נודע אח"כ מקומו טרפה אפילו לדידן דמקילין במיעוך. כ"כ הגר"ל בסי' כ"ב בתמידין ק"ק ב' בשם הדי"ו אות י"ט והרש"ל עיי"ש. ואם נפסק ע"י הכנסת יד הבודק בנחת וקודם שהוציאוה הריאה נאבדה או נקרעה וא"א תו לבודקו. אם נשאר רושם אחד בריאה או לא. אם לפי אומד דעת הבודק נתקה משם לגמרי עד שלא יוכר עוד מקומו יש להכשיר. כ"כ הבי"א סעי' קט"ו עיי"ש:

(סעי' ג) (ב) ואחר שראה הבודק שיכול להסיר הסרכא ינוח לנפח הריאה ואח"כ יראה להתפשט הריאה כו': נפיחה

זו לא ידעתי מה טיבה. דמה שכתב בלקי' ס"ק ז' הטעם דע"י נפיחה זו יוכל לראות אם אינה עולה בנפיחה או אם יש דם בתוכה.

הנה

כשרה: הב"א בסעי' ע"ב כתב וז"ל האונא העליונה הימנית יש בה ב' חודין האחת פונה למעלה לצד הגב של הריאה ואחת פונה למטה לפנים הריאה ואם היא דבוקה בעובי' לגרגרת תחותה החוד של צד פנים הריאה עד כרוחב אצבע קטנה מהחוד הפונה לצד גב הריאה יש להכשיר אבל אם הוא להיפך שהחוד הפונה לצד גב היא דבוקה והחוד הפונה לצד פנים נפרד אפילו אם אין בפירוד הזה כרוחב אצבע יש להטריף באין הפ"מ ואם שם החודין שבעובי' האונא דבוקים מזה ומזה ובאמצע היא פרוד אפילו רק כל שהוא טרפה לפי שאין זה גידולה עכ"ל:

יד (בלק"י ס"ק ב) (א) וטרפה. דכולהו לגבי דידה שלא כסדרן נינהו. מ"מ מהני בה מיעוך ומשמוש. אכן יפרידנה בנחת מהכים כו': סיום דבריו שכתב אכן יפרידנה בנחת וכו' אינו ענין למה שכתב בתחילה דמהני בה מיעוך ומשמוש. דמה ענין הפרדה אצל מיעוך אלא סיום דבריו אלו צריך להכתב על מה שכתב בלק"י סק"א דאפילו אם הוורדא נדבקת כולה עם הכים שלה לא אמרינן דכך רבותיי עיי"ש: אבל מ"מ יפרידנה בנחת מהכים. וכ"ה להדיא בשמ"ח סעי' כ"א עיי"ש:

(סעי' ב) (ב) יתרת מקמא כו' אם נסרכה אפילו בכסדרן טרפה אבל בדיקה יהני לה: כ"ז הוא אם נסרכה למטה מהאיין בלא חלון אבל אם יש שם חלון טרפה מטעם תר"ל. כ"כ הב"א בדתר"ל סעי' כ"א. והלב"ש בסי' ל"ט ס"ק פ"ה כתב דאף באין חלון נ"ע אי מהני מיעוך עיי"ש. ע"כ נ"ל שהוא ס"ס:

(שם) (ג) וביתרת בדרי דאונא אם נסרכה למטה מהאיין דין אונא יש לה וכשרה בלא בדיקה: ואם יש שם חלון או בין אונא לאומא אף באין חלון לדעת שב"א בסי' ל"ט סעי' ק"ה וס"ק כ"ט. ובדתר"ל סעי' כ"ה אף מיעוך לא בעי'. אבל לדעת הלב"ש בסי' ל"ה ס"ק ק"ב באין הפ"מ בעי מיעוך ואם הוא בין אונא לאומא ויש חלון נכון להצריך מיעוך אפילו באין הפ"מ. כ"כ שם הלב"ש:

(שם) (ד) אבל אם נסרכה למקום אחר יש להטריף: עיין בזב"ת מ"ב ובאות מ"ד א"ק מ'. ומה שאכתוב שם בס"ד:

נחיתוך אסורה היא. וכן אם יש סרכא תלוי' בחיתוך וכנגדה בחיתוך הב' יש ג"כ סרכא תלוי' והם מתאימות באופן שנראה שדבוקה היתה מחיתוך לחיתוך ונתפרקה ונחלקה בחיי' הבהמה לשנים טרפה. כ"כ הב"א בסעי' ל"ז ע"פ הטעם שכתב שם בפירושו ס"ק קי"ט. דמאיזה טעם נכשיר. דלרש"י דס"ל דהאי נקב יש שם אלא שהקרום הולך והזק והוי סתימא מעלי'. בזו דהא קיון שלא נחזקה ונתפרקה הרי נתברר שאין כאן סתומא מעלי' ואמרינן דאגלאי מלתא שנקב זה הוא מהנקבים שאין מקבלין סתימא. ולשיטת התוס' דס"ל דבשלא נסדרן טרפה מטעם שסופה להתפרק ונעשה נקב ובנסדרן אין סופו להתפרק א"כ בזו שנתפרקה לפנינו אמרינן שע"י הפירוק נעשה נקב בריאה כמו בשלא נסדרן דאין חילוק בזה. עכ"ד הב"א עיי"ש:

(בלק"י ס"ק ז) (ד) כשנפחה לראות אם לא עלתה בנפיחה וגם א"ל נתקה מאיזה מקום: ואם בדק בדופן ובשאר מקומות לא בדק אם הוא הפ"מ יש לעשות ש"ח ע"פ דעת הלב"ש ס"ק קי"א:

סעי' ג) (ה) ואם הסרכא תלוי' מתנפחת ע"י נפיחת הריאה טרפה: ואם יש בתוכה אחר הנפיחה כמו תלתלי בשר וגם יש לה מראה ריאה יש לעשות ש"ח ע"פ מ"ש הב"א סעי' נ"א:

(שם) (ו) וה"ה אם יש ריעותא נגד התלוי' כגון בהרות שחורות: זהו דעת הפמ"ח אבל דעת הש"ך הא להקל בבהרות שחורות אף בלי מיעוך כלל. והסכימו אליו הפמ"ד ס"ק ל"ד והלב"ש ס"ק ק"ו להקל בהפ"מ כדעת הש"ך:

יג (סעי' א) (א) אם הוורדא נדבקת בשורש שלה עם הכיס שלה כשרה בלא בדיקה: ואם הסיר הדיבוק ונמצא שם נקב טרפה. כ"כ הפמ"ד ס"ק כ' והלב"ש ס"ק פ"ג והב"א ס"ק ע':

(סעי' ב) (ב) האונות העליונות הסמוכות לגרגרת אם אחת מהן או שתיהן דבוקות לגרגרת כו' אז היא כשרה

(שם ס"ק יז) (ו) ומטעם ב' צריעותא אין להטריף כיון דהסרכא רחוקה מהקמט כו': זהו נגד דעת התב"ש ס"ק כ"ב והשפ"ד ס"ק כ"ח והלב"ש ס"ק קכ"ח וקל"א שכתבו בזה להטריף אף אם הסרכא רחוקה מהקמט כרוחב קש וגם אזלא ע"י מיעוך והטעם הוא דאמרינן דהוי הי' במקום הקמט ונמשך להלאה עד צדדי הקמט ומהנקב יצא הסרכא וא"כ הריעותות שייכות להדדי וסי' תר"ל ואחר זמן ראיתי בספרו בית יצחק שכתב שדברי הלק"י אלו בטעות נכתב:

יא (סעי' א סו"ה) (א) אבל אם לא עברה הסרכא גופא ע"י מיעוך טרפה: במורה"ל סי' י"ד סעי' ט"ז הניח זה בש"ח ע"פ דעת הלב"ש ס"ק ס"ז ועי"פ דעת הב"א סעי' כ"ד עיי"ש:

(סעי' ג) (ב) אין נקרא קרום כ"א מהיתוך להיתוך אבל לא בשום מקום אחר אפילו מחוד לחוד וכ"ש מריאה לדופן או לוורדא כנ"ל וכ"ה בב"א סעי' כ"ב עיי"ש:

יב (סעי' א בא"ה) (א) ולפעמים יש כמין קרום הנקלף מהריאה ותלוי' ג"ז הוא בכלל סרכא תלוי': ואם נקלפת במקום אחד ובמקום אחר נשארה תלוי' בחוזק או אם הקרום פרוס על שני אונות או על אומא ואונא שאם דנין אותה כסרכא הו"ל כסרכא שלא כסדרן. טרפה אפילו לדידן דמכשירין סרכא מנה ובה. אבל אם היא רק על אונא או אומא אחת כשרה לדידן דמכשירין סרכא מנה ובה. כ"כ הב"א סעי' ק':

(סעי' ב) (ב) סרכא תלוי' אין צריך בדיקת מים פושרין רק עיונא בעלמא: ואם הסרכא תלוי' יוצאת מהיתוך אונא או אומא אין צריך אף לכתחילה לבדוק בהיתוך שכנגדה דאם איתא שהיתה נסרכת שם בהיתוך שכנגדה אינו מצוי שתתפרק שם דבתמא דמילתא בכסדרן הקרום הולך וחזק. כ"כ הב"א בסעי' ל"ד וש"ס בס"ק ק"ב עיי"ש:

(שם) (ג) אם לא נתקה מאיזה מקום: ואם נמצא איזה ריעותא ורושם שנראה שהסרכא נתקה משם ואין כאן ענין שנוכל לתלות שנתפרק לאחר שחיטה ע"י הכנסות יד הבודק בחוזק וכדומה יש להטריף שכיון שנפרקה בחיי' הבהמה אע"פ שהיתה מחיתוך לחיתוך

(שם) (ו) יש לחוש לדעת האוסרים בזה: ואם חוזר ומתכסה כשנופחין אותה בכח יפה. כתב הב"א שם שהיא כשר:

(סעי' ה נא"ה) (ז) ואפילו הם יש כמה בכסדרן וביניהם כמה חלונות כו' הכל מודים דכשר: ובמקום שנוהגין להחמיר בב' חלונות אין לשנות מנהגם. כ"כ שם השמ"ח:

(סעי' ז סו"ה) (ח) ויש להסתפק איך היא היתה בחיי' כשרה: הלבו"ש בס"ק ע"ז האריך ותסיק בזה שלא להכשיר כ"א בהסכמת כל הבקיאים בכדי שנדע שא"א לשום בקי להכיר ולהבחין בדבר זה ואז הוי ספק לכל העולם ושפיר מקרי ספק אבל בלאו הכי אין להכשיר זה כ"א בהפ"מ:

י (סעי' ב) (א) סרכא בכסדרן וארוכה כ"כ עד שיוצאת חוץ לחתוכי דאונא כו' יש לאסור: במור"ל סי' י"ד סעי' א' הניח זה בש"ח ע"פ דעת הפר"ת ס"ק כ"ו וע"פ דעת הלב"ש ס"ק ס"ג שחולקין בזה על השמ"ח ומקילין בזה בהפ"מ או במקום שיש איזה צד להקל:

(סעי' ד) (ב) אם סרכא יוצאת מעריגה ונדבקת באותה ערוגה כו' הו"ל כמו מאונא לאונא עצמה: ואם אונא אחת עומדת בערוגה לפנים משאר האונות עד שחיתוכה במקום הראוי להיות מחובר והסרכא יוצאת מהערוגה ונסרכת לאיתה האונא הו"ל כמו מאונא לאונא אחרת וטרפה כ"כ השמ"ח סעי' ל"ב ואפילו אם הסרכא עוברת באלכסון ואינו עוברת על החיתוך הדין כן. כ"כ שם הלב"ש. ועיין זבר"ל סי' כ"א סעי' א' ובמור"ל סי' ט"ז סעי' ב':

(סעי' ו) (ג) סרכא ממקום למקום דאמרינן צריך נפיחה דוקא כו' ולכתחילה יש להסיר מהם הסרכא ולבדוק בפושרין ואם מבלבן טרפה רק בדיעבד אין הבדיקה זו מעכב. כ"כ הב"א סעי' ק"ד:

שם (ד) ואם הסרכא קצרה מבשר הריאה כו' טרפה: עיין זב"ת כ"ד:

(בלק"י ס"ק ט סו"ה)ח (ה) ואם לא בדק כלל יש לאסור (ב"א): ובהפ"מ יש להכשיר בדיעבד אף א"ל בדק כלל. כ"כ שם הב"א בס"ק קכ"ח:

וכשרה: וצריך שיה׳ באותו חלק הכתב להאוכא הארוכה ועבה, להיות ארוך יותר מהאוכא האמצעית. ועיין לעיל בסמוך אות ו׳:

(סעי׳ ה נא״ה) (ט) אבל באופתא כו׳: עיין מ״ש בס״ד בזכחי שלמים אות ה׳:

(שם) (י) ואם יש ספק בין מלמעלה כו׳ כט״ד כו׳: עיין לעיל בסי׳ ב׳ ביריעות האהל אות ד׳:

(סעי׳ ז) (יא) ובגדייס וטלאים כו׳: עיין לקמן בסי׳ ט״ו בלקי״ ס״ק י״ח ומה שאכתוב שם בס״ד:

ט (בלקי״ ס״ק ב נא״ה) (א) ומ״מ בעינן נפיחה עכ״פ לראות עמידת הסרכא כו׳ ואפי׳ בדיעבד

יש לאסור בלא נפיחה כלל: זהו דעת השמ״ח סעי׳ ח׳ אבל הלב״ש שם בהגה כתב וז״ל ומ״מ אפילו אם לא נפח רק נתכוין מתחילה להשגיח היטיב אם הוא ממש כסדרן ונאבדה אח״כ והוא אמר סברי לו שהי׳ כסדרן ממש שהוא כשר. עכ״ל (ועיין בזבח״ל בסי׳ י״ח במוס׳ אות ב׳) ע״כ כ״ל שהוא ט״ח: שם ס״ק ג׳, עיין בהשמטה:

(שם ס״ק ד) (ב) אע״ג דלשיטת רש״י ראוי להכשיר כו׳: זהו אם הסיר הסרכא סמוך לבשר הריאה ע״י סכין

אבל אם אזלא ע״י מיעוך ובילבן שם במקום הסרכא טרפה אפי׳ לרש״י והטעם הוא דכיון דמחזקינן הסרכא להפסקת ליחה א״כ הוי כנקב בלא סרכא כ״כ שם הלב״ש בהגה סעי׳ ט׳ ובפירושו שם ס״ק מ״ד:

(סעי׳ ג) (ג) וסרכא בכסדרן דאמרינן דוקא שנסרכו זו לזו למטה מתליין כו׳: ואם הסרכא באמצע וספק אם היא

למטה מתליין או למעלה מתליין יש להכשיר כ״כ הב״א ס״ק מ״ה. רק יבדוק בפושרין סביב הסרכא כ״כ שם הבי״א. ועיין שם הטעם:

(שם) (ד) ואפילו אם יש שם בועה גדולה המפריד כו׳: וה״ה אם יש שם גבשושית המפריד כ״כ הב״א בדתר״ל

סעי׳ מ׳:

(סעי׳ ד׳) (ה) אם הסרכא בכסדרן רק שסמוכה לאודה כו׳:

ואם הסרכא בין האונות ממש רק שבבהמה זו האונות עומדת פרודות קצת זו מזו ומחמת זה נראה מקום הסרכא יש לה דין סרכא כסדרן. כ״כ הב״א סעי׳ מי״ג:

בעליון הוא קרוס הריאה עצמה כל שבתחתון הוא חיתוך האונות נמורות רק צריך בדיקת מים פוסרין כמו בנגלד רובו רק אם גם בהקרום התחתון אין כאן חיתוכים, אלא סדקים צ"ע לדינא. ע"כ תו"ד של הב"א עיי"ש ע"כ כ"ל שכ"ז הוא ש"מ. ולענין גדייס וטלאים כ"ז שהם נקראים בלשון ב"א כן. כתב הזבר"ל בסי' ב' במוס' אות י"ד ובסי' כ"ב ס"ק למ"ד דאסור לקלוף הקרום. והטעם הוא משום דהאי קרוס נידון כבשר בלוי. ובבשר בלוי כתב המהר"ן שבא ע"י נקב והיא תחילת הסרכא ע"כ נידון גם כסרכא לענין דאסור למעך בגדיים וטלאים. עכתו"ד של הזבר"ל. אמנם מדברי הב"א בסי' ל"ט ס"ק קכ"ה אינו נראה כן ואף שהמחבר זבר"ל שם הרגיש בזה וכת' בסתמא דיש לחלק אבל מ"מ לענ"ד סתם שו"ב יעשה ש"מ בזה על פי דברי הב"א הנ"ל. ועיין לקמן בסי' ט"ו ביריעות האהל אות ג':

(סעי' ב) (ה) אבל אם אינו דבוקה כל הריאה רק שסני אוכית אי אונא לאומא. אם יש היכר שצד אחד ארוך ועבה כנ"ל:

(שם) (ו) ואם היא דבוקה לאומא וכתלאת ארוכה ועבה מאומא. כנ"ל דכ"ה בשמ"ח. ושיעור העובי, לדעת מהרי"ו ושמ"ח בעינן שיה' הרוחב בין המודין בכבש בינוני כרוחב ב' אצבעות אבל הב"א ס"ק כ"ד כתב דשיעור זה הוא לאו דוקא אלא כל שהוא רק עבה יותר מהאונא האמצעית, ואם הארוכה ועבה דבוקה להאונא האמצעית צריך שיה' שיעור מקום הדק הנשאר לאונא אמצעית כטרפא דאסא ואותו מקום העב והארוך הנחשב להאונא הארו"ע נ"ל יותר גדול מכטיד ואפילו בהפ"מ. כ"כ שם השמ"ח. ועיין לעיל סי' ב' ביריעות האהל אות ג': (שם) (ז) או אם היא דבוקה לאונא אמצעי וכמלאת ארוכה ועבה מהאונא האמצעית, או שהאומא הימנית בצד סמיכתה לאונא היא שם גבוה ובולט יותר מאונא שמאלית שכנגדה שמזה ניכר שהאונא שבצד ימין דבוקה לאומא כנ"ל. דכ"ה שם בשמ"ח. ובסי' זה אינו צריך להיות גם עבה יותר מהאונא האמצעית שבצדה אלא כיון שגבוה מהאונא השמאלית שכנגדה סגי. כ"כ שם התב"ש ס"ק ה' אך צריך להיות אותו מקום גבוה ארוך ורוחב יותר מהאונא האמצעית. כ"כ שם הלב"ש ס"ק ד':

(סעי' ד) (ח) וכן אפילו אם אין שם מהיכרים אלו רק שיש שם היכר ע"י סימפון הרגיל להיות באונא מקרי היכר

וכשרה

(שם ס"ק ג) (ג) והטעם לטרפה זו משום שדרך הריאה להיות נפוחה בחיי ומרקפת תמיד על הלב כו' ולכן כשנמצאת אחר שחיטה הריאה נפוחה הרי לפנינו שאינה מחמת הרוח שבה אלא מחמת ,לקותה ואינה יכולה לרחף על הלב וסופה לנטל הלב: הנה טע"ז הוא מהגהות כ"י שהביא בכנה"ג אות פ"ו על דברי הרמב"ס ולפענ"ד יש לתמוה על המחבר לקיי, דהא עיקר ד"ז הוא מדברי הרמב"ס פרק ח' מהלכות שחיטה וא"כ אמאי לא הביא מתחילה הטעם שכתב הרמב"ס עצמו על זה, שהוא טרפה מטעם שמא התוספות הוא כחסרון בגוף הריאה, -והיינו שהריעותא שנמצאת נפוחה הוא שנתוסף בעובי הבשר כאדם שבטנו צבה שקורין גישוואלי"ן וכ"מ מלשון הרא"ש בס' ת"ד שכתב וז"ל שעומדת כל שעה נפוחה כאדם שבטנו צבה וכ"מ מהרא"ש. כמ"ש הב"א ס"ק קפ"ה. רק הכנה"ג הוסיף ע"ז עוד ט"א מדילי' והנ"מ בזה הוא, דלפי פיי הרמב"ס והרא"ש, דהיינו שנתוסף בעובי הבשר וטרפה מחמת שמא התוספות הוא כחסרון, לא מהני עוד אף אם נכנס שם הרוח אחר הכפיחה ונתגדלה יותר. אבל לפי טעם הכנה"ג, אם נכנס שם הרוח אחר הכפיחה ונתגדלה יותר יש להכשיר, משום דאכן רואין שיכולה להניף על הלב וליכא תו החשש שמא תנטל, וכמו שכתב זה הכנה"ג בעצמו, ועיין בב"א שם:

(שם ס"ק ה) (ד) כתב הט"ז מעשה בריאה שהיתה חלקה כחתיכת בשר ולא הי' ניכר בה שום חילוק אונות או אומא כו' כתב הסמ"ח דלא מתכשר כ"א אחר שנפחוה לאחר הסרת הקרום וראו שאין בה שום טרפות על הריאה שתחת הקרום ובדיקה זו חיובת היא כו' אפילו בדיעבד: זהו דעת הסמ"ח סעי' מ"ב אבל המ"ז ס"ק י"ד נוטה להתיר בדיעבד אף א"ל נפחוה. גם הב"א סעי' קכ"ו מכשיר בזה בדיעבד בהפ"מ אף בלא נפחוה אך בתנאי שידע שהפסיט הקרוס בנחת ולא נשאר בה שום דילדול. ואם הקרוס שהפסיט הוא הקרוס העליון של הריאה עצמה אז אף שהקרוס התחתון שלם ולא מפקי זיקא והריאה סדורה כהלכתה שיעא כאופתא מקרי. כ"כ הספ"ד בפירוש דברי התב"ש ס"ק כ"ו אבל הב"א ב"ק קט"ו כתב דאין הכרע בדברי התב"ש ומכשיר בהפ"מ ונ"ג אף אם העליון

שיה' נשאר כשיעור ט"ד לחומרא דהיינו כפרק האמצעי של אגודל. ועיי' בב"א בס"ק קכ"ה: (שם) (יז) שיש לה חריץ ומונח בפיס ולא הפוך כו': כ"ה לשון הרמ"א בהגה בש"ע. והקשה ע"ז המחבר ב"א בשם בנו דמאי קמ"ל בזה הרמ"א דהא אף אם הוורדא כתיקונה בעינן ג"כ שלא יהי' הפוכה ולא שינתה מקומה, אמנם ראיתי בס' בית אפרים בס"ק קכ"ה שהרגיש בזה ומיישב דהרמ"א אתי לאשמעינן דלא בעינן תואר השורש רק שלא יהי' הפוך ולא שינוי מקום אבל לא בעינן ג"כ שתהי' בשורשה עגולה וקלושה ולכן אם יש בשורשה תואר וורד הרגיל להיות דהיינו שיש לה חריץ ואינה הפוכה אז אף שאין בראשה תואר וורד דהיינו שאינה עגולה וגם חסר שם קצת יש מקום היתר אם לא במקום שנהגו להטריף בזה עכתו"ד:

(שם) (יח) אע"פ שאין לה תואר וורד בראשה כשרה: היינו שאינה עגולה וקלושה בראשה מחמת קטנותה אבל אם אין לה תואר וורד בראשה מחמת שחסר שם קצת זה תלוי לפי מנהג המקומות וכמו שהבאתי לעיל בסמוך אות י"ז בשם הב"א:

ח (נבלק"י ס"ק א נא"ה) (א) ואין זה יבש שיבואר לקמן דהתם אין בו לחלוחית אבל הכא ליחה היא ואי מנקבי מוליאה דם: הנה חלוק זה כתב השמ"ח סעי' כ"ד אבל מ"מ נ"ל דלאו דוקא הוא דהא השמ"ח כתב שם להלן בסעי' כ"א דגם ביבש לא מהני אי מנקבי ומוליאה דם אלא השמ"ח כתב זה רק כפי ההוה להיות דע"פ רוב אם הוא יבש אין בו לחלוחית, עוד כתב שם השמ"ח חילוק אחר דשם יבש הוקטן שיעורו. ולפענ"ד נ"ל דגם חילוק זה הוא לא"ד דהא אף אם אין הוקטן שיעורו כיון שמרגישין איזה יבשות טרפה מטעם יבש, ועיין לקמן בסי' כ"נ בלק"י ס"ק ב':

(שם ס"ק ב) (ב) לבנה כעץ. פי' במחז"ב שנמלא הריאה נפוחה דהא כשמנפחין הריאה נעשה לבנה וקשה כעץ: לא ידעתי לענין מה הביא הפי' של המחז"ב דהא מדברי המחז"ב שהעתיק כאן, נראה דס"ל להמחז"ב דלריך שיה' הכל ביחד נפוחה ולבנה וקשה כעץ והוא בעצמו פסק כאן בפנים דאף באחת מהן הו"ל אופתא, ולנ"ע:

כ"ז הוא כשהוורדא כמלאת חוץ לכיסה וכתגה לתוך הכיס נבודקה אם תהי' יוצאת ע"י הנפיחה אבל אם מתחילה היתה הוורדא מונחת בתוך הכיס וע"י הנפיחה יצאה מתוך הכיס אז אף אם יצאה ע"י נפיחה מועטת יש להכשיר בהפ"מ. כ"כ הב"א סעי' קי"ע ע"כ כ"ל שהוא ש"מ:

(**שם**) (י"ב) ואם יש שני כיסים אם שניהם בימין כו' יש להטריף: היינו דוקא כששניהן דבוקים מראשן עד סופן אבל אם פרודין בסופן אף שהם דביקים בתחילתם יש להכשיר בהפ"מ. כ"כ הב"א סעי' קי"ו ע"כ נ"ל שהוא ש"מ:

(**בלק"י ס"ק כה** בא"ה) (יג) והסימפון של עינוניתא עומד ממש בין שני סימפונות ואם שינתה מקומה אפילו פורתא מיד תוכל להבין: התב"ש בס"ק מ"א כתב דאין לסמוך על סימן זה אלא כיון שנראה להשוחט למראה עיניו שהוורדא שינתה מקומה קצת יטריף משום דאנן אין בקיאין בשום בדיקה. וכ"ה דעת הב"א סעי' נ"ד. ועיין בשאר ספרי שח"א:

(**סעי' ח**) (י"ד) אם חסר מקצת מן הוורדא יש לבדוק כו': היינו כשהחסרון הוא בשורש הוורדא אבל כשיש בשורש הוורדא שהוא שיעור עובי אצבע תואר וורד בלי חסרון אז אף על פי שאין לה תואר וורד בראשה והיינו שאינה עגולה בראשה וחסר שם קצת אז במקום שנוהגין להקל בזה אין למחות בידם כ"כ הב"א סעי' ק"ה: (**שם**) (טו) אם נמצא החתיכה החסרה ועי' צירוף תהי' הוורדא כתיקונה ממש כשרה: אמנם בעינן שיה' בהחתיכה הנשארת במקומה כשיעור ס"ד לחומרא דהיינו כפרק אמצעי של אגודל אבל אם אין בהחתיכה הנשארת כשיעור זה אינו מועיל הצירוף משום דאז אינה חשובה החתיכה הנשארת במקומה שיה' החתיכה הנמצאת נגררת אחרי' אלא אמרינן דשינתה מקומה. כ"כ הב"א סעי' ק"ב וברא"פ שם ס"ק קכ"ז:

(**סעי' ט**) (טז) ואם נתקטנה הוורדא ולא נשאר רק השורש שהוא כעובי אצבע ויש בשורש תואר וורד כו': זהו דעת הש"ך ס"ק כ"א דס"ל דאף אם לא נשאר רק כשיעור עובי אצבע נמי כשר אבל התב"ש ס"ק כ"ב חולק על הש"ך וכתב דבעינן שיה'

(סעי' ה סו"ה) (ח) וכן אם יש נמורדא שני חרילין מזה אחד ומזה אחד או נראה ששניהם הן ויש להטריף. ובהפי"מ יעפה ש"ח: הב"א בסעי' נ"ה כתב דין זה דוקא על שני וורדות בשורש אחד, וכתב שם בר"א ס"ק קי"ד הטעם משום דהחרילין מעידין ששני וורדות הן אבל בוורדא אחת כתב שם שאין שני חרילין פוסל בה משום דהחריץ השני אינו אלא כעין קמט או חסרון מבחוץ ואף שהט"ז והא"י כתבו דין זה בוורדא א' היינו מחמת השורש האחד נקטו וורדא אחת אבל בוורדא אחת ממש אין להטריף בשביל החריץ השני ואף בשני וורדות בשורש א' בכה"ג יש להכשיר בהפ"מ עכתו"ד של הב"א שם. לכן נ"ל שבשני וורדות בשורש אחד בכה"ג ויש הפ"מ או בוורדא אחת בכה"ג אף באין הפי"מ הוא ש"ח:

(סעי' ו נא"ה) (ט) ובהפי"מ אין לאסור כ"א כשהיא גדולה כאונא הסמוכה לאומא: זהו דוקא כשהאונא הסמוכה לאומא היא כמו שהיא ראוי' להיות-אבל אם נתקטנה האונא ההיא מדרך גדלותה והוורדא היא כדרכה וגדולה כאותה אונא אין להטריף בשביל זה, דאל"ה לא יהי' מקום לדברי הפוסקים שכתבו סתמא דשיעור אונא היא כט"ד דמשמע אף האונא הסמוכה לאומא והא שיעור הוורדא צריך להיות כט"ד וא"כ יהי' טרפה מחמת שהוורדא יהי' גדולה כאונא הסמוכה לאומא אלא ודאי כדאמרן כ"כ הלב"ש ס"ק ס"ח. אמנם כל זה הוא בבהמה אבל בחי' כיון דע"פ הרוב יש להם שני וורדות לכן אף אם נמצאת הוורדא גדולה כאונא הסמוכה לאומא ג"כ כשר (זבר"צ שם ס"ק ס"ז בשם הז"ש):

(סעי' ז נא"ה) (י) ואם אין לה כיס או שיש לה ואינה מונחת בתוכה כו': ואם מצאה הוורדא חוץ לכיסה ולא הספיק להניחה בכיסה לבודקה לראות אם תצאה מכיסה ע"י הנפיחה יש להכשיר. כ"כ הב"א סעי' קי"ט ע"פ הטעם שכתב שם ברא"פ ס"ק קכ"ט משום דפעמים הרבה יוצאת הוורדא מן הכיס אף בחיי: (שם) (י"א) ואף כשנותנין לתוכה חוזרת ויוצאת כשנופחין אותה טרפה: והיינו דוקא כשיוצאת ע"י נפיחה כדרכה אבל אם אינה יוצאת כ"א ע"י נפיחה יתרה כשר משום דאמרינן שמא בחיי' לא היתה נפוחה כ"כ. כ"כ הספיד ס"ק ט"ז. אמנם

כ"ז

(סעי' ב בא"ה) (ד) אבל כשיש בה קצת צורת וורדא אם היא עומדת מקמא בין בימין בין בשמאל טרפה:
זהו דעת התב"ש שהביא בלק"י ס"ק ה' אבל הב"א ס"ק קי"ו והלב"ש ס"ק ס"ז ס"ל כדעת הש"ך להקל במקצת תואר וורד אף אם עומדת בימין כל שאינה עומדת במקום הוורדא ממש וכן הביא המחבר זצ"ל בסי' ג' ס"ק ס' בשם המ"ע עיי"ש. ע"כ כ"ל שהוא ש"ח:

(שם) (ה) אבל כשיש ליתרת כל תואר וורד או שיש לה רק תואר וורדא קצת רק שיש לה כיס בפ"ע כו' אם היא בצד ימין אפילו בדרי טרפה, ובהפ"מ יעשה ש"ח: הנה מקור ד"ז הוא בשמ"ח סעי' ג' ולפענ"ד הוא, תמוה דשם לא הוזכר רק מתואר וורד ועומדת בימין אבל אם יש לה רק תואר קצת ויש לה כיס מזה לא הוזכר שם כלל, ואדרבה מדברי הב"א ס"ק קט"ו. מבואר להכשיר בזה. שכתב וז"ל מ"מ כלענ"ד דאם היתרת עומדת בימין ויש לה כל תואר וורד וגם יש לה כיס מסתברא שאין זה יתרת כאורחייי אלא יתרת דוורדא היא כו' עד ואפשר דגם בשמ"ח בכה"ג מיירי שיש לה כל תואר וורד עם כיס עכ"ל הב"א עיי"ש אלמא דבתואר וורדא קצת עם כיס ועומדת בימין ודאי לית מאן דחש לה אלא אף בתואר וורדא ממש ס"ל להב"א בדעת השמ"ח דבעינן גם כיס, אם הוא בדרי עומדת. גם מה שכתב דבהפ"מ הוא ש"ח, לפענ"ד הוא דוקא כשיש לה כל תואר וורדא עם כיס והיינו ע"פ דעת הלב"ש ס"ק פ"א שמקיל אף בכה"ג בהפ"מ אבל בלא כיס אף אם יש לה כל תואר וורד ואף באין הפ"מ יש לעשות ש"ח ע"פ דעת הב"א הנ"ל וע"פ דעת הלב"ש שם:

(שם סעי' ג בא"ה) (ו) ואם אחת שינתה מקומה אפילו הקטנה טרפה: זהו דעת התב"ש ס"ק מ"ח דס"ל דשינוי מקום חמור משינוי תואר, אבל המהר"ץ ובעל רביד הזהב והלב"ש ס"ק ע"ג והב"א ס"ק קי"ט כולהו ס"ל להקל אף בזה משום דדמי ממש להפוכה ושינתה תוארה. (זבר"ל סי' ג' ס"ק ע"ד) וכ"ל שהוא ש"ח:

(סעי' ד בסו"ה) (ז) אבל אם אין להם שורש אחד כעובי אצבע אע"ג דעיי צירוף היא וורדא אחת יש להטריף:
ואם עברו עלי' י"ב חדש יש לעשות ש"ח ע"פ דעת הלב"ש בס"ק פ"ג:
סעי' ה

ש"ח: וכן אם היתרת מקמא עומדת בחריץ עצמו אם הוא הפ"מ יעו"ג יש לעשות ש"ח ע"פ דעת הט"ז ס"ק ח' ולב"ש ס"ק כ"ז וב"א ס"ק ס':

ו (סעי' ב נא"ה) (ב) ואפילו אחת דימין שחילפה עם אחת דשמאל כגון אם אונא אמצעית דימין גדולה מאונא המשוכה כמין שכנגדה (כצ"ל) כיון הוי חליף וטרפה: - הב"א בסעי' עי"ש מכשיר בחלוף זה ע"פ הטעם שכתב שם בפירושו ס"ק ל"ו בשם התחז"ב דמה שכתב הרמ"א דאם נתחלפו צורות האונות דימין לשל שמאל טרפה זהו רק אם נתחלפו בצורתן אבל אם נתחלפו בגדלותן לית לן בה משום דאין קפידא בחילוף גדולתן אלא באותו צד עצמה אבל לא מצד ימין לצד שמאל דכן נראה מלשון הרמ"א שם שכתב דאם האונא האמצעית דימין גדולה מהאונא ארוכה ועבה טרפה דמשמע דאם קטנה ממנה אף שהיא גדולה מהאונא המשוכה כמין שכנגדה לית לן בה. ע"כ נ"ל שהוא ש"ח. ועיין במור"ל סי' ג' סעי' ה' ובזבר"ל סי' ד' ס"ק ז':

(שם) (ג) או אומא דימין גדולה מאומא דשמאל: עיין בהשמטה:

ז (בלק"י ס"ק א נא"ה) (א) והב"ח כתב אם עומדת במקום הוורדא ממש נוהגין להטריף אם יש לה תואר וורדא קצת: דבריו במח"כ תמוהים דהא הב"ח באות ו' כתב דמחמירין בב' יורדות בכ"מ וממקצת תואר וורד לא הזכיר הב"ח כלל. (מכ"ל) ועיין בתב"ש ס"ק ט':

(שם) (ב) והש"ך פסק כו' אבל אם דומה ממש לאונא אף שיש לה כיס יש להכשיר כיון שאינה עומדת במקום הוורדא: הלב"ש בס"ק ס"ו ביאר כוונת הש"ך דאיירי דוקא אם היתרת מקמא עם הכיס בשמאל עומדת אבל אם עומד בימין אף אם אין עומדת במקום הוורדא ממש ס"ל גם להש"ך דטרפה:

(שם ס"ק ד נא"ה) (ג) אבל כשיש ליתרת כל צורת אונא רק שיש לה כיס יש להטריף (תב"ש): ואם היתרת מקמא עם הכיס עומדת בשמאל והוא הפ"מ יש לעשות ש"ח ע"פ דעת הש"ך שהביא בלק"י אות א' וע"פ דעת הלב"ש ס"ק ס"ו. ועיין בבית אברהם בחדו"ה שלו לסי' ל"ה בלב"ת אות י"ב א"ק א':

סעי' ג

הו"ע הביא לקמן בסי' ל"ג בלק"י ס"ק ב' דעת המהרי"ן לענין חסרון כל"ף כפופה דס"ל למהרי"ן דאם נחסר מהבשר בשיפולי הריאה ברוחב האונא דנין אותה ליתרת בדרי וא"כ יהי' סותר המהר"ן דב"ע ממה שכתב כאן להטריף בחסרון ולא דן אותה ליתרת אע"כ צ"ל דמהר"ן איירי כאן שנחסר מהבשר בעובי' וכ"כ להדיא הב"א בסי' ל"ו סעי' פ"ט דמהר"ן איירי כאן שהחסרון הוא בעובי האונא, וא"כ מה שייך להקשות עליו שיכשיר מטעם דהוי יתרת בדרי דהא בעובי לא שייך לתתלי ביתרת. וכמו שכתב הבי"א שם ברא"פ ס"ק קי"ט עיי"ש. ומ"ש הקושי' הזאת בשם הבה"י והמחז"ב והתב"ש. הנה הס' בה"י ומחז"ב אין אתי אתנס בתב"ש עיינתי ולפענ"ד לא דק המחבר לק"י במח"כ בדברי התב"ש דהתב"ש בס"ק י"ד כתב וז"ל בהר"ן כתב דינא בנתפללה האומא לב' וכן באונא עליונה שמאלית ואיכן אליבא דהלכתא דהא קימ"ל דבכל מקום מקרי. בדרי דאונא עכ"ל והנה מהלשון שכתב דבכל מקום מקרי בדרי דאונא משמע דאינו חולק על המהר"ן רק לענין מה שכתב דבאומא תלינן טפי בחסרון אף אם נחסר ברוחב הריאה משום דס"ל להר"ן דכל מה שלמטה מהוורדא לא תלינן תו ליתרת וכמו שהביא הו"ע בסי' ל"ג בלק"י ס"ק ב' דברי המהרי"ן לענין כ"ף כפופה עיי"ש. - ע"ז חולק התב"ש וכתב דאינו אליבא דהלכתא משום דקימ"ל דבכל מקום מקרי בדרי ואף למטה מהעינונתא וחסרון לחוד ויתרת לחוד. אבל לענין מה שכתב המהר"ן דגם באונא לא תלינן ליתרת רק לחסרון ע"ז אינו חולק עלא התב"ש משום דבזה כ"ע מודים דדינו לחסרון טפי משום דבעובי לא שייך למתלי ליתרת. וכ"כ שם הב"א בס"ק הנ"ל להדיא עיי"ש גם מבואר שם בב"א דקושית המחז"ב על המהרי"ן הוא ג"כ כמו שבארתי דברי התב"ש, דאינו חולק על המהר"ן רק לענין מה דס"ל להטריף בנתפללה האומא, אבל לא לענין האונא: ועיין עוד בהשמטה.

ה (סעי' ג) (א) ואם נמצא פילל או יתרת מקמא למטה מהחריץ דינה כבשאר אונות כו' חוץ מבחריץ עצמה במקום שנוסבב הגרגרת עליהם פילל כשר ויתרת טרפה: ואם היתרת היא למעלה מהחריץ דעת הגאון בעל פל"מ בחלק ב' סי' קכ"ז להכשיר משום דאמרינן דע"י דחיקת הגרגרת נעשה ואינו יתרת כלל אבל דעת הגאון בי"א בסעי' מ"ד הוא להחמיר בזה עיי"ש ע"כ כ"ל שהוא

(סעי' ג) (ב) ובהפ"מ יש להכשיר א"ל שהחסרון הוא כשיעור דטרפה משום חסרון אפילו בהפ"מ: ואף שבסי' לג' ס"ו

כתב שם הו"ע להקל בהפ"מ אף בחסרון ממש ככ"ף כפופה מ"מ כאן יש להטריף בכה"ג אפילו בהפ"מ משום דבלאו הכי דעת כמה פוסקים להחמיר בפילל קלר מהגומא לכן הוי תרי"ל. כ"ה מבואר בב"א ס"ק ע"ג. (אמנם לפי דעת הלב"ש בסי' ל"ה ס"ק קכ"ג דפילל כה"ג אינו ריעותא כלל להצטרף לתר"ל א"ע ע"כ נ"ל דבהפ"מ הוא ש"מ). ובמקום דליכא מנהג מבורר להתיר פילל שהוא קלר מהגומא יש להחמיר כשהפילל גדול כט"ד אף אם אין מקום הריקן שיעור אצבע אגודל ואפילו בהפ"מ. אבל אם אין הפילל גדול כס"ד אז אף במקום שאין מנהג מבורר יש להכשיר אם אין מקום הריקן כשיעור הנ"ל. (מור"ל שם ע"פ דעת השמ"ח ופר"ת ושאר פוסקים): (סעי' ד) עיין בהשמטה:

(בלק"י ס"ק ה) (ג) כשיעור כגון שהוא חסר סביב הפילל ככ"ף כפופה כו': ואם תמונות החסרון הוא

באופן שאינו פוסל מטעם כ"ף כפופה דהיינו שא"א להביא בתוכו אגודל אז אם יש במקום הריקן יותר מרביעית הלוג טרפה (מור"ל שם ס"ב ע"פ דעת הרא"פ ס"ק ע"ג):

בלק"י ס"ק י' עיין בהשמטה:

(סעי' ה נא"ה) (ד) האומא או האונה העליונה של שמאל כנ"ל דכן הוא הלשון של המהר"ץ שמשם נלקח

ד"ז (ועיין להלן באות ו'. ובזבר"ל סי' ח' במוס' אות י"א) (שם) (ה) נופחין אותה אם נתקרבו החלקים כשרה. ואם למעלה ולמטה נתקרבו ובאמצע נתרחקו יש להחמיר: ושיעור הריחוק מן השיפולי עיין בזב"ת ס"ג:

(ובלק"י ס"ק יב) (ו) יש להחמיר. מטעם דמהר"ץ כתב להטריף בכה"ג. ומ"מ בהפ"מ יש להכשיר. דבהי"

ומח"ז מכשירין בכה"ג דמת"כ אם יש להם שורש אחד הו"ל חדא וכשרה ואם אין להם שורש אחד הו"ל יתרת בדרי דאונא והודה עליהם נתב"ש להכשיר בכה"ג: דברי הלק"י תמוה הוא לפענ"ד. דהא הו"ע

ג (סעי' ג) (א) והיתרת העומדת בדרי דאונא וכשנופחין הריאה אז היתרת נוטה לצד גבה כטרפא דאקא טרפה.

כנ"ל וכ"ה הלשון של הפמ"ח סעי' י"ג. והמחבר זצ"ל סי' ג' ס"ק י"ח הביא דעת מהר"ס בתו"ה דס"ל דדוקא אם הסורש עצמו בולט לחוץ כטי"ד טרפה אבל אם נתעקמה לבד אפילו העקום הוא כט"ד כשר. וכן הוא דעת הג"ב והז"ש וחתם עליהם הגאון בעל חתם סופר עכ"ל הזכר"ל. ע"כ נ"ל שהוא ש"ח:

(בלק"י ס"ק י) (ב) ובדמש"א כתב דבבהמות עכו"ס יש להחמיר: ואם יש לישראל ריווח מזה כתב הלב"ש ספ"ק קנ"ה דהכל לפי ראות עיני המורה. (מכ"ל):

(שם ס"ק יב) (ג) להשלים. כגון שנתכשרה ע"י היכר סדק או שאר היכרים שנתבארו אפילו יש בליטה בסוף האומא מקרי בדרי דאונא וכשרה: לכאורה אין לדברים אלו ביאור. דהא יכול לומר בפשיטות אף שלענין חסר אונא אין הבליטה זו משלמת מ"מ מקרי שפיר בדרי והטעם מפורש בש"ד משום דכל למטה מהעינונית אינו מקרי בדרי לענין השלמת החסרון. ואפשר דכוונות הלק"י הוא להשמעינן עוד רבותא שפי אפילו באופן שיש שם חסרון אונא והוכשר ע"י אחד מהיכרים מ"מ לא אמרינן דהבליטה שלמטה מהאומא היא האונא העיקרית רק שטינתה מקומה אלא אמרינן דההיכר מראה שהאונא העיקרית במקומה עומדת והבליטה היא היתרה. ככ"ל לפרש דבריו:

ד (סעי' ב בא"ה) (א) אבל אם גבוה ובולטות למעלה יותר מן הגומא אפילו אין גבהותה כט"ד רק שכל הפיגל הוא כט"ד אינו אלא יתרת וטרפה: הב"א בסעי' ע"ח תמה בזה על השמ"ח דלפי הטעם שכתב ע"ז דכיון שנתפלל מגוף הריאה ואינו מחובר כהוגן ובולטות קלת. הבליטה גורמות שתתחכך בצלעות ותתפרק - א"כ אף אם אין הפיגל גדול כטי"ד כמי יש לחוש לחיכוך ותתפרק. לכן לא הסכים להשמ"ח להכשיר בזה רק בהפ"מ. עיי"ש. והמחבר מוריל בסי' ב' ס"ב הניח ד"ז בש"ח:

סעי' ג

לסימן· והזכר"ל בסי' כ' ס"ק ל"א הבי' עוד טעם אחר בשם המ"ע דכיון דלא מכשירין ע"י הסימנים רק משום דסמכינן אריבא דרוב בהמות אינן חסרי אונות כמ"ש הכרו"פ א"כ עכ"פ בעינן שלא יהי' שום דבר מתנגד להרוב. ועיי"ש:

וסעי' ד) (ד) ושיעור ספק זה שאמרנו אין להקל כ"א כשהספק ארוך ברוב האונא: ובהפ"מ ושע"ה יש לעשות ש"ח אע"פ שאין הספק ארוך כ"כ (מור"ל סי' א' ס"ח):

(בלק"י ס"ק ו) (ה) כשרה. דהכל רואים ששנים הן אלא דנסרכו כסדרן: זה הטעם כתב השמ"ח סעי' ג' עוד טעם אחר כתב שם השמ"ח בשם הרש"ל דאף אם כאמר דנבראת כך מ"מ קים לבו לחז"ל דאין הדבר תלוי בההבדל שבין האונות רק תלוי במה שהיא סדורה בפנים ככל שאר ריאות שאז תוכל לכלות את הרוח בקרבה וכיון שיש היכר מבחוץ אמרינן שגם מבפנים היא סדורה כהלכתה· והנ"מ בין הני שני טעמים הוא דלטעם הראשון דאמרינן שנסרכו כסדרן אם הוא במקום שנהגו כר"ת להחמיר באונא הסרוכה לאומה בכסדרן ונהגו גם בקולות אלו הוי תרי קולא דסתרי אהדדי אבל לפי טעם הרש"ל אין לסתור מנהגם· כ"כ שם השמ"ח עיי"ש:

(סעי' ה נסו"ה) (ו) ובהפ"מ יעשה ש"ח: ובמקום שנהגו להכשיר אף באין הפ"מ אין לסתור מנהגם· כ"כ הב"א סעי' ע"ז:

(בלק"י ס"ק יא) (ז) אבל ריאה שחסרה והוכשרה ע"י היכר ספק או שאר היכרים ואירע דבדקוה ולא מצאו בה סימפונות שתחלק לב' אונות אין להקל כ"א בהפ"מ ושע"ה יחדיו: לענ"ד יש לעשות ש"ח בזה אף באין הפ"מ ושע"ה ע"פ דעת הלב"ש ס"ק ט"ז שחולק בזה על השמ"ח ומכשיר בכ"ע· ואם בצד אחד חסר אונא והוכשר ע"י סימפון ובצד השני חסר אונא והוכשר ע"י ספק ואין שם סימפון דעת הב"א סעי' י"ג לאסור במחי' והמחבר זבחי רצון סי' ב' תוס' או' י' הביא זה בש"ח ע"כ כ"ל שהוא ש"ח:

המרחה פשרה למרחה פסולה. פשיטא דכשר בדיעבד אף באין הפ״מ לכ״ע (כ״כ הזכר״ל סי׳ ס״ו בסופ׳ אות ד׳):

ושם ס״ק י׳) (ו) ריעותא קלא. כגון יתרת בדרי וכוטה קלת לגבה או יתרת מגבה פחותה מט״ד כו׳ טרפה אפילו בהפ״מ: הנה כ״ז אם הוא רק ספק אחד כגון שאין נודע נטייתה אבל זה ידעינן ודאי שהיא כט״ד או להיפך אבל אם הספק הוא בשניהם יש לעשות ש״ח ע״פ דעת הנב״ש ס״ק כ״ה. וכן ביתרת מגבה פחותה מט״ד אם הי׳ קטנה מאוד. עד שיש לשער שגם לאחר נפיחה לא תהי׳ כט״ד יש לעשות ש״ח ע״פ דעת השפ״ד ס״ק כ״ג. וע״פ דעת הב״א סעי׳ כ״ב. (ועיין זכר״ל סי׳ ג׳ תוס׳ אות א׳ ד׳ ו׳):

(סעי׳ ג) (ז) כל טרפות הריאה הוא מחמת נקב: עיין בלק״י ס״ק י״א. ועיין מה שאכתוב בס״ד לקמן בסי׳ כ׳ בלק״י ס״ק ד׳:

ב (סעי׳ א) (א) חסר כילד אי חסר אונא אחת כו׳ ולא נשאר כט״ד לאחר נפיחה. כנ״ל. והמחבר זכר״ל בסי׳ א׳ בתוס׳ אות ה׳ כתב וז״ל ואם נאבדה הריאה קודם נפיחה או שנמצא בה נקב במקום משמוש יד הטבח או נקבי תולעת באופן שא״א לנפוח כ״ל דאם יש לשער שלאחר נפיחה תהי׳ כט״ד או אם עברו עלי׳ י״ב חדש כמו שכתבתי לקמן סי׳ ג׳ אות א׳ עכ״ל ולענ״ד יש לעשות ש״ח בזה:

(בלק״י ס״ק א) (ב) ודוקא בשאר אונות אמרינן כן אבל אם ארוכה ועבה נתקטנה והסמוכה לה כדרכה. כנ״ל וכ״ה הלשון במהרי״ן ובתב״ש ס״ק ל״ה. והיינו שהאו״ע כמו שהיא עתה היא קטנה מהאמצעית אבל אם שניהם שוים יש להכשיר בהפ״מ. וכמו שכתב הו״ע לקמן בסי׳ ו׳ סעי׳ ג׳ עיי״ש:

(סעי׳ ג) (ג) אם חסר אונא אחת רק שיש סדק במקום שראוי להיות אונא כשרה: וצריך שתהי׳ האונה כ״כ שיה׳ בכל חלק מהתחלקים כשיעור ט״ד כ״כ הב״א ס״ק י״א. ובאונא שצריכה להיות גדולה מחברתה צריכה להיות גדולה מט״ד אפילו בהפ״מ. כ״כ הלב״ש ס״ק ד׳. והטעם משום דהסדק וכן שאר הסימנים שאנו מכשירים על ידם חסר אונא הוא משום דאמרינן שבמקום הזה הי׳ להיות ראוי מפוללת וא״כ מה שייכת יש לחלק הנשאר חוץ לסימן

ויש גדולים שגזרו חרס ע״ז. וכן ראיתי נוהגין. כ״ה הלשון בשמ״ח עיי״ש: **ואם לא הוציא הריאה** לבדוק בחראות העין כיון דהגדולים גזרו חרס ע״ז הדין כמי שלא בדק כלל במזיד. כ״כ הב״א שכ ס״ק ו׳. ובזבר״ל סי׳ א׳ ס״ק ט״ז כתב בשם רבינו הגאון ר׳ עקיבא איגר זצ״ל דגם בעגלים לא יסמוך על בדיקת פנים לחוד: **ואם נאבדה** הריאה קודם בדיקה באונס או בשוגג אם הוא הפ״מ יש לעשות ש״ח עי״ש מ״ש הרמ״א בהגה סעי׳ ב׳. ובגדיים וטלאים שאין סרכות מצויות בהם יש לעשות ש״ח אף באין הפ״מ ע״פ דעת הרמ״א שם. ויש להם דין גדי וטלה לענין זה כ״ז שהם נקראים בלשון ב״א כן (כ״כ השמ״ח שם סעי׳ ד׳) וה״ה עגלים הרכים שאינן אוכלים עדיין רק יונקים שאין הסרכות מצויות בהם, (כ״כ שם השמ״ח) ואף בבהמה אם בדק אותה מסרכות רק שלא בדק אותה עדיין משאר ריעותות יש לה ג״כ הדין של גדי וטלה. ויש לעשות ש״ח בזה אף באין הפ״מ ע״פ דעת הב״א סעי׳ ב׳. אך אם הי׳ לה החולי שקורין הוסטי״ן אין להתיר אף בכה״ג כ״א בהפ״מ. כ״כ הב״א סעי׳ כ״ב (ועיין בזבר״ל סי׳ א׳ סעי׳ ג׳), ואם בא עכו״ם או ישראל שאינו בקי בבדיקה והוציא הריאה קודם בדיקה והרי היא קיימת נופחין אותה ואם אינו מרגיש בה שום ריעותא יש להכשיר. כ״כ שם השמ״ח סעי׳ ו׳, מ״מ סתם שו״ב יעשה ש״ח דוקא:

(בלק״י ס״ק ט) (ה) אם היא רק ריעותא קלת כגון יתרת בדרי דאונא ואינו נוטה לצד גבה כלוס או מראה המותר וכדומה כשרה בדיעבד כו׳ דלא מחזקינן ריעותא בהפ״מ בדיעבד: הנה משמעות לשונו משמע דאף יתרת ואינו נוטה לצד גבה כלוס אינו כשר בדיעבד כ״א בהפ״מ וזהו נגד משמעות דברי התב״ש שבס״ק י״ח בא״ה. שכתב וז״ל אבל היכא דקייתא ממש בשוה עם האחרים למה נחזיק ריעותא לכן נלענ״ד פשוט דבכה״ג אי לא נפחוה אין להחמיר כלל בדיעבד עכ״ל ומדכתי׳ סתם דאין להחמיר בדיעבד כלל משמע אף באין הפ״מ אמנם לענין מראה המותר כתב השמ״ח בסי׳ ל״ח סעי׳ י״ב דאין להכשיר בדיעבד כ״א בהפ״מ. ואף בזה יש לעשות ש״ח אף באין הפ״מ בדיעבד ע״פ מה שחולק שם הלבו״ש ס״ק כ״ח על השמ״ח, ומכשיר בדיעבד בכ״ע. וכ״ש אם בדק וראה שעלתה בנפיחה במקום המראה רק שלא בדק אם נתהפך

המראה

א (כלל א) (א) אין צריך לבדוק אחר שום טרפות מן הסתם
חוץ מן הריאה כו׳ וכל הפורץ גדר ישכנו נחש:
ולענין הבשר, הריב״ש והש״ך ס״ק ו׳ והפר״ח והתב״ש ס״ק ב׳, כתבו
דיש להבשר דין איסור דבריהם שנתבטל במזיד דאסור לו ולמי שנתבטל
בשבילו, ואסור למכור לישראל אחר בדמי כשרה כ״א בדמי טרפה כמו
שהוא מוכר לנכרי כדי שלא יהנו לו מעשיו הרעים כמבואר ביו״ד
סי׳ צ״ט. ודוקא בשוחט למכור לאחרים אבל מי שאין דרכו למכור
לאחרים ושחט לעצמו ואיבד הריאה במזיד אזי אף דלעצמו אסור מ״מ
שרי למכור לאחרים אף בדמי כשרה, כ״כ התבו״ש ס״ק ה׳. (ועיין
זבר״ל בבדיקת סי׳ א׳ ס״ק ה׳):

שם) (ב) ובדיקה זו היינו שיכניס הבודק ידו לפנים, כו׳, בדמש״א.
ובב״א סי׳ ל״ט סעי׳ קכ״ה כתב דבענין שיה׳ הבדיקה
בעוד שהבהמה מוטלת על הארץ והטעם משום דע״י מה שהקצבים
תולין את הבהמה למעלה מתנענעה והסרכות מתנתקת. ובס׳ רשמי
שאלה כתב עוד טעם אחר, משום דע״י מה שבודק בעודה מוטלת
על הארץ ירגש היטיב אם נסרח חלב הכבד לבית הכוסות. (ועיין
זבר״ל שם סעי׳ ב׳): (שם) (ג) וכשבדק בפנים ואין מרגיש בה
ריעותא אין צריך יותר, כל״ל. (ועיין בשמ״א סי׳ ל״ט סעי׳ ב׳):
(שם) (ד) ומ״מ רבים מגדולי הדור מזהירין להוציא הריאה אחר
בדיקת פנים כדי לבודקה במראות העין ותע״ב: הנה כל דבריו
שבכאן נסתנו בהעתקתם מלשון השמ״א, דזהו לשון השמ״א שם. בדיקה
זו היינו שיכניס הבודק ידו לפנים כו׳ וכשבדק בפנים ואינו מרגיש
בה טרפות א״צ יותר, ויש מקומות נוהגין להוציא אח״כ הריאה ולנפח
אותה כי יותר יש לראות בה כשהיא נפוחה. והיכא דנהוג כן אין
לשנות, וכ״ל דבאותן מקומות אם לא נפח במזיד דינו כמי שלא בדק
במזיד שנתבאר, בסעי׳ שלפ״ז, וכ״ל דאפילו במקומות שלא נהגו לנפוח
מ״מ יש להוציא הריאה אחר בדיקת פנים כדי לבודקה במראות העין

שחט ע"ג עפר שאין נפרד אף אם כבר כסה למעלה אם אפשר יגרר ויכסה כדינו. כ"כ השמ"ח סעי' י"ב. ועיי"ש בתב"ש ס"ק ט"ז: ובי"ט אם יש דם הרבה מותר לגרר אבל אם נתייבש הדם קצת אסור דקמשוה גומות. (ווג"א סי' תל"ח ס"ק כ"ה) ומ"מ יכסה למעלה בברכה כיון דהי' ראוי ליתן עפר למטה וכו' הראוי לבילה כו' כ"כ התב"ש ס"ק י"ב:

(סעי' ד) (ג) כל הדברים שהזרעים הנזרעים בהם מצמיחים כו': עיין בלקי' ס"ק י"ז. וה"ה דלא מהני אם מגדלים הצמחים ששתלו בהן אחר שגדלו כבר במקומם. כ"כ הפר"ח. והשמ"ח ובמו"ז ס"ק י"ח:

(סעי' ה') (ד) אבל אין מכסים באבנים ולא בשחיקת מתכת: ובשע"ה מותר לכסות בשחיקת מתכת. (זהרי"ב שם ס"ק ק"א בשם הבי"ח):

(שם) (ה) וכולם אם נשרפו כו' מכסים בהם: בזהרי"ב שם במוס' אות ט"ז כתב בשם זקינו המחב' ס' ז"ש דבעפר המדבר לא מהני האי תקנתא דשריפה והטעם דהא החשיבות שבא ע"י שריפה הוא דע"ז נקרא עפר וזו הרי גם קודם שריפה יקרי עפר ואעפ"כ הוי' אסור לכסות בהן וע"כ לא מהני תי' שריפה:

(סעי' ו) (ו) כסהו הרוח פטור מלכסות. ודוקא כשכסהו הרוח בדברים שמכסין בהם וגם למטה הי' כמו כן עפר שמכסין בהם. כצ"ל. ועיין שמ"ח סעי' י"ב:

(שם) (ז) אבל כסהו הרוח בדברים שאין מכסין בהם או שלא הי' למטה דברים שמכסין בהם כו'. כצ"ל ועיי"ש בשמ"ח:

(סעי' יא בה"ה) (ח) ובפעם הראשון במכסה מברך שהחיינו: וזהו דעת הרמ"א בש"ע סי' כח' בהגה סעי' ב'.

אבל הש"ך שם ס"ק ה' מפקפק בזה וכן הפר"ח דלמה מברכין על כסוי יותר משאר מצות העשויין בפעם הראשון כגון תפילין ומזוזה. ע"כ הניחו בצ"ע. ולכן פסק הספ"ד דאין להכניס עצמו בספק ברכה. אמנם המחב' מור"ל בסי' ז' סעי' ח' כתב שטוב ליקח פרי חדשה או בגד חדש ולברך שהחיינו עליו ועל הכסוי. עיי"ש:

לשחוט על סמך ברכה הראשונה (שמ"ח ותב"ש): דברים אלו קאי על מה שהגהתי בפנים לענין ברך לשחוט סתם. דהשמ"ח עצמו קיים שם דברים אלו לענין בירך לשחוט סתם (עיי"ש בשמ"ח סעי' ט"ז) אבל באם נתכוין מתחילה על כל המובא לפניו אז אף אם גמר השחיטה א"צ לברך ברכה אחרת וכמו שכתבתי בא"ק הקודם. אמנם בעינן שלא יעקור את מקומו ולא ידבר בנתיים בדברים שאינן מצרכי שחיטה. כ"כ הזבר"ל סי' י"ח ס"ק כ"ז בשם הפר"ת:

כג (בלק"י ס"ק ו) (א) ואם יש לו דקר נעוץ עדיף טפי (ט"ז ומג"א): הנה הס' מג"א אין אתי אמנם מדברי המחבר זבר"ל סי' י"ט ס"ק ע"ג נראה להיפך שכתב וז"ל כתב הרמ"א שם מיהו עדיף טפי לכסות בדקר נעוץ כו' אמנם המג"א ס"ק ל"א חולק עליו ומסיק דעפר זו שאינו ראוי לגלות בה ביצה עדיף מדקר נעוץ עכ"ל עיי"ש. ועלי לעיין בל"ב לעת מצוא הס' מג"א:

(**סעי' ג** בא"ה) (ב) וכן הנולד מחיה שבא על הבהמה כו': התב"ש ס"ק ט' האריך ומסיק דגם הנולד מבהמה שבא על החי' דאע"ג שחייב בכסוי בודאי מ"מ כיון דחיישינן להתרת חלבו אין שוחטין אותו ביו"ט ואין מברכין על כסויו אף בחול משום דהרואה שמכסין דמו ביו"ט או שמברכין על כסויו בחול יאמר שלא על ספק אין מטריחין ביו"ט וגם אין מברכין בחול אלא ודאי חי' הוא ויבוא להתיר חלבו רק בדיעבד אם שחטו ביו"ט יש לסמוך ארש"ל ולכסות ולא יעקור מצות כסוי דאורייתא משום חשש דהתרת חלבו עכהת"ד של התב"ש. ועיין זבר"ל שם ס"ק ט':

(**בלק"י ס"ק יב** בסו"ה) (ג) והט"ז כתב טעם אחר דהא דם העוף מיעוט הוא ונתבטל בדם הספק: עיין לקמן סי' כ"ד בלק"י ס"ק ל"ה:—

כד (**סעי' ב** בא"ה) (א) השוחט ע"ג קרקע שאינו נפרד וכן השוחט ונבלע הדם בקרקע אם אפשר יגרר ואם לא אפשר מ"מ יכסה למעלה כנ"ל:

(**שם**) (ב) אבל אם כבר כסה למעלה ולא גררו פטור: הנה זהו דוקא אם שחט ונבלע הדם בקרקע אבל אם שחט

שאין הכסוי הפסק בין השחיטות ולכן אם שחט חי' או עוף ודעתי לשחוט עוד ישכח וכסה כו' עיי"ש. והן הן הדברים שהעתיק כאן בלק"י: (שם) (ג) ולענין כסוי האחרונים כו' ואם היתה שכחתו מסבור שדין הוא שיכסה מיד כל אחד לבדו אחר השחיטה או שכסה בלי כוונה כלל יכסה אח"כ בלא ברכה. אבל אם הי' סבור שצריך לכסות כל אחד בברכה בפ"ע יש פוסקים שמברך אח"כ אבל השמ"ח פוסק שאינו מברך אח"כ אע"פ שברכתו הראשונה לא הי' כ"א לפטור אחת כיון שידע שיכסה עוד זה אחר זה ולזה נתכוון בהתחלתו במצות כסוי מה לנו ולטעותו כבר נפטר ממילא. כנ"ל. ועיין בשמ"ח שם בסוף הסעי':

(סעי' ב' בסו"ה) (ד) ואם שחט עוף ורוצה לשחוט אח"כ בהמה ואח"כ עוף בהא יש להסתפק כו' ואם עשה כן יכסה אח"כ בלא ברכה: ואין לומר דיסיח דעתו מברכה ראשונה. דאימתי אי קודם שחיטות עוף השני הרי מחויב עי"ז לברך גם אשחיטתו ונמצא שגורם ברכות שחיטה שאינה צריכה ודאי. ואחר שחיטות עוף השני אינו רשאי להסיח דעתו שהרי חל עליו תיכף מצות כסוי ואין להאמין כ"כ השמ"ח סעי' י"ב ומ"ז ס"ק י"ג:

(סעי' ג בה"ה) (ה) אבל ברך לשחוט סתם או שוחט דמתא: הגה מה שכתוב כאן או שוחט דמתא צריך למחוק. דהא-הא"ע כתב להלן בסי' זה סס"ד דשוחט דמתא דיני כמי שמתכוין לשחוט על כל המובא לפניו עיי"ש וכן הוא הדין:

(סעי' ד) (ו) מי שבירך לשחוט וקודם שגמר לשחוט הובא לו עוד לשחוט אם נתכוין בברכה ראשונה שאפילו יביאו לו לא ישחוט ונמלך לשחטם יכסה הראשונות ויברך שנית על שחיטות המובאים. אבל בירך סתם שוחט כל המובא על סמך ברכה הראשונה אפילו הובאו ממין אחר כ"ל דכ"ה שם בשמ"ח סעי' ט"ז עיי"ש: (שם) (ז) אבל אם בשעת ברכה ראשונה דשחיטה נתכוין לכל מה שיביאו לו לשחוט אפילו הובא לו ממין אחר א"צ ברכה אחרת ואפילו הובאו אחר שגמר הכל. כנ"ל. דכ"ה מבואר שם בשמ"ח סעי' ט"ו עיי"ש:

(בלק"י ס"ק יג) (ח) א"צ ברכה אחרת אפילו הובא ממין אחר דכל זמן דלא גמר עדיין קבוע הוא לשחוט

לתחילת השחיטה ובתוך השחיטה לא הפסיק רק במלוה המוטל עליו. כ״כ הפמ״ח שם סעי׳ י׳:

(סעי׳ ד׳) (ג) ואם שחט דבר דאתיילד בו ריעותא יהדר אחר איזה בע״ח לשחוט בברכ׳: וביו״ט מוטב שיברך אחר הבדיקה (כמו שכתב בסו״ה) ולא ירבה בשחיטה שאינה צריכה (כרו״פ) ואף בחול אם הדבר שבו הריעותא וגם הדבר הנשחט עמו הם מהמינים שמחויבים בכסוי יזהר שלא ישחוט הדבר שבו הריעותא ע״ג דם של הנשחט עמו דשמא ימצא טרפה ונתבטל עי״ז דם חבירו מכסוי. כ״כ הספ״ד ס״ק י״ז:

(סעי׳ ה׳ בסו״ה) (ד) ואם שחט בבית המטבחיים כו׳ ילך חוצה למקום נקי ויברך אחר המחילה מיד (שמ״ח): ובעינן שיה׳ המחילות גבוהות י׳ טפחים. כ״כ שם התב״ש ס״ק ו׳:

כב (בלק״י ס״ק ד׳) (א) דהכסוי לא הוי הפסק בין השחיטות, הטעם כתב הר״ן משום דאפשר דשחט בחד ידא ומכסה בחד ידא, והרא״ש כתב אפילו דעתו בשעת כסוי הראשון לשחוט חי׳ או עוף א״צ לברך הטעם כיון דבשעת כסוי הראשון דעתו לשחוט ולכסות מברך על דעת שני הכסויים כו׳: הנה מה שכתב בת״ה דהכסוי לא הוי הפסק, הוא איזה טעות הדפוס. דהא ע״ז א״צ להביא הטעם בשם הר״ן דהא גמר׳ ערוכ׳ היא חולין דף פ״ו ממימרא דרב חיננא דאמר מודה ר׳ יהודא לענין ברכה על השחיטה שאין מברך אלא אחת משום דאפשר דשחט בחד ידא ומכסה בחד ידא. אמנם נ״ל דדברים אלו ראויים להכתב על מה שכתב בפנים דגם השחיטה לא הוי הפסק בין הכסויים משום דהר״ן עצמו לא כתב טע״ז רק לענין זה, דגם השחיטה אינו הפסק בין הכסויים. גם מדברי הרא״ש שהביא כאן נראה כמו שכתבתי. וק״ל: (שם) (ב) ולכן אם שחט חי׳ או עוף ודעתו לשחוט עוד ושכח וכסה קודם ששחט עוד א״צ לברך אח״כ על השחיטה: ר״ל כיון דכבר נתבאר בפנים דאין הכסוי הפסק. דאין לפרש כוונתו דהאי ולכן נמשך אחר דבריו שבלק״י דהא בלק״י ע״כ לא איירי רק לענין שאין השחיטה הוי הפסק. וכמו שביארתי באות קטן הקודם אא״כ צ״ל כוונתו כמו שכתבתי וכ״ה מבואר בשמ״ח (סי׳ י״ח סעי׳ י״ח) שכתב וז״ל כבר נתבאר בסעי׳ י״ח וי״ב

שאין

שבאם נשחטו מאתמול מותר לשחטן ביום הראשון (רדב״ז סי׳ תקל״ה) ור״ל כשצריך להם ביום א׳ או שיאכל ממנה קצת (פע״ת) עיין זבר״ל:

(שם ס״ק ו׳) (ה) או למרוט הנוצות. אע״ג דמלאכה שאינה צריכה לגופא היא כו׳ מ״מ אסור דמכשירי אוכל נפש לא שרי אלא לאחר שחיטה כו׳: לפי טע״ז קשה אמאי כתב אח״כ דבמקום שיש נחוש שמא יתקלקל השחיטה מותר לתרוט הנוצות הרי יכול למריט מאתמול וכלל אמר ר׳ עקיבא כל מלאכה דאפשר לעשותה מערב שבת אינו דוחה את השבת במילה דבכמה דוכתא ומניחין את המצוה אא״כ הכא כמי יכיח מלשחוט אברא בש״ע א״ח סי׳ תל״ח ס״ק כ״ד כתב זה המג״א בשם הרא״ש אבל לא מצינו שם היתר זה במקום שיש לחוש שמא יתקלקל. והי׳ לי להביא שהמג״א דחה שם דברי הרא״ש בזה דהוי כאוכל נפש עצמו וזהו דוקא במקום שיש לחוש שמא יתקלקל השחיטה אבל יחד שאין לחוש הוי כמכשירי אוכל נפש ועיי״ש במג״א בשם המ״מ ג״כ ניחא דכתב שאין דוחה יו״ט אלא דבר המוכרח וזהו דבר המוכרח (מכ״ל):

(סעי׳ ה׳) (ו) מותר לשחוט בשבת ליולדת כו׳: אבל אסור ליקח שכר שחיטה של שבת ויו״ט. ועיין א״ח סי׳ ש״ו (ועיין ט״ז ומג״א סי׳ תקפ״ה) ועיין זבר״ל סי׳ י״ב ס״ק ט״ז:

(שם) (ז) אבל לא יכסה דמו: ואם יש לו עפר מוכן לכל צרכיו יש לכסות בו הדם אפילו בשבת. כ״כ הכל בו בשם הר״פ בס׳ המאורות הביאו הבי׳ (זבר״ל שם ס״ק סי״ד):

כא (סעי׳ א׳) (א) השוחט צריך שיברך קודם כו׳. ולא יפסיק אפילו לצורך שחיטה: ואם שמע בין הברכה לשחיטה קדיש או קדושה או ברכו או קול רעם וכה״ג אם שומע העונים או המברכים לא יפסיק כלל רק ישמע מהם ויהי׳ שימע כעונה ואם א״א לשמוע לא יפסיק כלל. ואם פסק יענה יברך שנית על השחיטה. ועיין שמ״ח ס׳ י׳:

(סעי׳ ב׳) (ב) כשם שאסור להפסיק בין ברכה לשחיטה כך אסור להפסיק בין שחיטה לשחיטה: ואם שמע קדיש או קדושה וכדומה יענה אמן ואם שמע קול רעם יברך ואין צריך לברך שנית על השחיטה דאין זה הפסק דהא לא הפסיק בין הברכה לתחילת

אבל ניטול. עבירה דבר חשוב לא משום דהו"ל עושה קחורה בדבר אסור שכמבאר ביו"ד סי' קי"ז. עכ"ל הסמ"ח, אמנם ראיתי בש"ע יו"ד פ"ת שם אות א' שהביא דעת הפרי תואר שמתיר את הדם לסחור בו כיון דליתקש למים וכן הפסים עמו בתשו' נו"ב מהדורא תניינא, מיו"ד סי' ס"ב, ול"ע: מיהו כל זה בבהמה אבל בחי ועוף נראה לאסור קבלת הדם בכלי משום דעי"ז יוכל להתבטל מלות כסוי הדם. (זברי"ל סי' י"ב במוס' אות ה', מד"ע):

ב (סעי' ב' בסו"ה) (א) ועוד דאין אדם חוטא ולא לו כל"ל. יעיין בלקי' ס"ק ב':

(סעי' ג' בא"ב) (ב) והשוחט בהמה בריאה ביו"ט טוב שלא יבדוק עד שיפשוט עורה כו': וה"ה שלא יבדוק גם הסכין לאחר שחיטה קודם הפשט העור מטע"ז (מכ"ל): (שם) (ג) ובמקום שהטרפות מלויות כמו הכשרות אסור לשחוט ביו"ט א"ל בשעת ונו"ג (מג"א): הנה הס' מג"א אין אתי אמנם בס' זברי"ל סי' י"ב ס"ק ט"ו ראיתי כתוב וז"ל ואם הוא במקום שהטרפות מלויות כמו הכשרות אסור לשחוט ביו"ט וק"ו היכא דאיתחזק ריעותא דאסור. והאידנא נוהגין שלא לשחוט גם בהמה ביו"ט עכ"ל הש"ס הביאו המג"א סי' תצ"ח ס"ק ט"ז א"ל לנו"ג או נוסככת דבשר כמ"ש המג"א שם עכ"ל הזבר"ל עכ"פ נראה מזה דלדעת המג"א אסור לשחוט אף במקומות שאין הטרפות מלויות כמו הכשרות א"ל לנו"ג. ול"ע:

(בלקי' סס"ק ג') (ד) אבל בבהמה בריאה אסור אא"כ יאכל ממנה באחת כזית. ט"ז: וכ"ז הוא דוקא קודם אכילה אבל לאחר אכילה אינו יכול לשחוט ולומר אוכל ממנה כזית דהוי הערמה (ש"ע א"ח סי' תק"ג). ואסור לשחוט ביו"ט לצורך מחר אפילו הוא שבת או יו"ט ואפילו בשני ימים של ר"ה (ש"ע שם סעי' א'). ואם הניח ערוב תבשילין מותר כמו שכתב הט"ז סי' ת"ק ס"ק י"א. ובמג"א שם ס"ק כ"א. משום דשחיטה נכללת בלמעבד כל ורכנא שאומר בערוב תבשילין. אלא דמ"מ סיים שם המג"א דטוב לומר להדיא בנוסח הע"ת ולשחוט. ואם חל יו"ט ביום ה' ו' אסור לשחוט ביום הראשון על שבת כמבואר בא"ח סי' תקפ"ז סעי' י"ג לענין בישול. ומיהו עופות שאם יבשלו ביום שחיטתן אינן יפים כמו שבאם

יט (בלקי' סס"ק א) (א) ישחט בסכין שהוא חליף פי' ר"ת ס"ד לא פגו"ם: טעם זה הוא פשוט לא הו. ועיין במסכת מדות פ' ד' משנה ה' בברע"ב ד"ה בית החליפות שכתב דבלשון רומי קורין לסכינים חליפים (חכ"ל):

(סעי' ב' בא"ה) (ב) אבל בלא אבוקה כו' לא ישחוט ובדיעבד שחיטתו כשרה: וצריך לבדוק אח"כ הסימנים דוקא לאור הנר אם שחיטה יפה. ואע"ג דאם שחט באמצע היום אין צריך לבדוק אחר הגרמה אבל בכה"ג צריך בדיקה דוקא. כ"כ התב"ש ס"ק ה':

(בלקי' ס"ק ח') (ג) יה"ה אם התחיל לשחוט עם אבוקה וכבתה נימר שחיטתו: וכן דעת התב"ש ס"ק י' אבל בתשובות שבי' חלק ב' סי' י' ספי' א' אוסר בזה משום דע"י כביית הנר הוא מבעית ויכול לבוא ע"י לידי שהי'. ול"ע:

(סעי' ג' בא"ה) (ד) ולא לתוך כלי כו': ואם יש בכלי מים עכורים כל שאין מראתו נראית בהן או עפר מותר לשחוט בתוכה. כ"ה בש"ע יו"ד סי' יד סעי' ג':

(שם) (ה) הי' בספינה ורוצה לשחוט יכול לשחוט על אחורי הכלים כו': כל המבואר כאן בתקנתא דשוחט לתוך ימים ונהרות אינו ענין לשוחט חי' או עוף דצריכין כסוי ולשחוט לתוך עפר דוקא. (כ"כ המח"ה שם סעי' ה'): **(שם)** אם הי' אחורי בגד אבל הבגד עשוי מקום מדרון כו' כנ"ל (עיין מח"ה שם סעי' ו'):

(בלקי' ס"ק י"ב) (ו) ולא לתוך כלי, ואפילו עכורים שאין מראתו נראית בהן: דברים אלו בטעות נכתב כאן דהא אם יש בכלי מים עכורים כה"ג פשיטא דמותר לשחוט בתוכה וכמו שהבאתי בס"ק הקודם (אות ד') אמנם צריכים להכתב על מה שכתב בפנים דאין שוחטין לתוך ימים, דבזה אסור לשחוט אפילו המים הם עכורים משום דאכתי איכא למיחש שמא יאמרו נשתר של ים הוא שוחט. דהיה מפורש שם בש"ע בש"ך וט"ז עיי"ש: ולענין מה שנוהגין שמקבלין הדם אחר שחיטה בתוך כלי למכור אותם לעכו"ם כתב כ"ז המח"ה סי' י"א סעי' ט' דישראל עצמו לא יקבל מטעם איסור שוחט לתוך כלי רק יקבלנו נכרי. דוקא בנמכר בדמים מועטים אבל

(סעי' ב) (ג) עבר ושחט בין בשוגג בין במזיד כו'. כ"כ השמ"ח בשם הפר"ח. והטעם הוא דבדאורייתא קנסינן שוגג אטו מזיד. ועיין זבר"ל שם סעי' ג':

(שם) (ד) אם שחטו שניהם כאחד כו' שניהם אסורים: יאם שניהם של אדם אחד יתירו לו א' דהא יש לו קנס במה שאוסרין עליו השני. כ"כ התב"ש ס"ה ב' וס"ק ח':

(בלקי' ס"ק ט') (ה) וכ"ש שאר חומרות דרבנן דמטריפין בבדיקות הריאה דאסור לשחוט השני:
דבריו במח"כ תמוהים לפענ"ד דכיון דאיסור או"ב אינו תלוי רק בשחיטה וא"כ אפילו נטרפה בבדיקת הריאה בדבר שהוא טרפה תמד הדין נמי אסור לשחוט אחרי' השני:

יח (סעי' א') (א) בהמה שמעמידין אותה בגערה או במקל ואינה עומדת הר"ן בחזקת מסוכנת כו': ואף אם אמר שמעמידין אותה ביד הלכה ת"ת לא מהני להוציאה ע"ז מחזקת מסוכנת. כ"כ התב"ש ס"ק י"ג. ובעוף דעת התב"ש ס"ק ח' דכל שרואין שאינה הולכת כשאר בריאים והיא חולה למסוכנת חשבינן לה. אבל בתי"ה להרשב"א כתב דאף בעוף לא מקרי מסוכנת אלא כשמעמידין אותה ואינה עומדת. (ועיי' זבר"ל סי' י"ז ס"ק ב' ג' ד'):

(בלקי' ס"ק י') (ב) כתב הט"ז בשם הרש"ל סי' קס"ו לאסור הכבשים שגדלו בהם כמין שחין כו': הי' לי' להביא גם הדינים המבוארים בש"ע יו"ד סי' כ"א סעי' ד' הלעיסה חלתית. גם מה שכתב הפר"ת שפ"ד ס"ק ה' פי' מין חולי שרגיל להיות בכבשים שהטבחים קורין אותו פיליי"ש (מכ"ל):

(סעי' ד') (ג) מסוכנת שלא פרכסה הרי"ן נבלה דאורייתא כו': כתב הב"ח דאין בו משום או"ב ומותר לשחוט אחרי' אמה או בתה. וכתב השמ"ח דזהו דוקא כשלא פרכסה כלל או בדקה וחי' שפשטה ידה ולא החזירה אבל פרכסה קצת או נענעה באיזה אבר או נעקה או הטילה רעי או זנקה בכח וכדומה אע"ג דכל אלו אין מוצאין אותה מחזקת מסוכנת מ"מ אין לשחוט אחרי' אמה או בתה. ואף אם לא עשה פרכוסים אלו אלא בתחילת שחיטה דמ"מ לאו נבלה ברורה היא:

אף באין הפ"ח ואף דגבי הגרמה נוהגין כרש"י לאסור אף במיעוט בתרא· אעפ"כ הכי ג"כ לאו תקיש שחיטה הוא מ"מ כי שנחמיר בה"ש רש"י ז"ל להדיא ולא להוסיף להחמיר גם בעיקר· ועוד דהגרמה הוי עכ"פ דרך שחיטה משא"כ בעיקר כה"ג דלאו דרך שחיטה הוא כלל (שמ"ח סי' כ"ד ותבו"ש ס"ק כ"ט):

יא (סעי' ד') (א) סכין שיש בו פגימה ונשאר בו שיעור שחיטה כולה ב' מוארין כו' כשרה· ודוקא דיעבד

ט: והיינו דוקא באם שחט בו בהולכה או בהובאה לבד אבל אם שחט ע"י הולכה והובאה פגי אף אם אין שם חוץ מהפגימה רק כשיעור מואר אחד ומשהו· כ"כ התב"ש ס"ק ז'· (ועיין בזבר"ל סי' ו' ס"ק מ"א·) ואם שחט בו ע"י הולכה או הובאה לבד בעינן שיהי' שיעור שני המוארין חתקום המטכית דוקא ולא תמקום הפגימה· ואם יש בהסכין שני פגימות צריך שיה' בין הפגימות כשיעור שני מוארין אף אם שחט בהולכה והובאה· כ"כ שם השמ"ח סעי' ג' עיי"ש:

יב (סעי' א') (א) השוחט צריך שיבדוק הסכין קודם שישחוט אבשרא ואטופרא ואתלתא רוחתא כנ"ל ועיי' בש"ע יו"ד סי' י"ח סעי' ט"ו· (מכ"ל):

(בלקי' ס"ק א' בא"ה) (ב) אבל אנן ראינו בחוש דאפילו מה שאנו מרגישין בטופרא לא מרגישין בבשרא:

שמעתי מהגאון יעקב שמחה אב"ד דק"ק קעמפען שפתי פעמים אירע בימיו בעירו שהוא וכל השוחטים הרגישו בפגימה אחר שחיטה בבשר ולא בציפורן והטריפו את השור· לכן אין לזוז מדברי חז"ל (מכ"ל):

יג (סעי' ב' בסו"ה) (א) ואם שחט שני בע"ח לאדם אחד צריך לשלם אחד מהי: והיינו הפחות· כ"כ התב"ש ס"ק כ"ד (מכ"ל):

(סעי' ה' בסו"ה) (ב) ודוקא שיעמוד כך זמן מועט ערך שלשה ימים: והיינו חשום דלזה יש ראי' מהשוחט ביו"ט בודק סכינו מער' יו"ט ומשמע אפילו חל יו"ט ביום א' וביום ב' ואפ"ה בודק הסכין מערב שבת ושוחט ביום ב' שהם ג' ימים מיום הבדיקה אבל ביותר מג' ימים דליכא ראי' שפיר חיישינן שמא עם עמידתו נפגם· כ"כ התבו"ש ס"ק למ"ד והשפיד ס"ק כ"ג (מכ"ל):

2* יד

בקראי הדברים האלו לכתוב על הכותב הזה תלמוד טועה יהוא רב מומחה אשר כל ישראל שותים בצמאה את דבריו הקדושים וכל יומא שמעתי בי מדרשא מתאמרין עליו רבינו הגדול ב״י והי׳ לי לכתוב לשון ערומים לשון שמשה רבינו משתמש בו. לשון הרמ״א בהגה סי׳ כ׳ סעי׳ ב׳ שכתב וז״ל ויונה שבשים הוא מ״ד ולאפוקי מ״כ שהביא הב״י עכ״ל עיי״ש (מכ״ל):

(סעי׳ ח) (ה) והגרמה אסורה בין בקנה כו׳ בין במיעוט קמא כו׳: עיין מ״ש לעיל סי׳ ה׳ אות ד׳. אתכם כאן בעינן דאחר שהגרים במיעוט קמא דקנה שישחוט רוב הנשאר במקום שחיטה דוקא אבל אם הוסיף על המיעוט שהגרים והשלים לרוב אינו מצטרף לרוב (שמ״ח סי׳ כ״ד סעי׳ י״ד):

ט (בבקי׳ ס״ק ד) (א) כתב השמ״ח ואין לך בו שום לד להיתר כ״א בנמצא מיעוט טבעת ושאר הגרגרת שלם: במור״ל סי׳ ד׳ סעי׳ כ״ד כתב דאף בכה״ג הוא שי״ח דוקא כי הב״ח גם הפ״א אוסרים גם בזה. ועוד דהתב״ש בס״ק ל״ד כתב דאף במיעוט עכ״פ בדיקה בעי ופשיטא שבכגון דא צריך ש״ח עכ״ד עיי״ש:

(שם) (ב) ואם אין הגרגרת לפנינו וספק אם הוא רוב יש להתיר מכח ס״ס כו׳. שמ״ח ותב״ש: במקום תיבת שמ״ח ותב״ש צ״ל ט״ז. דזהו דעת הט״ז ס״ק י״ז ואדרבה התב״ש ס״ק כ״ה אחר שהביא דברים אלו בשם הט״ז תמה בזה על הט״ז שהרי סותר דבריו ממה שכתב בסי׳ ק״י ס״ק ט״ו דבשחיטה אין מתירין מכח ס״ס והתב״ש לא הכריע בזה מאומה עיי״ש:

(סעי׳ ד׳) (ג) ועיקר פסול בין במיעוט קמא כו׳ בין בקנה כו׳: עיין מ״ש לעיל סי׳ ה׳ אות ד׳:

(שם) בין במיעוט בתרא: הנה זהו דוקא בעיקר דסכין פגומה או אם נעקרו הסימנים ממקום חבורם בלתי אחר שחיטות רוב הסימנים בהכשר וגמר הסימנים במיעוט עקיר אבל אם שחט הרוב בהכשר ועקר הנשאר ביד או שעקרו ממקום חבורם בלתי אחר ששחט רוב הסימנים בהכשר ולא שחט אח״כ כלל יש להכשיר בהפ״א כיון דלאו דרך שחיטה הוא. ואם נעקרו כה״ג מעצמן פשיטא דכשר

שמעכה באופן שא"א שהכביד על הסכין ואח"כ מעביר ידו בבכין תלמטה על הצואר פשוט דאין כאן בית מיחוש. כ"כ הפמ"ג סי' ה סעי' ח:

סעי' ט) (ה) אם שחט איזה משקה המשכרת קצת יותר מכדי גרכן אע"פ שאין שיכורו כשיכור של לוט נ"א

יבחוש: יאם שחט יש להכשיר ובלבד שיתבוננו בו היטב קודם שקיטה יכיר נגי שלא הגיע לשכרותו של לוט ואם הדבר ספק שחיטתו פסולה. כ"כ הפמ"ג סימן א' סעי' ל"א בשם הפ"ה:

שם) (ו) ודרסה אסורה בין במיעוט קמא כו' בין בקנה כו': עיין מ"ש לעיל בסימן ה' אות ד':

בלק' ס"ק יג) (ז) ודרסה אסורה כו' והפמ"ח כתב דאין לשאול אחר הטעמים דכולה הלכה למשה מסיני הס: עיין מ"ש לעיל בסי' א' סוף אות א':

ז **וסעי' ב)** (א) יש לזהר בכבשים שיש להם צמר מסובך ליתלוש הצמר קודם השחיטה: וכן לפעמים נמצא בכבשים שיש להם כמו גלעקליי"ך בצואר צריך ליטלן בידו בשעת שחיטה וכן בעוף שקורין אינדי"ק צריך ליטול הקרעלין בידו ובתרנגול גדול הזקן התחתון (זבח"ל סי' ו' בשם הזי"פ):

וסעי' ג) (ב) ונקדה אסורה בין במיעוט קמא כו', בין בקנה כו: עיין מ"ש לעיל סי' ה' אות ד':

ח **ובלק' ס"ק ב)** (ג) ויש מכשירין אפילו למעלה מטבעת הגדולה עד שישחוט בתוך הסיפוי כובע כו':
וכן בעוף אם נשאר רק כרוחב אגודל בינוני ממקום חבורו בלחי יאיכא הפ"ח יש להכשיר אפילו בגסה ובדקה יש להכשיר אפילו באנבע תגודלם ובעוף לפי גדלו וקטנו (זבח"ל סי' ז' ס"ק כ"א בשם התב"ש):

שם ס"ק ח) (ד) בחבורי שחיטות כתבו לשון מהרי"ו וביונה שאין לה תורבן עד מבלעתה אבל טעות בספר יאיזה תלמוד טועה כתב כן: מה מאוד עמדתי משתומם בקראי

א' וז"ל פי' הסימנים. דאי חתיכת כל הראש קאמר א"כ הוי גיסטרא ופסולה אפילו בהולכה והבאה ואמאי נקט ראש לאשמעינן דאם רק תיעוט הסימנים הוי כאלו דרס כל הראש עכ"ל. דלכאורה הם מחוסרי הבנה אבל לפי מה שבארתי כוונתו בפנים שהוא נמשך אחר המשנה שמשם הוא נשמע עיקר דיני דרסה לכן כתב ע"ז בלק"י דאי תתיכת כל הראש א"כ הוי גיסטרא כו' ור"ל דפי' לנו איך הוא נשמע דהתנא דמתניתין איירי לענין דרסת הסימנים שמא איירי בבתזת הראש ממש והיינו חתיכת כל הראש. לזה כתב דאי חתיכת כל הראש א"כ הוי גיסטרא ופסולה אפילו בהולכה והובאה אמנם אם זאת יהי' כוונתו יש לפרוך על דבריו דהא אין סברא כלל לומר דמה דנקט התנא ראש ר"ל כל הראש ממש דהא קתני התם בסיפא דאם התיז שני ראשים כאחד ויש בהסכין כשיעור שני צוארין דהנשחטים כשר ושם א"א לומר דכוונת התנא הוא ראשים ממש דא"כ מאי איריי' באם יש בהסכין כשיעור או לא הא מ"מ יש להטריף משום גיסטרא אע"כ דמה דנקט התנא בסיפא ראשים הוא לאו דוקא רק משום דהתם לא שייך למנקט סימנים להכי נקט ראשים וא"כ גם ברישא אף דשייך למתני סימנים נקט נמי ראש משום איידי ככ"ל פשוט:

סעי' ד) (ב) ואם שחט ע"י הולכה והובאה בסכין קטן כו' רק בעוף בהפ"מ יש לסמוך אפוסקים דס"ל להכשיר אפילו בפחות מכדי צואר קצת רק שלא יהי' דק ביותר: אמנם זה בעופות הגדולים כגון באווזין ותרנגולין אבל בעופות הקטנים כתורים ובני יונה שצוארן דק ביותר צריך שתהי' הסכין דוקא כשיעור שני צוארין דהנשחט אפילו דיעבד ובהפ"מ משום דאל"כ אינו בגדר סכין אלא נוקב הוא ולא שוחט. כ"כ השמ"ח סי' ח' סעי' ה' (ועיין מור"ל סי' ד' ס"ק י"א):

וסעי' ו) (ג) צריך שלא יניח ידו על הסכין בשעת שחיטה: וה"ה שלא ישב בשעת שחיטה כ"כ הכנה"ג בהגהות ב"י אמנם בדיעבד ובהפ"מ והשוחט אחר ברי לו שלא דרס יש להכשיר. כ"כ השפ"ד סק"ה:

סעי' ז) (ד) וכן לא ישחוט מלמטה למעלה: ואם הראש קשור למעלה

בשחיטת הסימנים טרפה אף בבהמה ובחיה (תור"ל סי' ד סעי' ט' בשם כמה פוסקים):

(סעי' ג) (ב) אם שחט ונדחה ידו אל הקיר או שהסכין נגע בקרקע או בכותל בשעת שחיטה נוהגין להטריף:
ואף א"כ נתברר להשוחט אם הי' בשעת שחיטה או לאחר שחיטה יש להטריף (תור"ל שם ס"ק י' בשם שו"ת זכ"י חלק יו"ד סי' א'):

(סעי' ה) (ג) השוחט בסכין שאינו חד כו' אבל בבהמה אפילו חותך תמיד מעט מעט הוי נבלה מספק: עיי"ש בלק"י ס"ק ח' הטעם ואם תפס הסימנים והותיגם יחד זה אצל זה תחת הבה"ג ליכא תו החשש שהיי שהבית בלק"י יש להכריע ע"פ דעת הדרישה והש"ך והתב"ש ס"ק י"ז (זבר"ל שם סעי' ו'):

(סעי' ו) (ד) ושהי' פסולה בין במיעוט קמא כו' בין בקנה כו: ואם בשעת שחיטה הזמין הסימנים יחד והשחט אחר שהיוגע הי' שחיטה מתקנה וברי לו שלא נגע בוושט כלל יש לעשות מ"מ ע"פ מ"ש התב"ש ס"ק מ'. ועיין בתב"ש ס"ק כ"ה (ועיין זבר"ל שם בתים' אות ג'):

(שם) (ה) והלכה נתבה מספיקי הוא: והיינו עיקר דיני שהיי אבל מה שאנו מטריפין שהיי' במיעוט בתרא זהו בעי בגמר' (שם דף ל"ב) והא בעי דלא איפשיטא. והג"ה הוא דלא הוי רק ספק נבלה (תכ"ל). עוד יש נ"מ לענין אותו ובנו. דאם הוי נבלה ודאית מותר לשחוט אחרי' אמה או בתה אבל בספק נבלה אסור (ועיין ביו"ד סי' ט"ז ק"ם: ועיין בזבר"ל סי' ט"ז ס"ק ל"ג):

ז (סעי' א) (א) דרסה טפי דמי כגון שהתיז הראש בבת אחת. פירש הסימנים כו': הגה כלשון זה לא נמצא לא בש"ע יו"ד ולא בשמ"ח אמנם כפי הנראה הוא כוונות המחבר' אה"ל להשמעינן אי' היא המקור והשורש של דיני דרסה בגמר' ולכן נקט בלשונו כלשון הגמר' (חולין דף ל' ע"ב) במשנה דהתיז הראש בבת אחת דשם הוא עיקר דיני דרסה (ועיין ביו"ד סי' כ"ד בגלה"ג שם) ולכן סיים וכתב פי' הסימנים. גם בזה תוכן מ"ש בלק"י ס"ק א' ע"ל

אפילו אחר זינוק הדם כ"ז שהוא חי (כדעת השמ"ח ס"ק י') וגבי התזת ראשו של אינדי"ק בקורדה דהוי נחותך ולהשליכה על הארץ (כמ"ש השמ"ח שם) כתב שיש למנוע לנתזה מיד כ"א אחר זינוק הדם (כמ"ש הט"ז ס"ק ב') או דס"ל לנח"ז כמ"ב. עכתי"ד של המחבר זצ"ל עיי"ש:

(שם) (ד) לא יקשור כל ד' רגלים להפילה רק יקשור ג' רגליה כו': במירה לנוהגים סי' ה' סעי' כ"ד כתב דיש מגדולי הפוסקים דס"ל שגם זה אסור ואין מותר כ"א לקשור רק ב' רגלים עיי"ש: (שם) (ה) וכן אם ימלא הטבח הכבש או העגל על צוארו לא ישליך לארץ דקיי"ל נריסוק אבריה דהא יותר מי' טפחים הוא משליך: הנה זהו דברי האו"ה שהביא הש"ך סי' נ"ח ס"ק נ"ד אמנם הכרו"פ והשפ"ד שם ס"ק י"ד פרשו כוונת האו"ה דאין ר"ל שמשליך אותו בגובה הזה אף בפחות מי' טפחים אסור רק כוונתו היא באופן שנכבד עליו הכבש ומפלתו היכנד לארץ דהכה"ג בעינן י' טפחים (נתעוררתי לזה מה"ב הי חכ"ל):

(סעי' ג) (ו) השוחט ויחתך העור ויצא דם ופסק כו' ואין נוהגין אם יצא דם אף שלא חתך רק מקצת העור כו' טרפה: ובהפ"מ יש לעשות ש"מ בזה ע"פ מ"ש הש"ך ס"ק כ"א ותב"ש ס"ק כ': (שם) (ז) ובעוף אף שלא חתך רק מקצת העור ולא יצא דם נמי יש להטריף כו' ואסור להשהותו בביתו כו' אלא ימיתנו כו': והיינו שלא כדרך שחיטה כדי שלא יבוא לאכול ממנו (וזכר"ל סי' ד' ס"ק כ"ד ע"פ מה דאיתא בגמ' ע"ז דף י"ג):

(בלק"י ס"ק ז בא"ה) (ח) אם היא תרנגולת כו' בא"ל להשהותה אלא כ"א יום כו' מותר להשהותה: אמנם הבה"י סי' פ"ו פוסק דאף בעוף אסור להשהותה (וזכר"ל שם ס"ק ל"א):

ה (סעי' ב) (א) ואם נמצא אחר שחיטה תוך הוושט או הקנה גמי כו' ונשחט עמו טרפה כו' אבל בבהמה בהפ"ו ימצא ש"ח: ואם נמצא בתוכה דבר קשה דודאי עיכב בשחיטת

(בלק"י ס"ק ד נ"ה) (ב) כתב נע"י שקיבל מרבותיו שנהגו לבר אווזות הזכרים דוקא שהקנה שנכנס נפרד לב' חלקים למטה סמוך לגוף כו' שהוא כשר: התב"ש בסי' לג' סק"ה כתב ע"ז דדוקא במקום דידוע מנהגם להכשיר בזה אין לסתור מנהגם אבל מהסתם אין לסמוך להקל בספק דאורייתא כי האי דלאו מר בריה דרבינא חתים עלה עכ"ל עיי"ש:

ג (בלק"י ס"ק ב) (א) כשתי שחיטות דכתיב ושחט אל תקרי ושחט אלא ושח"ד פי' שחיטה אחת ולא שתי שחיטות כי באותיות דטלכ"ת מתחלף טי"ת בדל"ת: _ אין צריך לכ"ז אלא הי' יכול לומר בפשיטות דטרפה מטעם שהיי' שזהו עיקר הטעם בכל טרפות זו. (ועיין בש"ע יו"ד סי' כ"ג ס"ה בהגה) ואף דהמהר"ן והכנה"ג כתבו בשם המהרי"ו דשהיי' גופא טרפה על פי דברי הנק' זו אבל כבר כתב עליהם התב"ש בס"ק א' והפר"ח בפתיחה כהלכות שחיטה דאין לבלבל אחר הטעמים של הי' הלכות שחיטה וכמו שהש"ע הביא דברי התב"ש בזה לקמן בסי' ה' בלק"י ס"ק י' עיי"ש:

(בלק"י ס"ק ג) (ב) נבלע במצרים יש נוהגין מעמא דבר כששוחטין תרנגול גדול שקורין ייאני"ש יש קוראין אותו אינדי"ק ממהרין להתיז ראשו בקורדם ואף שלא כדרך שחיטה יש לאסור אותו מטעם דאין כח בהן להתאנח ולהוליא דמה כו': ועכ"פ יזהרו שישחטו בו כל ב' הסימנים דאל"ה יש עוד החשש דשהיי' או עיקר במיעוט בתרא (תב"ש ס"ק י"ב ות"ז ס"ק ה'):

(סעי' ב) (ג) וכן יש ליזהר שלא לשבור מפרקת הבהמה או לתחוב סכין בלבה כדי לקרב מיתה משום שמבליע הדם באבריה כו': הנה דין זה הוא חליק ממה שכתב בסעיף הקודם לענין הכאה על הראש. דשם מותר להכות על הראש מיד אחר זינוק הדם אבל כאן אין לשבור המפרקת או לתחוב הסכין בלבה כ"ז שהוא חי. כן דקדק המחבר ובמהר"ל (סי' ד' במוס' אות ה') והמ"ז דבסי' ס"ז ס"ק ג כתב שאסור לשבור המפרקת אפילו

מנד המנהג זהו דעת הרמ"א בסי' כ"ד סעי' ה' דס"ל כדעת המהרי"ס והדרישה שפירשו בכוונות רש"י הר"ל דתו אין צריך לשחוט עוד אבל איסורא ליכא. אלא כיון דלדעת המרחבי"ה הוא טרפה דאורייתא לכן נוהגין לאסור והכ"מ בזה דאם הוא הפ"מ יש להקל בזה כמ"ש הש"ך עיי"ש:

(בלק"י ס"ק ד) (י) אפילו בהולכה והובאה. דאלת"ה א"כ הוי גיסטרא ואסורה אפילו במיעוט הסימנים:

לפענ"ד אין צריך לכל זה דכיון דקאי השתא על מה שכתב בפנים דגסטרא אסור מקרא דושחט פשיטא דטרפה אפילו בהולכה והובאה דתניין לנו לחלק:

(שם) (יא) ועיקר הטעם דגיסטרא אסור משום דאין לה כח להתאכת ולהוציא דמה כו': הנה זהו הטעם של הרשב"א אבל הבד"ה חולק על טעם זה משום דע"י מליחה הוי לי' להתיר ועוד דאין חשש זה אלא בסבירה ולא במותך בשעת שחיטה. והמחבר זבר"ל בסי' ה' במוס' אות י' כתב שהוא מלתא בלא טעמא רק אין בידינו להקל נגד הרמ"א. אמנם על הלק"י תימא לי קלת כיון דקאי השתא על מה שכתב בפנים דגיסטרא אסורה מקרא א"כ גזירת הכתוב הוא ולמה לי' לאחזורי אחר טעמים:

(שם) (יב) ורש"י מפרש הטעם דגיסטרא אסור משום דכתיב ושחט כו': גם כאן אין דבריו מחוורין כ"כ דהא לפי מה דקיימא השתא דגיסטרא אסור מקרא דושחט א"כ הגמרא עלמה אמרה זאת ומה שייך לומר דרש"י מפרש הטעם. וק"ל:

ב (בלק"י ס"ק ג בא"ה) (א) הלכך בסעודות גדולות אם רוצה לגלות שלש עם הראש

צריך לשאול פי השוחט ואי ליתא לשיחט לא יגלנו שלש עם הראש: ולא מהני שינקוב עתה הורידין דכיון שלא נקב אותם קודם הפרכוס שוב נתקרר הדם. כ"כ השמ"ח בסי' כ"ב סעי' א' בשם הרשב"א. (נתעוררתי לזה מה"ם כ"י תכ"ל).

(בלקי

שם הוא מקור דין זה לא הוזכר כלל שם שהי' אלא כתוב בסתם באם לא יתשמשו בהם כו' קרוב הדבר מאוד לפשוע ולחתוך המפרקת קודם הסימנים עכ"ל הש"ע. ויש לפרש כוונת הב"י בפשיטות. דאם הוזין הסימנים קודם השחיטה ונמצא אח"כ המפרקת חתוך הוא כשר כמ"ש הרב ב"י לקמן בסי' כ"ד סעי' ה' אבל אם לא הותין הסימנים קודם ונמצא המפרקת חתוך אז הוא טרפה דחיישינן שמא חתך במפרקת קודם הסימנים והוי נבלה. גם השמ"ח בסי' כ' סעי' ח' כתב כן להדיא עיי"ש ואף לדידן דפסקינן כדעת הרמ"א בהגה בסי' כ"ד סעי' ה' דס"ל דמנהגינו להטריף אף אם חתך המפרקת אחר שחיטת הסימנים. מ"מ מקילין התם בכמה דברים. משא"כ כאן דיש להטריף מדינא מחמת ספק מה חתך תחילה. א"כ הוא טרפה בכל ענין. ג"כ שם התב"ש ס"ק ט"ו והנ"מ בין הגירסא שכתב שטרפה מטעם שהיי' למה שכתב שטרפה מטעם נבלה הוא דאלו מטעם שהיי' אינו רק מהלכה למשה מסיני אבל לטעם נבלה הוא אסור מדאורייתא וכן אם לא שהה כשיעור שהיי' דלטעם שהיי' אינו טרפה רק מצד המנהג ולטעם נבלה אסור מדינא. וכ"ש במדינות דלא קבילו עלי' לאסור בעוף בשהיי' משהו אלא ס"ל כדעה הא' שבש"ע דגם בעוף בעינן שיעור שהיי' וא"ל שהה כשיעור ויש הפ"מ ולר"ג יש להכשיר שם כמ"ש השמ"ח סי' כ"ג סעי' א' אז ודאי דיש נ"מ טובא דאלו מטעם שהיי' אם לא שהה בחתיכת המפרקת כשיעור שהיי' ויש הפ"מ ולר"ג יש להכשיר אבל לטעם נבלה טרפה בכ"ע וק"ל:

(סעי' ד) (ח) אם שחט וחתך גם המפרקת אפילו רק רוב המפרקת נהגו במדינות אלו לאסור: כאן יש לדקדק בדבריו דבסעי' הקודם כתוב דניסטרא היינו חתיכת המפרקת לשנים הוא אסור מדאורייתא מקרא דושחט וכאן כתב דאינו טרפה רק מצד המנהג. אמנם באמת הם שני דיעות ומאן דקאמר הא לא קאמר הא. ודבריו שבסעי' הקודם הן לדעת מהרלב"ח הדקדק מפרש"י שם דף כ"ז ע"א אהא דאמרינן דלא לשוי' ניסטרא שלא יחתוך המפרקת לשנים דהכי משמע מטיהו מדמי ומי לא ע"כ אלמא דאסור בשחתך במפרקת ומה שכתב כאן דחתיכת מפרקת אינו אסור אלא

מצד

משתקין אותי מפני שעושה מדותיו של הקב"ה רחמים והן אינן אלא כגזירת מלך על עבדיו וה"ה כאן א"א לומר הטעם של ר' ליב הנ"ל דלפי"ז עושים מדת הקב"ה רחמים ועוד דלפי טעם של מהר"ל יוכל לבוא לידי תקלה דאם יאמרו הרופאים שיש מקום אחר אשר משם יוציא הנפש יותר נקל מבצואר יבוא לשחוט משם אלא ע"כ דאין להרהר אחר שום טעם של תורה, ועיין שפ"ד ס"ק ב' ועיין באה"י לקמן סי' ה' ס"ק י':

(סעי' ב) (ד) וכל הצואר כשר לשחיטה אפילו מן הצדדים כו': / היינו דוקא דיעבד אבל לכתחילה בעינן שישחוט בפנים הצואר נגד הגרון. (ש"ע סי' כ' סעי' ג' ושמ"ח שם סעי' ז'):

(שם) (ה) והוא שיחזיר הסימנים ויודע שחתכם הסימנים קודם המפרקת: ואם לא החזיר הסימנים אף שיודע בוודאי שחתך הסימנים קודם שבא לחוט המפרקת אז אם נמצא המפרקת חתוך אף באופן שאינו טרפה מחמת זה דהיינו שלא הגיע לרוב החוט מ"מ יש להטריף לדידן דמחמרין בשהיי' משהו משום דכל ששוחט מן הצד ע"כ חותך עצם המפרקת עם הסימנים והדבר ידוע ששוהה טפי בחתיכת העצם מבחתיכת הסימנים והוא גרע מגמי דלקמן (סי' ה' ס"ג עי"ש) וכיון דהעצם לא שייך כלל לשחיטה חיישינן לשהיי. (תב"ש ס"ק ט"ז דלא כט"ז) ועיין זבר"ל סי' ב' ס"ק ד':

(שם) (ו) וביונים ובשפירקון שהסימנים מונחים מן הצד כו': היינו ביונים נמצאים הסימנים בצד ימין כלפי השוחט ובשפירקון מונחים בצד שכנגדו (זבר"ל שם ס"ק ג' בשם מהר"ץ וז"ש):

(שם) (ז) שאם לא יזדמנו לפניו הסימנים קודם השחיטה קרוב הדבר לחתוך המפרקת קודם הסימנים ואתי לידי שהיי': הנה מקרוב ראיתי בס' אהל יצחק אשר נדפס מחדש דפוס ווילנא. והוגה שם במקום תיבת שהיי' תיבת נבלה וטעמו ונימוקו עם הבעל מגיה דבאמת בש"ע יו"ד סי' כ' סעי' ד' אשר שם

יריעות הלכות סי׳ א שחיטה האהל

א (סעיף א) (א) אמר רב יהודה אמר שמואל כל טבח שאינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול

ובלקיטתי כ"כ בפנים וכתב שם בלק"י ס"ק א' וז"ל שאינו יודע יפריך בגמר' מאי קמ"ל פשיטא הא לא גמיר וכו' עד קמ"ל כיון דלא גמיר הלכות שחיטה ומגין דשהה אי דרס ולא ידע הלכך אסיר לאכול משחיטתו עד שיגמור ויודע הלכות שחיטה בע"פ עכ"ל. הנה מה שסיים וכתב הלכך וכו' אין זה מלשון הש"ס שם רק הלק"י מעצמו סיים כך ולפענ"ד אינו ענין כלל מה שמקשר הדין דצריך שיהי' השו"ב בקי בדיני שחיטה בע"פ עם המימרא דרב יהודה אמר שמואל דהתם לא נאמר רק דצריך השו"ב להיות בקי בדיני שחיטה אבל זה לא שמעינן מהתם דצריך להיות בקי בהם גם בע"פ אלא הי' לו' להביא ע"ז הראי' שהביא הט"ז בסי' א' ס"ק ה' מגמרא חולין דף ג' ע"ב מאוקימתא דרבינא בלשון זה שיודעין בו שיודע לומר הלכות שחיטה האי לומר מייתר הוא אלא דצריך לומר ההלכות בע"פ עכ"ל הט"ז עיי"ש (ועיין זבר"ל סי' א' ס"ק ט"ז):

(שם) (ב) וכל חמשה הלכות אלו הלכה למשה מסיני כו': האי חמשה לאו דוקא דדרסה אסורה מקרא דכתיב ושחט וכתיב חץ שחוט לשונם מה חץ במשיכה אף שחיטה במשיכה כמבואר בגמרא שם דף ל"ד ועיין בא"ח סי' תר"ח מה שכ"מ בין מידי דאתי מקרא למידי דהוי הלכה למשה מסיני (עיין תב"ש סי' א' ס"ק ז'). (ועיין זבר"ל סי' ב' ס"ק ב').

(בלקיט' יצחק סק"ב בא"ה) (ג) כתב ר' ליב מפראג ולמה באמת השחיטה מן המובחר

כו' כי נער ב"ח דאורייתא כו': הרב המאה"ג מוה' צבי הירש קלויזנער ני' בספרו חכמה לאהב הקטה על טעם זה מגמרא ברכות פרק ג' משנה ה' דקתני התם האומר על קן ציפור יגיעו רחמיך משתקין

הקדמה

עד הלום באשר הגעה ממני את תענוגי הבל רק הפליאה בי שאהי' תמיד עוסק בתורת ה' ישלם לה ה' את שכרה ויהי משכורתה שלמה דברי המחבר אשר למען האמת ידבר יום כ"ב לחדש ניסן שנת תרל"ח לפ"ק בנימין זבולון בן לא"א מו"ר כמ"ה יעקב סג"ל. ש"ץ ושו"ב דפה עיר סגאק יע"א.

הסכמות

הנלע"ד נ"י ג"ן ושו"ב במעשיסקא כי הוא שוחט נפלא בעלה בדינו שו"ב על רוב שוחטי ומגיהי ילו' כי תלמודו בידו ספר יריעות האהל על דיני שחיטה ובדיקה אשר בו ילא כגבר ללחום במערכת קרב כנגד בעל אהי"ל ז"ל בתשובות אשר כבודו של יהי"ל במקומו מונח ור' בנימין זבולון נ"י נעבור בעין בקורות על פני אהי"ל בעיון הדק היטב ובחפשו בספרי פוסקים הראה בו שגגות רבות אשר נלכד בעל אהי"ל במ"כ ברשת מכמרתו, ויען כי אין משא פנים בתורה, בפרט בענייני איסור והיתר נבלה ושחיטה טרפה ובשר למען לא יכשלו השוחטים והאוכלים בלשונם ולא ינקשו בזיכיהם, על כן מצוה רבה ונכונה היא להיות לר' בנימין לאחי עזר ולאזי סמך לסייעו למען יוכל לבצע את גודל מעשהו אחרי כי תמך גם הרב הגאון הצדיק החכם הכולל אב"ד דק"ק פוזנא דאקטער פיילכענפעלד נ"י בימינו את הסכמה על ספרו. אחרי כי בשה בחן ונס ראה פעלו. ואם לא הרב אב"ד פוזנא נ"י בעצמו ובכבודו שחר פני לתתי גם אנכי את תעודתי על המחבר וספרו אמרתי אני בלבי ויהודא ועוד לקרא? לכן אך למען אקיים אמרם ז"ל מצוה לשמוע דברי חכמים תפשתי עטי בידי לכתוב תעודתי אשר למותר תחשב.

אלי' בן לא"א מו"ר הרב הדרשן הגדול מוה' שלמה
פלעססנער נ"י אב"ד דק"ק רגזני.

פאזען כ' סיון תרל"ו.

הסכמות

גדולי הפוסקים וראוים לחלקם ביעקב ולהפיצם בישראל דברי המדבר לכבוד התורה ולומדיה כה

ווארגראוויטש יום ה' ט"ז א"ב תרנ"ח לפ"ק.

צבי הירש קלויזנער.

הסכמת הרב הגאון וכו' מו"ה דוד דר' יואל נ"י אב"ד דק"ק קראטאשין.

ראו הביא לפני הרבני המופלג היקר מוה' בנימין זבולון סג"ל, ש"ן וש"ב מלפנים בעיר מיעזיכקא ועתה בעיר שאקקען, ספר יריעות האהל וקונטרס זבחי שלמים על ס' אהל יצחק, אשר בו הראה כמה שגיאות והשמטות אשר באו בספר הזה במחכ"ת בעל המחבר ז"ל, וגם הוסיף בו כמה דברים מספרי האחרונים חכמי הדור המובהקים, ואף כי טרדותי לא נתנוני לעיין בספרו מהחל ועד כלה, עכ"ז ראיתי בו כמה וכמה דברים טובים ומועילים, ובאמת מצוה להוציא הספר הזה לאור, כי כמעט כל השוחט ס ובודקים במדינתנו לומדים מתוך ס' אהל יצחק, ובנקל יוכלו לבא לידי טעות, וגם אנכי רשמתי זה מכבר על גליון ס' אהל יצחק אשר לי כמה שגגות והשמטות אשר אני מראה להשוחטים ובודקים העומדים תחת השגחתי ואם המחבר נ"י הי' יכול להרבות בהוצאות. אז ודאי טוב הי' להדפיס מחד את הס' אהל יצחק עם הגהות יריעות האהל, אבל לא הי' לאל יד לעשות כזאת, כי אפס כסף. ומצוה לכל שו"ב הלומד מתוך ס' אה יצחק לקנות לו גם את ס' יריעות האהל, למען ינצל מכל מכשול.

דברי המדבר בצדק

קראטאשין ט"ו תמוז תרנ"ח לפ"ק.

דוד יואל החונה פה ק"ק הנ"ל יע"א.

הסכמת הרב החריף ושנון חכם הכולל כקש"ת מו"ה אלי' אב"ד דק"ק ראגאזען.

כבר עוררני ידידי הרב המאה"ג מוה' צבי הירש קלויזנער נ בעהמ"ח ספר רץ לפסגה על המוכ"ז הרבני המופלג השלם מוה' בנימ זבולון

הסכמות.

הסכמת הרב הגאון חכם הכולל אב"ד דק"ק פאזנא נ"י.

פאזען יום א' י"ט סיון תרל"ו לפ"ק.

הנה בא לפני איש ירא ה' יקר הולך לרוח היום אשר עין רואה תעידהו על עבדת עבודת ה' באמונה האי גורב עוסק בחוקי חורב תיה' בכימין וזבולון כי' כעת שו"ב בק"ק מיעשיסקא ובידו פרי למודו חבור יקר ערך על ס' אהל יצחק אשר בו יגע ויתאמץ ללבן ולצרף דברי הש"ס הלז ולהקים עליו גם מולאי פי שאר גדולי האחרונים אשר מפיהם אנו חיים גם ערות יסוד מקלת פסקין ומקורם בש"ס ובפוסקים ראשונים וע"י משא ומתן של תורה כזו יעורר לב חבריו ויגחי הזנח ילו מתרדמות העצלות למען יחזרו על למודם מדי יום ביומו בכבש חפלה ובלב מבין יודע להפיק כוונתי זאת הרצוי אשר עשתה קן לה מתתי ריעות אהלו הבחודות להעלות אדם ע"י אגירת כסף הקודמת להדפסת חבורו או ע"י מקנה וקני ספרו היקר צדקה תחשב ולעושיה תנעם ברכות טוב.

זאב וואלף בן לאא"מ מו"ר חו"ב איזיק ז"ל פיילכענפעלד
שומר משמרת הקודש בק"ק הנ"ל.

הסכמת הרב המאה"ג חרוץ ושנון בקש"ת מוה' צבי קלויזנער נ"י מ"ץ דק"ק וויינגרופצה.

דברי ידידי המחבר מאמרים באמת שרוב דבריו הגיע לפני בהיותו חזן אתי שתי שנים בעיר סיעשיסקא וראיתי שהמה מלאים חן ושכל טוב מיוסדים על אדני אמת גדולים חקרי לב הנה מים מגורות עמוקים גדולי

מודעה ואזהרה מאת המחבר.

היות כמה שנים יגעתי שמתי לילות כימים וטרם שהבל
אל מלאכת הדפוס כמה הוצאות הרביתי וידוע כי הוצאות הדפ
המה מרובים וחלילה לא יעלה על לב אדם אשר לא עמל
להדפיס ספר זה בלתי ידיעתי ויגרום לי ח"ו הפסד ומי לא יו
כזאת שהוא בכלל עני המהפך בחררה וכו' ובכלל ארור מסיג ג
רעהו וכל העובר על אזהרה זו ידו על התחתונה וענש יע
בפלילים כחוק הניתן מכל מושלי ארצות אייראפא לענוש כל ע
זדון לחמוס פרי עבודת המחברים ש"י:

ספר

יריעות האהל

(עם קונטרס זבחי שלמים)

כולל

הגהות, והוספות בעניני שחיטות ובדיקות על
ספר אהל יצחק ולקיטת יצחק וזבחי תמים

מאתי

הקטן בנימין זבולן (סג"ל) זעגאל
ש"ץ וש"ב דק"ק כגאק.

בדפוס ב' ל מאנאש ושותפו בקראטאשין.
בשנת תרל"ח לפ"ק.